

VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMIE A MANAGEMENTU

Nárožní 2600/9a, 158 00 Praha 5

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Vysoká škola ekonomie a managementu

info@vsem.cz / www.vsem.cz

VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMIE A MANAGEMENTU

Nárožní 2600/9a, 158 00 Praha 5

NÁZEV BAKALÁŘSKÉ PRÁCE/TITLE OF THESIS

Účetní a daňové odpisy dlouhodobého majetku ve vybrané společnosti.
Accounting and tax depreciation of longterm assets in selected company.

TERMÍN UKONČENÍ STUDIA A OBHAJOBA (MĚSÍC/ROK)

06.2024

JMÉNO A PŘÍJMENÍ STUDENTA / STUDIJNÍ SKUPINA

Veronika Sekaninová, PEMBC05

JMÉNO VEDOUCÍHO BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Doc. Ing. Jana Vodáková, Ph.D.

PROHLÁŠENÍ STUDENTA

Odevzdáním této práce prohlašuji, že jsem zadanou bakalářskou práci na uvedené téma vypracoval/a samostatně a že jsem ke zpracování této bakalářské práce použil/a pouze literární prameny v práci uvedené.
Jsem si vědom/a skutečnosti, že tato práce bude v souladu s § 47b zák. o vysokých školách zveřejněna, a souhlasím s tím, aby k takovému zveřejnění bez ohledu na výsledek obhajoby práce došlo.
Prohlašuji, že informace, které jsem v práci užil/a, pocházejí z legálních zdrojů, tj. že zejména nejde o předmět státního, služebního či obchodního tajemství či o jiné důvěrné informace, k jejichž použití v práci, popř., k jejichž následné publikaci v souvislosti s předpokládanou veřejnou prezentací práce, nemám potřebné oprávnění.

Datum a místo: v Praze 30.04.2024

PODĚKOVÁNÍ

Ráda bych tímto poděkovala vedoucímu bakalářské práce za metodické vedení a odborné konzultace, které mi poskytla při zpracování mé bakalářské práce.

VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMIE A MANAGEMENTU

Nárožní 2600/9a, 158 00 Praha 5

SOUHRN

1. Cíl práce:

Cílem bakalářské práce je posouzení postupů odpisování dlouhodobého majetku ve vybrané společnosti z hlediska účetního i daňového. Účetní odpisy jsou zkoumány s cílem najít postup, který nejméně odráží postupné opotřebení majetku a současně nejefektivněji shromažďuje prostředky na jeho obnovu. Při posuzování daňových odpisů bylo hlavním cílem nalezení nejvhodnější metody, která odpovídá preferovanému vlivu na daňové povinnosti a celkové finanční výsledky vybrané společnosti.

2. Výzkumné metody:

V práci bylo použito několik výzkumných metod k analýze a zhodnocení odpisové politiky vybrané společnosti. Mezi tyto metody se řadí literární rešerše odborné literatury, analýza dat, dokumentace a stávajících postupů, komparativní analýza různých metod odpisování, analýza dopadů na výsledek hospodaření, posouzení daňových vlivů a přezkoumání postupů odpisování. Mezi další využití metody patřily rozhovory s interními kvalifikovanými pracovníky, kteří poskytli hlubší pochopení užívání metod a názorů managementu. Pomocí syntézy poznatků byl získán komplexní pohled na odpisovou politiku a vytvořeny návrhy pro její optimalizaci a strategické rozhodování.

3. Výsledky výzkumu/práce:

Výsledky výzkumu naznačují, že jako optimální metoda účetního odepisování se ve vybrané společnosti jeví u většiny zkoumaných vzorků rovnoměrná metoda. Umožňuje zohlednit cíle společnosti spojené s výsledkem hospodaření a zároveň se nejlépe přibližuje optimálnímu zobrazení postupného opotřebení majetku. Pro daňové odpisy se v souladu s cíli a aktuálním vývojem daňového výsledku hospodaření společnosti také jeví neoptimálnější rovnoměrná metoda, umožňující větší snižování daňové povinnosti v pozdějších letech. Byly identifikovány oblasti, ve kterých lze odpisovou politiku zlepšit, a to především v určování délky životnosti a stanovení zbytkové hodnoty majetku.

4. Závěry a doporučení:

Na základě analýzy současného přístupu vybrané společnosti k odpisování dlouhodobého majetku byly identifikovány oblasti pro zefektivnění odpisové politiky. Jako neoptimálnější metoda pro účetní odpisování se jeví rovnoměrná, stejně tomu tak je i u daňového odpisování. Optimalizace metod odpisování a jejich přizpůsobení cílům společnosti je klíčem k finanční stabilitě. Je důležité pravidelně aktualizovat odpisovou politiku dle stavu majetku a finančních potřeb společnosti. Pro efektivní řízení je doporučeno zajistit spolupráci mezi finančním ředitelem, správcem majetku a osobou odpovědnou za evidenci a účetnictví odpisů. Dále by bylo vhodné stanovovat životnosti a zbytkové hodnoty majetku lépe odpovídající realitě. Taktó upravená odpisová politika může podpořit dlouhodobé strategické cíle společnosti a přispět k finanční stabilitě.

KLÍČOVÁ SLOVA

Odepisování, dlouhodobý majetek, účetní odpisy, daňové odpisy, finanční plány, životnost majetku

VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMIE A MANAGEMENTU

Nárožní 2600/9a, 158 00 Praha 5

SUMMARY

1. Main objective:

The aim of the thesis is to evaluate the depreciation methods for long-term assets in a selected company from both accounting and tax perspectives. The accounting depreciations are examined to find a method that most accurately reflects the gradual wear and tear of assets while efficiently accumulating funds for their restoration. When assessing tax depreciations, the main goal was to find the most suitable method that aligns with the preferred impact on tax obligations and the overall financial results of the chosen company.

2. Research methods:

In the thesis, several research methods were used to analyze and evaluate the depreciation policy of a selected company. These methods include data and document analysis, comparative analysis of various depreciation methods, financial analysis of impacts on financial performance, assessment of tax implications and review of depreciation methods. Other methods used include interviews with internal qualified personnel who provided a deeper understanding of the use of methods and management perspectives. By combining these methods, a comprehensive view of the depreciation policy was achieved, and proposals were created for its optimization and strategic decision-making.

3. Result of research:

Research findings suggest that the optimal depreciation method for the selected company is often the straight-line method. This method considers the company's goals related to financial performance and is closest to the optimal representation of the gradual depreciation of assets. For tax depreciation, the straight-line method also appears to be the most optimal, allowing for a reduction of tax liability over a longer period of time. Additionally, it was found that there are shortcomings in setting the useful life and residual value of assets.

4. Conclusions and recommendation:

Based on the analysis of the current approach of the selected company to depreciation, areas for improving the depreciation policy were identified. The optimization of depreciation methods and their adaptation to the company's goals is key to financial stability. It is important to regularly update the depreciation policy based on the condition of the assets and the financial needs of the company. For effective management, it is recommended to ensure cooperation between the financial director, the asset manager, and the person responsible for the registration and accounting of depreciation. A revised depreciation policy can support long-term strategic goals of the company and contribute to financial stability.

KEYWORDS

Depreciation, long-term assets, accounting depreciation, tax depreciation, financial plans, life of assets

JEL CLASSIFICATION

M41 (Accounting), D24 (Production; Cost; Capital; Capital, Total Factor, and Multifactor Productivity; Capacity)

Vysoká škola ekonomie a managementu

Nárožní 2600/9a, 158 00 Praha 5

Vysoká škola ekonomie a managementu

Nárožní 2600/9a, 158 00 Praha 5

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Jméno a příjmení:	Veronika Sekaninová
Studijní program:	Ekonomika a management (Bc.)
Studijní skupina:	PEMBC05
Téma BP:	Účetní a daňové odpisy dlouhodobého majetku ve vybrané společnosti
Zásady pro vypracování (stručná osnova práce):	1 Úvod 2 Teoreticko-metodologická část Majetek organizace, odepisování majetku, metody odpisování, technické zhodnocení a jeho vliv na odpisování, dopady odpisování na výsledek hospodaření, metodika práce 3 Praktická část Představení organizace, majetek organizace, stávající přístupy k odpisování, návrhy odpisování z hlediska dopadu na hospodaření organizace, doporučení pro organizaci 4 Závěr
Seznam literatury: (alespoň 4 zdroje)	<ul style="list-style-type: none">• DUŠEK, J. <i>Daně z příjmů: přehledy, daňové a účetní tabulky</i>. Praha: Grada, 2020. 208 s. ISBN 978-80-271-1048-3.• KOLEKTIV AUTORŮ. <i>100 otázek a odpovědí – Daňové výdaje, odpisy</i>. Český Těšín: Poradce, 2020. 96 s. ISBN 978-80-7365-441-2.• NIGRIN, J. <i>Hmotný a nehmotný majetek v podnikání</i>. Praha: Wolters Kluwer, 2020. 128 s. ISBN 978-80-7598-737-2.• ŠTEKER, K., OTRUSILOVÁ, M. <i>Jak číst účetní výkazy</i>. Praha: Grada, 2021. ISBN 978-80-271-4438-9.
Harmonogram:	<ul style="list-style-type: none">• Zpracování cílů a metodiky do 31. 1. 2024• Zpracování teoretické části do 1. 3. 2024• Zpracování výsledků do 1. 4. 2024• Finální verze do 1. 5. 2024
Vedoucí práce:	doc. Ing. Jana Vodáková, Ph.D.

prof. Ing. Milan Žák, CSc.
rektor

V Praze dne 13. 1. 2024 _____

Prof. Ing.
Milan
Žák CSc.

Digitálně podepsal Prof. Ing. Milan Žák CSc.
DN: cn=Prof. Ing. Milan Žák CSc., c=CZ, o=Vysoká škola ekonomie a managementu, a.s., givenName=Milan, sn=Žák, serialNumber=ICA-10393535
Datum: 2024.01.13 15:02:48 +01'00'

Obsah

1	Úvod.....	1
2	Dlouhodobý majetek a jeho místo v rozvaze	2
2.1	Dlouhodobý majetek hmotný	3
2.1.1	Definice dlouhodobého hmotného majetku z účetního hlediska	3
2.1.2	Definice dlouhodobého hmotného majetku z daňového hlediska.....	4
2.2	Dlouhodobý majetek nehmotný	4
2.2.1	Definice dlouhodobého nehmotného majetku z účetního hlediska.....	4
2.2.2	Definice dlouhodobého nehmotného majetku z daňového hlediska	5
2.3	Operace spojené s majetkem	5
2.3.1	Pořízení.....	5
2.3.2	Ocenění.....	5
2.3.3	Technické zhodnocení.....	6
2.3.4	Vyřazení	7
2.4	Odpisování majetku.....	8
2.4.1	Účetní odpisy.....	8
2.4.2	Daňové odpisy.....	11
2.4.3	Rozdíly mezi účetními a daňovými odpisy	15
2.5	Metodika práce	16
3	Praktická část.....	19
3.1	Představení společnosti	19
3.2	Dlouhodobý majetek společnosti a jeho rozdělení.....	20
3.3	Operace spojené s dlouhodobým majetkem organizace	21
3.3.1	Pořízení.....	22
3.3.2	Ocenění.....	22
3.3.3	Technické zhodnocení.....	22
3.3.4	Vyřazení	22
3.4	Stávající odpisová politika	23
3.5	Ovinovací stroj	24
3.5.1	Účetní odpisy ovinovacího stroje.....	25
3.5.2	Daňové odpisy ovinovacího stroje	27
3.6	Elektrické rolety	30
3.6.1	Účetní odpisy elektrických rolet	31
3.6.2	Daňové odpisy elektrických rolet.....	34

3.7	New Data Warehouse	36
3.7.1	Účetní odpisy datového skladu	36
3.7.2	Daňové odpisy datového skladu.....	38
3.8	Intranet 2020	40
3.8.1	Účetní odpisy Intranetu	40
3.8.2	Daňové odpisy Intranetu	42
3.9	Závěr analýzy a zhodnocení	44
3.10	Návrhy pro zlepšení	46
4	Závěr.....	48
	Literatura	
	Přílohy	I

Seznam zkratk

- Vyhláška č. 500/2002 Sb. - Vyhláška č. 500/2002 Sb., kterou se provádějí ji některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, pro účetní jednotky, které jsou podnikateli účtujícími v soustavě podvojného účetnictví
- ZDP - Zákon č. 586/1992 Sb., České národní rady o daních z příjmů

Seznam tabulek

Tabulka 1 Minimální doba odpisování.....	12
Tabulka 2 Maximální roční odpisové sazby	14
Tabulka 3 Koeficienty pro zrychlené odpisování	15
Tabulka 4 Vybrané vzorky v poměru k celkovému majetku společnosti	18
Tabulka 5 Výsledek hospodaření společnosti a netto hodnota stálých aktiv v letech 2018-2022	20
Tabulka 6 Předpokládaná životnost vybraných typů majetku na základě odpisového plánu v letech	23
Tabulka 7 Stávající rovnoměrné účetní odpisy ovinovacího stroje v Kč.....	25
Tabulka 8 Degresivní účetní odpisy ovinovacího stroje v Kč vypočítány metodou SYD.....	26
Tabulka 9 Stávající metoda daňového odpisování ovinovacího stroje v Kč.....	28
Tabulka 10 Odpisování stroje rovnoměrně s využitím zvýšení odpisu v prvním roce o 10 % v Kč.....	29
Tabulka 11 Stávající rovnoměrné účetní odpisy elektrických rolet v Kč	31
Tabulka 12 Degresivní účetní odpisy elektrických rolet v Kč vypočítány metodou DDB.....	32
Tabulka 13 Vybrané roky stávajícího zrychleného daňového odpisování elektrických rolet v Kč	34
Tabulka 14 Současné rovnoměrné účetní odpisy New Data Warehouse v Kč	36
Tabulka 15 Roční účetní odpisy New Data Warehouse v Kč vypočítány progresivní metodou	37
Tabulka 16 Stávající rovnoměrné účetní odpisy serveru Intranet 2020 v Kč	40
Tabulka 17 Rovnoměrné daňové odpisy internetové platformy v Kč	43

Seznam grafů

Graf 1 Porovnání metod účetního odpisování ovinovacího stroje	27
Graf 2 Porovnání úspor na dani z příjmu právnických osob u jednotlivých způsobu odpisování	30
Graf 3 Porovnání metod účetního odpisování elektrických rolet.....	33
Graf 4 Porovnání úspory na DPPO různých způsobů daňového odpisování elektrických rolet	35
Graf 5 Porovnání stávajících a alternativních metod účetního odpisování datového skladu... ..	38
Graf 6 Porovnání úspory na DPPO při užití různých postupů daňového odpisování datového úložiště	39
Graf 7 Porovnání metod účetního odpisování Intranetu	42
Graf 8 Porovnání úspor různých postupů daňového odpisování Intranetu	44

1 Úvod

Dlouhodobý majetek představuje důležitou část aktiv každého podniku a jeho efektivní správa je zásadní pro dlouhodobou finanční stabilitu a úspěch organizace. Účetní a daňové odpisy dlouhodobého majetku jsou klíčovými aspekty, které ovlivňují hospodaření podniku a daňové závazky. Tato práce se zaměřuje na analýzu různých metod účetního a daňového odpisování dlouhodobého majetku. Hodnotí jejich dopad na hospodaření a daňové závazky vybrané společnosti.

Rozhodování o pořizování dlouhodobého majetku přísluší s ohledem na dlouhodobost jeho působení v ekonomice podniku a vzhledem k jeho ocenění do kompetence vrcholového managementu. Objem a struktura dlouhodobého majetku se liší v závislosti na oboru podnikání a charakteru dané společnosti. Tato struktura se může měnit v závislosti na účelu a způsobu využití jednotlivých složek dlouhodobého majetku. Účetní jednotka si sama stanovuje hranici pro zařazení majetku do dlouhodobého, a to s ohledem na princip významnosti a věrného zobrazení v účetnictví.

První část práce se zabývá teoretickým základem dlouhodobého majetku, jeho místem v rozvaze a metodami účetního i daňového odpisování. Dle definice Čížinské (2018) je dlouhodobý majetek kombinací hmotného, nehmotného a finančního majetku podniku, financovaného kapitálem, který je označován jako pasiva. Zároveň je důležité dodržovat bilanční princip, který vyžaduje, aby hodnota aktiva byla rovna hodnotě zdrojů financování. Operace spojené s dlouhodobým majetkem zahrnují pořízení, ocenění, technické zhodnocení, odpisování a vyřazení majetku.

Účetní a daňové odpisy mají odlišné účely a fungují dle různých pravidel a zákonů. Účetní odpisy slouží k vyjádření skutečného opotřebení majetku a postupně přenášejí jeho vstupní cenu do nákladů firmy v souladu s účetními standardy. Tyto odpisy sledují skutečnou hodnotu majetku a jsou součástí účetní evidence. Naopak, daňové odpisy mají za úkol upravit daňový základ a snížit daňovou povinnost podniku. Jsou stanoveny zákonem o daních z příjmů a mají přesně daný počet let odpisování. Zatímco účetní odpisy se zaměřují na správné účtování a sledování hodnoty majetku v účetnictví, daňové odpisy slouží k úpravě daňového základu a snížení daňové povinnosti firmy v souladu s daňovými předpisy. Oba způsoby odpisování hrají klíčovou roli v účetnictví a daňovém plánování podniku, avšak s odlišnými cíli a postupy.

Druhá část práce nejprve popisuje strukturu dlouhodobého majetku společnosti a stávající odpisovou politiku. Byly představeny čtyři konkrétní příklady dlouhodobého majetku vybrané společnosti, které byly dále analyzovány. U každé položky jsou zkoumány stávající postupy účetního a daňového odpisování. Následně jsou navrhovány a porovnávány alternativní metody odpisování s cíli. Pro účetní odpisy je cílem nalézt metodu co nejméně odražející postupné opotřebování majetku v čase. Daňové odpisy byly posuzovány s cílem dosáhnout efektivního snižování daňové povinnosti a zajištění dlouhodobé finanční stability společnosti.

Dále byla provedena analýza současné situace společnosti. Byly identifikovány stávající postupy účetního a daňového odpisování, následně jsou navrženy a porovnány alternativní metody odpisování. Závěry analýzy jsou reflektovány ve formě doporučení odpisových metod, které nejméně zohledňují stanovené cíle společnosti. Tato práce přináší ucelený pohled na problematiku účetního a daňového odpisování dlouhodobého majetku a poskytuje praktické návody pro efektivní správu dlouhodobého majetku v podnikovém prostředí.

2 Dlouhodobý majetek a jeho místo v rozvaze

Majetek podniku představuje kombinaci hmotného a nehmotného majetku, který je v jeho vlastnictví, jak uvádí Čížinská (2018, s. 49). Tento majetek je financován kapitálem, který představují pasiva. Samotný majetek je v účetnictví označován jako aktiva. Celková hodnota majetku vyjádřena v peněžních jednotkách by se měla rovnat součtu hodnot jednotlivých zdrojů financování tohoto majetku.

Holečková a Hyršlová (2018, s. 45) majetek popisují jako soubor hodnot, které podnik vlastní a využívá je při podnikatelských aktivitách. Dále uvádí, že aktiva jsou prostředky, u kterých je očekáván přínos budoucího ekonomického prospěchu. Tento prospěch má více podob: využití majetku k tvorbě produktů, přeměna v jiné aktivum, užití k úhradě závazků, nebo ho lze rozdělit vlastníkům organizace.

Šteker a Otrusinová (2016, s. 240) uvádí, že přehled o stavu majetku a zdrojích jeho krytí, k určitému času, je zobrazen v rozvaze. V tomto výkazu je dodržován bilanční princip. Princip vyjadřuje, že celková aktiva musí být rovna celkovým pasivům. Holečková a Hyršlová (2018, s. 62) popisují rozvahu jako statický pohled na stav majetku a jeho zdrojů financování. Standardní uspořádání a pojmenování položek je dáno přílohou č. 1 vyhlášky č. 500/2002 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, pro účetní jednotky, které jsou podnikateli účtujícími v soustavě podvojného účetnictví (dále jen vyhláška č. 500/2002 Sb). Je možné provést další detailní rozčlenění těchto položek pro specifické potřeby účetní jednotky, za předpokladu dodržení uspořádání stanoveného ve vyhlášce. Položky rozvahy jsou identifikovány kombinací písmen, římských i arabských číslic a názvu položek. Mohou být dále členěny na podpoložky. Položky s nulovou hodnotou se dle § 4 odst. 6 vyhlášky č. 500/2002 Sb., neuvádějí. Každá položka také obsahuje informace o její hodnotě v minulém období, u aktiv uvedena v netto hodnotě.

Strana aktiv je v rozvaze rozdělena na běžné a minulé období, dle Šteker a Otrusinové (2016, s. 240). Minulé období uváděno v netto hodnotě, běžné účetní období je rozděleno do tří sloupců: netto, brutto a korekce. Strana pasiv je rozdělena pouze na běžné a minulé období. Brutto označuje hodnotu jednotlivých majetkových položek na aktivních účtech. Korekce vyjadřuje výši úprav a oprav k jednotlivým účtům aktiv. Příkladem jsou záznamy kumulovaných odpisů dlouhodobého majetku. Rozdíl mezi brutto a korekcí je zachycen netto hodnotou.

V §19 odst. 8 zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví je majetek členěn na krátkodobý a dlouhodobý. Majetek s dobou splatnosti delší než 1 rok je v zákoně popsán jako dlouhodobý. Ostatní majetek je kategorizován jako krátkodobý neboli oběžná aktiva. Holečková a Hyršlová (2018, s. 47) specifikují tento typ jako majetek určený k použití v krátkodobém horizontu, obvykle do jednoho roku. Řadí se mezi ně například zásoby, pohledávky a finanční majetek krátkodobé povahy a peněžní prostředky.

Dle Šteker a Otrusinové (2016, s. 41) je dlouhodobý majetek charakterizován jako část aktiv, která má dobu použitelnosti delší než jeden rok. Dalším kritériem je výše ocenění. Tu si stanovují konkrétní účetní jednotky. Jedná se o majetek, který byl pořízen s úmyslem dlouhodobého využívání, za účelem generování výnosů či kapitálového zhodnocení. Tento druh majetku je v průběhu času postupně spotřebováván. Spotřeba je zobrazena pomocí odpisů. Dlouhodobý majetek je rozdělen do tří skupin: nehmotný, hmotný a finanční.

Dlouhodobý majetek může být, dle Šteker a Otrusinové (2016, s. 43), oceňován pořizovací cenou, vlastními náklady či reprodukční pořizovací cenou. Účetní jednotka si ve vnitřní směrnici stanovuje hodnotu vstupní ceny, od níž bude považovat majetek za dlouhodobý. Limitní hodnota respektuje princip významnosti a věrného zobrazení majetku v účetnictví. Výjimkami jsou vybrané typy majetku jako např. stavby, pozemky, důlní a vodní díla, a další. Tyto druhy majetku jsou vždy brány jako dlouhodobý majetek, bez ohledu na stanovenou vstupní cenu. Uvedený majetek je sledován na podrozvahových účtech.

2.1 Dlouhodobý majetek hmotný

Podle § 496 zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku je hmotná věc: „... *ovladatelná část vnějšího světa, která má povahu samostatného předmětu*“. Konkrétněji hmotný majetek popisuje Holečková a Hyršová (2018, s. 46), které rozdělují hmotný majetek na nemovitý a movitý. Nemovitý je takový majetek, který je dlouhodobý již ze své podstaty, jako například budovy a pozemky. Jako dlouhodobý movitý je chápán majetek s dobou použitelnosti delší než jeden rok a oceněním vyšším, než je podnikem stanovený limit v peněžních jednotkách.

Soubory hmotných movitých věcí se samostatným technicko-ekonomickým určením jsou, dle Nigrina (2020, s. 14), dílčí části výrobního či jiného celku. Evidují se zvláště za účelem uchování průkazných technických a hodnotových informací jednotlivých částí. Do odpisové skupiny je soubor řazen dle hlavního funkčního předmětu. Jak autor uvádí, vytváření souborů není vyžadováno v rámci daní ani účetnictví. Jejich tvorba závisí pouze na vlastním rozhodnutí účetní jednotky.

2.1.1 Definice dlouhodobého hmotného majetku z účetního hlediska

Vyhláška č. 500/2002 Sb. §7 chápe dlouhodobý hmotný majetek velmi podobně jako zákon České národní rady o daních z příjmů č. 586/1992 Sb. (dále jen ZDP). Hlavním rozdílem je dle Nigrina (2020, s. 15) stanovení hranice, od které je majetek považován za dlouhodobý hmotný. Tento limit je stanoven přímo účetní jednotkou.

Šteker a Otrusinová (2016, s. 46) uvádí rozdělení dlouhodobého hmotného majetku v rozvaze do skupin:

- Pozemky, které jsou považovány za dlouhodobý majetek bez ohledu na výši ocenění.
- Stavby jsou součástí dlouhodobého majetku bez ohledu na stanovenou výši ocenění a dobu použitelnosti.
- Hmotné movité věci a jejich soubory, jejichž příkladem mohou být stroje, dopravní prostředky, a další.
- Oceňovací rozdíl k nabytému majetku je ve vyhlášce č. 500/2002 Sb. popisován jako záporný, či kladný rozdíl mezi oceněním obchodního závodu a souhrnem ocenění jeho jednotlivých složek majetku.
- Pěstitelské celky trvalých porostů.
- Dospělá zvířata a jejich skupiny.
- Jiný dlouhodobý hmotný majetek. Do této skupiny jsou řazena například umělecká díla, sbírky, movité kulturní památky atd.
- Poskytnuté zálohy na pořízení dlouhodobého hmotného majetku. Mohou být krátkodobé nebo dlouhodobé.

- Nedokončený dlouhodobý hmotný majetek. V této položce je majetek zařazen do doby, než je uveden do stavu způsobilého k užívání.

Dle §7 vyhlášky č. 500/200 Sb. je majetek uveden do stavu způsobilého užívání dnem dokončení věci a splněním technických funkcí a povinností, které jsou stanoveny konkrétními právními předpisy o užívání. Totožná podmínka platí i u technického zhodnocení.

2.1.2 Definice dlouhodobého hmotného majetku z daňového hlediska

Dlouhodobý hmotný majetek je konkrétněji popsán v § 26 odst. 2 ZDP, kdy se jím rozumí samostatné hmotné movité věci nebo soubory hmotných movitých věcí. U nich je rozhodující vstupní cena vyšší než 80 000 Kč a provozně-technická funkce delší než jeden rok. Dále jsou do hmotného majetku řazeny budovy, stavby a další. Výjimkou jsou zásoby, které jsou hmotným majetkem, ale nejsou předmětem odpisování.

2.2 Dlouhodobý majetek nehmotný

Nehmotným majetkem jsou dle § 496 zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku myšlena: „...*práva, jejichž povaha to připouští, a jiné věci bez hmotné podstaty*“. Dle Šteker a Otrusínové (2016, s. 44) mezi dlouhodobý nehmotný řadíme takový majetek, který není fyzické povahy, ale představuje práva účetní jednotky na ekonomický prospěch.

Vyhláška č. 500/2002 Sb. do této skupiny řadí nehmotné výsledky vývoje, software, ocenitelná práva a goodwill, s dobou použitelnosti delší než jeden rok. Zahrnuje také zhodnocení dlouhodobého nehmotného majetku, povolenky na emise a preferenční limity. Poslední dva uvedené příklady, jsou obvykle v rozvaze popisovány jako „ostatní dlouhodobý nehmotný majetek“. Výši ocenění si stanovuje účetní jednotka. Šteker a Otrusínová (2016, s. 45) uvádí, že do této skupiny nejsou zahrnuty znalecké posudky, průzkumy trhů, plány rozvoje, návrhy propagačních a reklamních akcí, certifikace systému jakosti, a další.

2.2.1 Definice dlouhodobého nehmotného majetku z účetního hlediska

Šteker a Otrusínová (2016, s. 44) uvádí rozdělení dlouhodobého nehmotného majetku v rozvaze do skupin:

- Nehmotné výsledky výzkumu a vývoje, kterými jsou myšleny výsledky duševní práce.
- Ocenitelná práva jako předměty průmyslového vlastnictví, výsledky duševní tvůrčí činnosti nebo práva dle zvláštních právních předpisů. Příklady mohou být patenty a licence.
- Software.
- Goodwill je záporným, či kladným rozdílem mezi oceněním obchodního závodu a souhrnem jeho individuálně přeceněných složek majetku sníženým o převzaté dluhy. Takto je goodwill popsán ve vyhlášce č. 500/2002 Sb.
- Ostatní dlouhodobý nehmotný majetek, do kterého spadají především povolenky na emise nebo preferenční limity.
- Poskytnuté zálohy na pořízení dlouhodobého nehmotného majetku. Mohou být krátkodobé nebo dlouhodobé.
- Nedokončený dlouhodobý nehmotný majetek. V této položce je majetek zařazen do doby, než je způsobilý užívání.

2.2.2 Definice dlouhodobého nehmotného majetku z daňového hlediska

Před rokem 2021 byly dle ZDP podmínkami pro zařazení majetku do kategorie nehmotný: doba použitelnosti delší než jeden rok, hodnota převyšující 60 000 Kč a nesměl mít fyzickou podobu. Od roku 2021 již ZDP nehmotný majetek neupravuje. Podmínkami tedy jsou dlouhodobost, nehmotnost a hodnota, od které účetní jednotka považuje majetek za dlouhodobý. Nehmotný majetek je odpisován účetními odpisy, které jsou používány i k daňovým účelům.

Verze ZDP platná před rokem 2021 popisuje, že nehmotný majetek je odpisován rovnoměrně bez přerušení. Jednotlivé kategorie nehmotného majetku měly stanovené odlišné minimální doby odpisování:

- Audiovizuální dílo odpisováno minimálně 18 měsíců.
- Software a nehmotné výsledky výzkumu a vývoje 36 měsíců.
- Ostatní nehmotný majetek nejméně 72 měsíců.

Odpisy jsou vypočítány s přesností na celé měsíce, začínající měsícem po dni, v němž byly splněny podmínky odpisování. Odpisy jsou zaokrouhleny na celé koruny nahoru.

2.3 Operace spojené s majetkem

Tato část je zaměřena na definování klíčových úkonů spojených s vlastnictvím dlouhodobého majetku. Operace spojené s majetkem zahrnují různé účetní postupy a transakce týkající se krátkodobého i dlouhodobého majetku. Základní účetní operace spojené s dlouhodobým majetkem zahrnují pořízení, ocenění, technické zhodnocení, odpisování a vyřazení majetku. Každý z těchto úkonů má své specifické postupy a pravidla, která jsou stanovena příslušnými právními předpisy.

2.3.1 Pořízení

Dlouhodobý majetek je nejčastěji pořízen dle Šteker a Otrusinové (2016, s.44) nákupem, tvořen vlastní činností, vkladem do společnosti, nabytím na základě smlouvy o koupi najaté věci, bezúplatným převodem atd.

Nigrin (2020, s. 17) uvádí, že každý daňový subjekt je povinen provést příslušné úkony spojené s pořizováním majetku. Mezi ně se řadí vystavení příslušných dokladů, které prokazují pořízení majetku a jeho zařazení do majetku podniku.

2.3.2 Ocenění

Oceňování popisují Šteker a Otrusinová (2016, s. 31) jako proces, při kterém se přiřazuje konkrétní peněžní hodnota určitému množství a typu majetku nebo závazků. Způsob, jakým je majetek a závazky oceněny ovlivňuje hodnoty vykazovaných aktiv a pasiv i výsledek hospodaření. Postup pro vykazování účetních položek je stanoven zákonem o účetnictví č. 563/1991 Sb.

Měna, ve které je oceňováno může být dle §24a zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví česká koruna, nebo jiná měna. U jiné měny jsou závazné doplňující podmínky. Měna musí být funkční měnou účetní jednotky a jsou touto měnou eura, americký dolar nebo britská libra. Funkční měna je měna primárního ekonomického prostředí, ve kterém účetní jednotka působí. Pro jednotky vedoucí jednoduché účetnictví je funkční měnou vždy česká koruna. Pokud byly položky vyjádřeny v cizí měně, která není funkční měnou, je nutný přepočtení na českou měnu

kurzem devizového trhu, který vyhláší Česká národní banka. Přepočít je nutný i v případě, že je účetní kritérium v zákoně uvedené v české měně.

Dlouhodobý majetek může být k okamžiku uskutečnění účetního případu dle Šteker a Otrusínové (2016, s. 31, 43) oceňován pořizovací cenou, jmenovitou hodnotou, vlastními náklady či reprodukční pořizovací cenou.

- Nakupovaný majetek je oceněn **pořizovací cenou**. Ta je složena z ceny pořízení a vedlejších nákladů na pořízení. Mezi vedlejší náklady se řadí náklady na stavební práce, odměny za poradenské služby, projektové práce, dopravné, montáž a celá řada dalších nákladů umožňujících uvedení aktiv do stavu, při kterém jsou schopny tvořit užitek.
- Dlouhodobý majetek vytvořený vlastní činností je oceňován pomocí **vlastních nákladů**. Jsou to náklady vynakládané na výrobu, přímo s ní související. Řadí se mezi ně pořizovací cena materiálů, náklady na mzdy, energie.
- Poslední možností ocenění je **reprodukční pořizovací cena**. Nigrin (2020, s. 28) tuto cenu popisuje jako cenu, za kterou by byl majetek pořízen v době, kdy se o něm účtuje. Bývá použita u majetku, který je získán bezplatně, nebo vložen do společnosti vkladem. Obvykle je stanovena kvalifikovaným odhadem dle ceny, za kterou by byl pořízen v době, kdy je o něm účtováno. Dle § 29 ZDP je reprodukční pořizovací cena určena zvláštním právním předpisem (§ 2 zákona č. 151/1997 Sb.) a použita, pokud majetek nelze ocenit pořizovací cenou či vlastními náklady.

Výše uvedené ceny jsou v § 29 ZDP označovány jako vstupní cena hmotného majetku. Nigrin (2020, s. 26) popisuje, že se vedle nich, vstupní cenou rozumí i hodnota nesplacené pohledávky u hmotného movitého majetku, který zůstává ve vlastnictví věřitele, hodnota technického zhodnocení, přepočtená zahraniční cena a další.

2.3.3 Technické zhodnocení

Šteker a Otrusínová (2016, s. 53) popisují technické zhodnocení jako proces zvyšující vstupní cenu dlouhodobého majetku. Je dáno výdaji ve vztahu k pořizovací ceně, díky kterým je měněn účel, technické parametry, vybavenost nebo použitelnost majetku. Výši výdajů, od kterých jsou považovány za technické zhodnocení si určí účetní jednotka. V některých případech můžeme považovat technické zhodnocení za samostatnou položku dlouhodobého majetku, například při zhodnocení pronajatého majetku nebo drobného majetku nevykazovaném v dlouhodobém majetku.

Z účetního hlediska, které popisuje Šteker a Otrusínová (2026, s. 54) je technické zhodnocení po zařazení do užívání zaúčtováno na vrub dlouhodobého majetku, v prospěch nedokončeného dlouhodobého majetku. Pokud výdaje nepřesáhnou stanovenou hranici pro technické zhodnocení jsou zaúčtovány do nákladů.

Při rozhodování, zda jde o technické zhodnocení, musí účetní jednotka podle Nigrina (2020, s. 82) zvážit, zda vynaložené výdaje nejsou pouze opravou nebo údržbou. Oprava dle § 47 odst. 2 vyhlášky č. 500/2002 Sb. odstraňuje fyzické opotřebení nebo poškození pro uvedení do stavu schopného provozu. Jsou při ní použité jiné než původní materiály, díly, součásti nebo technologie. Oprava odstraňuje pouze částečné fyzické opotřebení nebo poškození. Jak popisuje Skála (2015, s. 121), úplné opotřebení by vedlo k zániku majetku. Údržbu Nigrin (2020, s. 82) popisuje jako soustavnou činnost zpomalující fyzické opotřebení. Tím předchází poruchám a odstraňuje drobné závady. Údržba i oprava jsou daňově uznatelnými

výdaji. Rozdílem je, že není možná tvorba rezerv na údržbu, dle zákona o rezervách č. 593/1992 Sb.

Skutečnost, že se jedná o opravu, nebo technické zhodnocení musí být účetní jednotka schopna prokázat, jak uvádí Nigrin (2020, s. 84). Průkazné dokumenty musí obsahovat popis a doložení stavu před úpravami a po nich. Oba stavy je pak možné porovnat.

Technické zhodnocení je v § 47 odst. 4 vyhlášky č. 500/2002 Sb. popsáno jako zásah do majetku, který má za následek změnu jeho účelu, technických parametrů, vybavenosti nebo použitelnosti. U dlouhodobého nehmotného majetku, hmotných movitých věcí a jejich souborů je dalším kritériem výše nákladů vynaložených na zhodnocení. Hranici si určuje účetní jednotka. U položky stavby musí být vynaložené náklady významné hodnoty ve vztahu k pořizovací ceně, popř. reprodukční pořizovací ceně. Náklady zhodnocení jsou souhrnem nákladů na dokončené zásahy do dlouhodobého majetku za účetní období.

Z daňového hlediska je technické zhodnocení definováno v § 33 ZDP jako výdaje na dokončené nástavby, přístavby a stavební úpravy, rekonstrukce a modernizace majetku převyšující ve výsledné hodnotě 80 000 Kč. Modernizaci zákon popisuje jako změnu použitelnosti, nebo vybavenosti majetku. Rekonstrukci popisuje jako zásah do majetku, který mění jeho účel či technické parametry. Dle Nigrina (2020, s. 88) je změnou účelu majetku chápána taková úprava, která mění způsob jeho užití dle kolaudačního rozhodnutí. Změnu u technických parametrů autor popisuje jako modifikaci podstatných technických veličin majetku, například zvýšení výkonu stroje.

Nigrin (2020, s. 83) popisuje, že technické zhodnocení není okamžitým daňovým výdajem, ale zvyšuje vstupní cenu majetku, resp. zůstatkovou cenu pro odpisování. V daňově účinných výdajích je promítnuto až prostřednictvím odpisů.

2.3.4 Vyřazení

Po určité době užívání, majetek ztrácí pro podnikatele svou potřebnost, a dojde k jeho vyřazení. Jako nejčastější způsoby vyřazení Šteker a Otrusinová (2016, s. 44) uvádějí likvidaci, prodej, bezúplatný převod neboli dar, vklad do jiné společnosti, převod z podnikání do osobního užívání, vyřazení z důvodu škody nebo manka.

Z účetního hlediska vyřazení popisují Šteker a Otrusinová (2016, s. 55) tak, že je účtováno na vrub oprávek, v prospěch příslušného majetkového účtu. Při neúplném odepsání je zůstatková cena účtována do nákladů.

Nigrin (2020, s. 120) popisuje problematiku daňových výdajů vzhledem k vyřazení majetku. Při vyřazení majetku, který již byl odepsán a zůstatková cena je pro něj nulová, zmíněna komplikace nevzniká. Společnost skutečnost promítne pouze na inventární kartě. Problém nastává v případě, že je vyřazen ještě neodepsaný majetek. Je nutné zvážit, zda je možné zůstatkovou cenu zohlednit jako daňový výdaj. Účetní jednotka může jako daňový výdaj ve zdaňovacím období, kdy je provedeno vyřazení, uplatnit odpis ve výši jedné poloviny ročního odpisu. Pokud je majetek vyřazen k poslednímu dni v roce, je daňovým výdajem roční odpis v plné výši.

Autor dále popisuje problematiku zůstatkové ceny. Tu lze jako daňový výdaj zohlednit v případě prodeje nebo likvidace majetku. V případě darování nebo převedení do osobního užívání cena daňovým výdajem není. V případě vyřazení poškozením je nutné případy posuzovat individuálně, zpravidla se však jedná o nedaňový výdaj.

2.4 Odpisování majetku

Šteker a Otrusínová (2021, s. 56) popisují odpisy jako rozložení vstupní ceny dlouhodobého majetku do nákladů. Rozložení zohledňuje odhadovaný ekonomický prospěch, který dané aktivum účetní jednotce přinese. Odpisy reflektují opotřebení dlouhodobého majetku, postupně snižují jeho hodnotu. Dvěma hlavními druhy odpisů jsou daňové a účetní.

Podmínkami pro odpisování jsou dle Nigrina (2020, s. 29):

- skutečnost, že je majetek dokončen,
- splnění technických funkcí s otestováním funkčnosti,
- dodržení povinností plynoucích ze zvláštních právních předpisů pro možnost používání majetku (například předpisy týkající se bezpečnosti).

2.4.1 Účetní odpisy

Holečková a Hyršlová (2018, s. 68) popisují odpisy jako peněžní vyjádření opotřebení dlouhodobého majetku za určité období. Měly by vyjadřovat fyzické opotřebení a postupné znehodnocení majetku. Výše odpisů závisí na hodnotě, ekonomické životnosti majetku a zvolené metodě odpisování. Hodnota majetku je vyjádřena pořizovací cenou. Ekonomická životnost je vyjádřením doby, po kterou účetní jednotka plánuje majetek využívat. Metodu odepisování si volí účetní jednotka sama tak, aby reflektovala opotřebení majetku v čase.

Účetní odpisy jsou vymezeny zákonem o účetnictví č. 563/1991 Sb., vyhláškou č. 500/2002 a Českými účetními standardy pro účetní jednotky účtující dle zmíněné vyhlášky. Šteker a Otrusínová (2021, s. 56) uvádí, že cílem účetních odpisů dlouhodobého majetku je reálné ocenění a poskytnutí informací o nákladech účetní jednotky, které věrně zachycují skutečnost. Účetní jednotky mohou odpisovat pouze dlouhodobý majetek, ke kterému mají vlastnické či jiné právo. Dále smí odpisovat majetek jednotky hospodařící s majetkem státu, nebo majetkem územních samosprávních celků.

Nigrin (2020, s. 37) popisuje, že jednotka, vedoucí účetnictví, účetně odpisuje majetek dle sestaveného odpisového plánu. Plán si sestaví v rámci interního předpisu na základě opotřebování majetku, které odpovídá běžnému užívání. Sazby odpisů jednotka stanovuje dle časového hlediska, nebo dle vztahu k výkonu. Časovým hlediskem je chápána předpokládaná doba životnosti. Šteker a Otrusínová (2021, s. 57) popisují, že je majetek odpisován pouze do výše jeho ocenění v účetnictví.

Dále Šteker a Otrusínová (2021, s. 57) uvádí, že účetní jednotka může během odpisování zohlednit zbytkovou hodnotu. Touto hodnotou je částka, kterou by účetní jednotka mohla nabít v případě vyřazení majetku. Výše zbytkové hodnoty se stejně jako doba životnosti může během používání majetku měnit. Autoři proto popisují důležitost průběžného aktualizování odpisového plánu.

Účetní odpisy jsou účtovány na vrub nákladů a ve prospěch opravek k dlouhodobému majetku, jak uvádí Šteker a Otrusínová (2021, s. 57). Dlouhodobý majetek tedy není odpisován přímým snižováním konkrétních majetkových účtů, ale je odpisován nepřímou pomocí opravek. Holečková a Hyršlová (2018, s. 46) definují oprávkou k dlouhodobému majetku jako kumulaci odpisů za dobu užívání majetku. Odečtením opravek od vstupní ceny majetku je získána zůstatková cena dlouhodobého majetku. Šteker a Otrusínová (2021, s. 57) popisují, že výše zmíněné pojmy nalezneme v rozvaze na straně aktiv. V části rozvahy pro běžné období je ve sloupci brutto zohledněno vstupní ocenění, ve sloupci korekce jsou uvedeny oprávkou a pod

netto hodnotou se nachází zůstatková cena. V části pro minulé účetní období je zohledněna pouze netto hodnota.

Vyhláška č. 500/2002 Sb. uvádí typy majetku, který nelze v účetnictví odepisovat. Řadí se mezi ně například pozemky, umělecká díla (která nejsou součástí stavby), movité kulturní památky, nedokončený dlouhodobý majetek, zásoby, pohledávky, najatý nebo obdobně užívaný dlouhodobý majetek a další.

Časové odpisy

V případě časové metody je postupné snižování hodnoty dlouhodobého majetku vázáno na čas, jak popisuje Holečková a Hyršlová (2018, s. 69). Autorky popisují dělení časových odpisů na lineární a nelineární časovou metodu odpisování. Dělení časových odpisů znázorněno následovně:

- a) Lineární (rovnoměrné).
- b) Nelineární – děleny na zrychlené (degresivní) a zpomalené (progresivní).

Lineární časová metoda (rovnoměrná) – založena na rovnoměrném opotřebením majetku v rámci jeho životnosti. Výše odpisu je tedy každý rok odpisování stejná. Pro výpočet hodnoty odpisu lze využít tento vztah (Holečková a Hyršlová, 2018, s. 69):

(1)

$$O = \frac{PC}{D\check{Z}}$$

Kde:

O je roční odpis pro jednotlivé roky,

PC je pořizovací cena,

DŽ je doba ekonomické životnosti.

U **nelineární časové metody** se hodnota odpisů v čase snižuje nebo zvyšuje, jak uvádí Holečková a Hyršlová (2018, s. 69). Mezi nelineární metody jsou řazeny progresivní a degresivní odpisové metody.

Degresivní odpisová metoda znamená snižování výše odpisů během let, jak uvádí Holečková a Hyršlová (2018, s. 69). Je používána u dlouhodobého majetku, který bude vykazovat vyšší opotřebením v prvních letech užívání. Sedláček (2016, s. 92) popisuje, že velkou výhodou degresivní metody je rychlá akumulace ekonomických zdrojů účetní jednotky. Tyto zdroje mohou být využity na zavedení nové a modernější techniky. Hlavní předností je zamezení zastarávání majetku a zmenšení nebezpečí inflace.

Holečková a Hyršlová (2018, s. 69) uvádí, že existuje více metod výpočtu degresivního odpisování. Autorky uvádí stupňovitou metodu degresivního odepisování ze zůstatkové ceny, kterou lze vypočítat takto:

(2)

$$O_i = ZC_{i-1} * k_d$$

Kde:

i jsou jednotlivé roky odepisování,

O_i je roční odpis v daném roce,

ZC_{i-1} je zůstatková cena majetku na konci předchozího období,

k_d je koeficient deprese.

Koeficient deprese je zobrazením procenta deprese, uváděn v desetinném tvaru. Volí ho sama účetní jednotka s přihlédnutím k předpokládanému vývoji opotřebení. Koeficient je postupně snižován. V prvním roce odepisování je místo zůstatkové ceny použita pořizovací cena. Při použití této metody nedochází k úplnému odepsání majetku. V posledním roce životnosti je odepsána celá zbývající hodnota majetku.

Sedláček (2016, s. 92) popisuje dvě další metody degresivního způsobu odepisování: metodu SYD a metoda DDB. Metoda SYD, neboli sum of the years digits (metoda sumace čísel), je založena na stanovení proměnlivého procenta odpisu ze vstupní ceny pro odepisování. Autor uvádí její výpočet:

(3)

$$O = \frac{2 * PC * (t + 1 - i)}{t(t + 1)}$$

Kde:

t je počet let životnosti

i je počet let, po které je majetek odepisován.

Jako výhodu metody DDB, neboli double declining balance method, uvádí Sedláček (2016, s. 92) její jednoduchost. Naopak nevýhodou vnímá, že při ní nedochází k úplnému odepsání majetku. V posledním roce životnosti je odepsána celá zbývající hodnota majetku. U metody DDB je stanoveno odpisové procento, kterým je následně násobena zůstatková cena. Odpisové procento je násobkem lineární sazby. Autor uvádí u výpočtu dva vzorce. Jeden pro výpočet odpisů v prvním roce a druhý pro výpočet odpisů v dalších letech odepisování:

(4)

$$O_1 = \frac{2*PC}{t} ; O_2 = \frac{2*ZC}{t}$$

Kde:

O_1 je hodnota odpisů v prvním roce,

O_2 je hodnota odpisů v dalších letech odepisování.

Progresivní metoda je opakem degresivní, jak uvádí Holečková a Hyršlová (2018, s. 69). U této metody je hodnota odpisů zvyšována s ohledem na předpokládané vyšší opotřebení v pozdějších letech životnosti. Sedláček (2016, s. 93) uvádí, že tuto metodu často využívají účetní jednotky, které vyžadují snížení nákladů v prvních letech odepisování. Následně v dalších letech pomocí odpisů snižují výsledek hospodaření. Autor výpočet popisuje vzorcem:

(5)

$$O = \frac{2 * PC * [(t + 1) - (t + 1 - i)]}{t(t + 1)}$$

Výkonové odpisy

Výkonovou metodu odpisování popisují Holečková a Hyršlová (2018, s. 69) jako metodu snižující hodnotu majetku v návaznosti na jeho výkon. Způsob je používán, pokud opotřebením majetku závisí na odvedeném výkonu. Životnost není, na rozdíl od časové metody, stanovená v časových jednotkách. Je vyjádřena v jednotkách zobrazující rozsah výkonu majetku. Například u stroje je stanoven počet výrobků, který je schopen během své životnosti maximálně vyrobit. Tato metoda je nejčastěji využívána u dopravních prostředků a výrobních zařízení. Výpočet odpisů je popsán následovně (Novotný, 2023, s. 101):

(6)

$$\text{měsíční odpis} = \frac{\text{pořizovací cena} * \text{měsíční výkon}}{\text{celkový výkon za celou dobu životnosti}}$$

Hlavní odlišností jednotlivých metod je jejich rozložení odpisů v čase, jak popisuje Holečková a Hyršlová (2018, s. 71). Výše odpisů ovlivňuje výsledek hospodaření v jednotlivých letech a je také významnou nákladovou položkou. Rozdíly mezi roky jsou pouze dočasné, za celou dobu životnosti majetku jsou rozdíly nulové. Odpisováním podnik financuje nový dlouhodobý majetek, který nahrazuje původní. Dokud není potřeba pořízení nového dlouhodobého majetku, jsou zdroje získané odpisováním využity na aktivity, které účetní jednotka uzná za vhodné. Autorky uvádí, že je výhodnější získat zdroje vázané v dlouhodobém majetku co nejdříve. Další funkcí odpisů, vedle zdroje financování, je určení hodnoty dlouhodobého majetku během jeho používání, Hodnota v průběhu životnosti je stanovena zůstatkovou cenou. I zůstatková cena je významně ovlivněna zvolenou metodou

Holečková a Hyršlová (2018, s. 71) zdůrazňují důležitost zvolení odpisové metody, která co nejlépe vyjadřuje postupné opotřebování konkrétního dlouhodobého majetku v čase. Odpisy plní tyto funkce: Jsou významnou nákladovou položkou, čímž ovlivňují výsledek hospodaření účetní jednotky. Jsou důležitým interním zdrojem financování. Používají se pro vyjádření hodnoty dlouhodobého majetku v průběhu jeho používání.

2.4.2 Daňové odpisy

Hmotný majetek je pro účely daňových odpisů zařazen do odpisových skupin, jak popisuje Nigrin (2020, s. 29). Odpisových skupin je celkem 6, odlišují se minimálním počtem let odpisování. Do příslušné skupiny je majetek zařazen dle klasifikace produkce CZ-CPA. Konkrétní rozdělení majetku do skupin uvedeno v Příloze č. 1 ZDP, minimální doba odpisování je stanovena v § 30 stejného zákona. Přehled dob odpisování a příklady majetku jsou zobrazeny v tabulce 1. Jak z této tabulky plyne, minimální doba odpisování se pohybuje od 3 do 50 let.

Český statistický úřad (2015) uvádí, že klasifikaci produkce CZ-CPA vychází z původní Standardní klasifikace produkce SKP, kterou od 1. ledna 2008 nahradila. Kód SKP ČSÚ (2003) popisuje jako Standardní klasifikaci produkce. Klasifikace byla vytvořena pro potřeby tržního hospodářství a mezinárodní srovnatelnost statistických ukazatelů. Klasifikace CZ-CPA z roku 2008 byla následně aktualizována a vydána s účinností od 01. ledna 2015. Aktualizovaná verze, nazývána Version 2.1, byla upravena s cílem zachování srovnatelnosti s ostatními standardy na mezinárodní úrovni.

Klasifikace CZ-CPA je dále Českým statistickým úřadem (2015) charakterizována jako hierarchická, šestimístná a obsahující celkem 5 522 položek. Jejím hlavním předmětem je produkce neboli výsledek ekonomické činnosti. Veškerým výrobkům je v každé úrovni klasifikace přiřazen jeden kód. Jednotlivé kódy na sebe postupně navazují. Produkce je dělena na produkty a služby. Mezi produkty jsou řazeny průmyslové, zemědělské, lesnické a jiné

výrobky, plodiny atd., které jsou předávány odběratelům. Služby jsou děleny na výrobní, převážně subdodavatelské práce, a nevýrobní, příkladem služby podpurné. Dále existují zvláštní oddíly pro opravu, instalace a další.

Tabulka 1 Minimální doba odpisování

Odpisová skupina	Doba odpisování	Příklady majetku
1	3 roky	počítače, kancelářské stroje, skot
2	5 let	prodejní automaty, osobní automobily
3	10 let	montované stavby, ventilátory, lodě
4	20 let	silnice, určité budovy, průmyslové komíny
5	30 let	budovy, silnice, nádrže, mosty
6	50 let	administrativní budovy, muzea a knihovny

Zdroj: § 30 zákona č. 586/1992 Sb. a Příloha č. 1 k uvedenému zákonu

Dle Nigrina (2020, s. 30) proces odpisování začíná v prvním roce, kdy je hmotný majetek zařazen do odpisových skupin. Pokud hmotný majetek není možné zařadit do odpisové skupiny podle přílohy č. 1, je v případě stavebních děl řazen do odpisové skupiny číslo 5. Ostatní hmotný majetek řazen do 2. odpisové skupiny. Zařazení majetku je rozhodujícím faktorem pro přiřazení příslušné odpisové skupiny. Správné zařazení je nezbytné pro určení délky odpisování, což následně ovlivňuje ekonomický výsledek a základ daně poplatníka.

Nigrin (2020, s. 30) dále popisuje odpisování z hlediska § 26 odst. 5 ZDP. Podle zákona o daních z příjmů je odpisování popsáno jako začleňování odpisů z hmotného majetku do nákladů na dosažení příjmu. Majetek se vztahuje k zajištění uvedeného zdanitelného příjmu a je uveden v evidenci majetku poplatníka. Díky odpisování je postupně započtena pořizovací cena majetku do výdajů poplatníka. Zákon stanovuje přesná pravidla pro výpočet a uplatnění odpisů. Daňové odpisy jsou vypočítány bez ohledu na skutečné opotřebení majetku, tím jsou odlišeny od účetních odpisů.

Podle Nigrina (2020, s. 32) jsou základní pravidla, kterými se musí řídit daňové odpisování, následující:

- Postup odpisování si stanoví sám vlastník majetku. Toto pravidlo platí pro veškerý pořízený a oceněný majetek. Platí pro majitele, kteří majetek pořídili nově. Poplatník, který majetek převezme po prvotním majiteli musí pokračovat v odpisování původního odpisovatele, jak je uvedeno v § 30 odst. 10 ZDP.
- Způsob odpisování nelze během doby odpisování měnit.
- Odpisy mohou být maximálně do výše vstupní ceny majetku. Výjimkou je dle § 30 odst. 3 ZDP zvýšená cena, kdy je maximem její hodnota.

Poplatník není povinen odpisy dle § 26 odst. 8 ZDP uplatnit. Dále zákon popisuje možnost odpisování přerušit. Při následném pokračování v odpisování však musí být použit stejný způsob odpisování, které bylo použito před přerušením. Nigrin (2020, s. 36) popisuje, že přerušování je neomezené. Často je využíváno v případech, kdy by se uplatněním daňových odpisů poplatníkovi zvyšovala ztráta. V odpisování následně pokračuje až po dosažení

zdanitelného zisku. Prerušeni daňového odpisování neimplikuje, že by v tomto čase nesměl být odpisovaný majetek využíván.

Určitý hmotný majetek je ze zákona vyloučen z odpisování. Jeho výčet je uveden v § 27 ZDP. Příkladem:

- Bezúplatně převedený majetek dle smlouvy o finančním leasingu, u kterého náklady související s jeho pořízením nepřevyšují 80 tisíc Kč.
- Umělecké dílo, které není součástí stavby a budovy.
- Hmotný majetek převzatý povinně bezúplatně dle zvláštních právních předpisů. A další.

Rovnoměrné odpisy

Nigrin (2020, s. 33) popisuje rovnoměrné neboli lineární odpisy jako základní způsob daňového odpisování majetku. Rovnoměrné odpisy jsou popsány v § 31 ZDP. Zákon stanovuje maximální roční odpisové sazby, zobrazeny v tabulce 2. Jsou stanoveny i pro zvýšení odpisu v prvním roce odpisování o 20 %, 15 % a 10 %. Výpočet rovnoměrných odpisů Nigrin (2020, s. 33) popisuje jako součin jedné setiny vstupní ceny majetku a odpovídající roční odpisové sazby. Postup výpočtu lze vyjádřit takto (Sedláček, 2016, s. 95):

(7)

$$O = V_c * \frac{\text{roční procentní odpisová sazba}}{100}$$

Kde:

V_c je vstupní cena, popř. zvýšená vstupní cena.

Roční odpisovou sazbu při zvýšení odpisu v prvním roce odpisování o 20 % může, § 31 ZDP smí používat poplatník, jehož hlavní činností je převážně zemědělská a lesní výroba. Další podmínkou použití je, že mu tato činnost vynesla příjmy v předcházejícím zdaňovacím období vyšší než 50 % z celkových příjmů. Zároveň musí být prvním odpisovatelem stroje pro zemědělství a lesnictví, který nese specifický kód v klasifikaci produkce CZ-CPA.

Prvního odpisovatel ZDP popisuje jako poplatníka, který pořídil nový hmotný movitý majetek jako první. Majetek nebyl užíván k určenému účelu a pro předchozího majitele byl pouze zbožím. Prvním odpisovatelem je i poplatník, který majetek vyrobil nebo pořídil ve vlastní režii.

Dále ZDP udává podmínky pro užití roční odpisové sazby při zvýšení odpisu v prvním roce odpisování o 15 %. Tuto sazbu může použít poplatník, který je prvním odpisovatelem zařízení pro čištění a úpravu vod. Zařízení musí být zařazeno do konkrétní klasifikace CZ-CPA, která je uvedena v §31 odst. 3 ZDP.

V souladu se ZDP je poplatník, který je prvním odpisovatelem hmotného majetku zařazeného v odpisové skupině 1–3, oprávněn zvýšit odpisy v prvním roce odpisování o 10 % a využít příslušné odpisové sazby. Výjimkou je hmotný majetek se zvýšením odpisu v prvním roce odpisování o 20 % a 15 %, vyjmenovaný výše. Další výjimky hmotného majetkem, u kterého nelze zvyšovat odpisy jsou uvedeny v §31 odst. 5 ZDP.

Pro sazbu v prvním roce není důležité, kdy byl majetek uveden do užívání. Je pro všechny stejná, jak popisuje Nigrin (2020, s. 33). Pokud nebylo provedeno technické zhodnocení, je od druhého roku odpisování použita sazba „v dalších letech“. Proběhne-li technické zhodnocení

majetku, je použita sazba „pro zvýšenou vstupní cenu“. Tato sazba je používána od roku, ve kterém bylo zhodnocení uvedeno do užívání.

Tabulka 2 Maximální roční odpisové sazby

Odpisová skupina	V prvním roce odpisování	V dalších letech odpisování	Pro zvýšenou vstupní cenu
1	20	40	33,3
2	11	22,25	20
3	5,5	10,5	10
4	2,15	5,15	5,0
5	1,4	3,4	3,4
6	1,02	2,02	2

Zdroj: § 31 odst. 1 ZDP

Výpočet rovnoměrných odpisů ze zvýšené ceny je popsán § 31 odst. 8 ZDP. Odpisy jsou u technického zhodnocení počítány jako jedna setina součinu zvýšené vstupní ceny a dané sazby pro zvýšenou vstupní cenu.

Zrychlené odpisy

Vedle rovnoměrných odpisů popisuje Nigrin (2020, s. 33) jako další způsob daňového odpisování zrychlené odpisy. Řídí se pravidly dle § 32 ZDP. Nigrin (2020, s. 33), udává, že jsou zrychlené odpisy v prvním roce vypočteny jako podíl vstupní ceny a daného koeficientu pro první rok. V dalších letech výpočet vychází ze zůstatkové ceny. Zůstatková cena je násobena dvěma, následně vydělána koeficientem „pro další roky odpisování“, který je snížen o počet let, kdy byl majetek již odpisován. Vzorec pro výpočet zrychlených odpisů po prvním roce odpisování znázorněn vzorcem níže (vlastní zpracování). Vypočtené odpisy jsou zaokrouhlovány na celé koruny nahoru.

(8)

$$O = \frac{ZC \times 2}{k - r}$$

Kde:

ZC je zůstatková cena,

k je příslušný koeficient dalších let,

r jsou roky, po které byl již majetek odpisován.

Koeficienty pro zrychlené odpisování jsou uvedeny v § 32 ZDP, znázorněny v tabulce 3. Zákon dále popisuje, že poplatník, který je prvním odpisovatelem může v prvním roce odpisování zvýšit odpis o příslušné procento: 20 %, 15 % a 10 %. Podmínky pro možnost použití zvýšeného odpisu v prvním roce jsou podobné podmínkám u rovnoměrných odpisů.

Tabulka 3 Koeficienty pro zrychlené odpisování

Odpisová skupina	V prvním roce odpisování	V dalších letech odpisování	Pro zvýšenou zůstatkovou cenu
1	3	4	3
2	5	6	5
3	10	11	10
4	20	21	20
5	30	31	30
6	50	51	50

Zdroj: § 32 odst. 1 ZDP

Pokud je odpisován majetek zvýšený o technické zhodnocení, jsou zrychlené odpisy, dle § 32 odst. 3 ZDP stanoveny následovně:

- V roce zvýšení jako podíl dvojnásobku zvýšené zůstatkové ceny a přiřazeného koeficientu platného pro zvýšenou zůstatkovou cenu.
- V dalších zdaňovacích obdobích je odpis vypočítán jako podíl dvojnásobku zůstatkové ceny a rozdílu mezi daným koeficientem pro zvýšenou zůstatkovou cenu a počtem let, po které byl již majetek odpisován ze zvýšené zůstatkové ceny.

Mimořádné odpisy

Pokud společnost vlastní bezemisní vozidla, má možnost tento typ majetku odepsat pomocí mimořádných odpisů. Zároveň musí být poplatník prvním odpisovatelem a pořídít takové vozidlo od 01. 01. 2024 do 31. 12. 2028. Mimořádné odpisy umožňují, jak uvádí §30a ZDP, odepsat zmíněný majetek bez přerušení do své plné výše za 24 měsíců. Prvních 12 měsíců je odpisování prováděno rovnoměrnou hodnotou do výše 60 % vstupní ceny. Dalších 12 měsíců jsou uplatněny rovnoměrné odpisy do výše 40 % vstupní ceny majetku. Odpisy jsou zaokrouhleny na celé koruny nahoru. Technické zhodnocení bezemisního vozidla v případě využití mimořádných odpisů nezvyšuje jeho vstupní cenu. Zhodnocení je kategorizováno do odpisové skupiny zhodnocovaného vozidla a je odpisováno jako hmotný majetek.

2.4.3 Rozdíly mezi účetními a daňovými odpisy

Jak již bylo zmíněno výše, Nigrin (2020, s. 32) popisuje, že základním rozdílem mezi účetními a daňovými odpisy je zobrazení skutečného opotřebení majetku. Účetní odpisy ho zachycují dle reality. Daňové odpisy jsou založeny na výpočtu dle přesně stanovených pravidel a opotřebení tedy nereflektuje skutečnost. Daňové odpisování znázorňuje postupné zahrnutí vstupní ceny do daňově uznatelných nákladů.

Dalším rozdílem je, jak uvádí Nigrin (2020, s. 32), že o daňových odpisech neúčtujeme. Autor dále uvádí, že nerovnost vzniká díky skutečnosti, že jsou účetní odpisy sestavovány tak, aby co nejvěrněji zobrazovaly skutečný stav využitelnosti majetku. Rozdíl mezi účetními a daňovými odpisy je zobrazen v daňovém přiznání. Jsou-li účetní odpisy nižší než daňové, je třeba snížit

základ daně o rozdíl mezi nimi. Jsou-li nižší daňové odpisy, základ daně je o rozdíl mezi odpisy zvýšen. Změna základu daně na základě rozdílu mezi odpisy je neúčtní operací, je provedena až při sestavení daňového přiznání. Tyto rozdíly jsou předmětem odložené daně upravené § 59 vyhlášky č. 500/2002 Sb. Odložená daň je dočasným rozdílem mezi účetním a daňovým pojetím účetních případů. Tento termín lze chápat jako odložený daňový závazek nebo odloženou daňovou pohledávku. Odložený daňový závazek je předmětem daně z příjmů, kterou musí účetní jednotka zaplatit v budoucích obdobích a vzniká v důsledku přechodných rozdílů. Naopak odložená daňová pohledávka je částkou, o kterou si účetní jednotka daň z příjmů snižuje. Důsledkem odložené daně je u odpisů postupné vyrovnání jejich rozdílů. Vyhláška č. 500/2002 Sb. stanovuje, že společnosti sestavující úplnou účetní závěrku jsou o odložené dani povinny účtovat a vykazovat ji. Ostatní společnosti o ni účtují dle vlastního uvážení.

Odlíšné jsou odpisy i v možnosti jejich přerušení. Nigrin (2020, s. 36) uvádí, že není možné majetek účetně neodpisovat, tím pádem nelze účetní odpisování přerušit. Naopak daňové odpisování poplatník není povinen uplatňovat a je možné jeho přerušení.

2.5 Metodika práce

Cílem bakalářské práce je posouzení postupů odpisování dlouhodobého majetku ve vybrané společnosti z hlediska účetního i daňového. Účetní odpisy jsou zkoumány s cílem najít postup, který nejvěrněji odráží postupné opotřebení majetku a současně nejefektivněji shromažďuje prostředky na jeho obnovu. Při posuzování daňových odpisů bylo hlavním cílem nalezení nejvhodnější metody, která odpovídá preferovanému vlivu na daňové povinnosti a celkové finanční výsledky vybrané společnosti.

V práci bylo použito několik výzkumných metod k analýze a zhodnocení odpisové politiky vybrané společnosti. V teoretické části byla použita literární rešerše odborné literatury. Dále byla v praktické části provedena analýza dat, dokumentace a stávajících postupů, komparativní analýza různých metod odpisování, analýza dopadů na výsledek hospodaření, posouzení daňových vlivů a přezkoumání postupů odpisování. Mezi další využití metody patřily rozhovory s interními kvalifikovanými pracovníky, kteří poskytli hlubší pochopení užívání metod a názorů managementu. Pomocí syntézy poznatků byl získán komplexní pohled na odpisovou politiku a vytvořeny návrhy pro její optimalizaci a strategické rozhodování.

Metodologický postup práce je přizpůsoben rozměru společnosti a rozsahu jejího majetku. Data analyzována v rámci praktické části pocházejí z výroční zprávy společnosti z roku 2022, rozšířena o informace z přehledu majetku k 31. 01. 2023, který poskytla vybraná společnost. Dalšími zdroji pro analýzu odpisové politiky byly především interní směrnice společnosti. Informace o konkrétních položkách majetku byly získány z jejich evidenčních karet. Veškeré zmíněné zdroje byly poskytnuty interně. Informace z uvedených dokumentů byly následně rozšířeny o řízený rozhovor s finančním ředitelem a zaměstnankyní zajišťující evidenci a účetnictví majetku.

V rámci práce byly zvoleny 4 vzorky dlouhodobého majetku, u kterých byly vypočteny hodnoty odpisů pomocí stávajících metod. Následně byly použity alternativní metody, které lze u konkrétních druhů majetku aplikovat. Byly zjišťovány odpisy účetní i daňové. K výpočtům jednotlivých metod odpisování jsou využívány vzorce popsány v teoretické části a je zohledněna zákonná úprava odpisování. Po vypočtení byly jednotlivé metody analyzovány a vzájemně porovnány. Poté byly hodnoceny nejprve účetní metody a následně daňové.

Posuzování vhodné metody účetních odpisů bylo primárně zaměřeno na věrné zachycení postupného opotřebení majetku. Byl zkoumán daný typ majetku a zvaženo, jak se bude vyvíjet jeho opotřebení v budoucnu. Dalším krokem bylo analyzování potřeby akumulace

zdrojů pro údržbu a náhradu majetku. Na základě těchto dat byla doporučena optimální metoda odpisování, která nejefektivněji reflektuje stanovené cíle. Pro zobrazení vlivu jednotlivých metod bylo využíváno grafického znázornění a programu Microsoft Excel 2024.

U daňového odpisování byl při určování cíle zvažován předpokládaný vývoj výsledku hospodaření společnosti. Vybraná společnost byla stejně jako celosvětová ekonomika zasažena pandemií covid-19 a v pozdějších letech invazí Ruska na Ukrajinu. Díky těmto skutečnostem se společnost dostala do ztráty, která byla v posledních letech ještě více prohloubena významnými nákupy dlouhodobého majetku. Přesto se čistý obrat v roce 2022 meziročně zvýšil o 10,2 % díky oživení aktivit na většině trhů, jak uvádí výroční zpráva společnosti z roku 2022. Obrat byl dále zvyšován i v roce 2023. Společnost tedy do budoucna předpokládá postupné snižování ztráty. Tohoto snižování by mělo být dosaženo nejen zvyšováním obrátů, ale i zařazením nově pořízené výrobní linky do užívání. Ta by měla přinést zefektivnění celého výrobního procesu, zvýšit produkci a celkově snížit náklady na výrobu. Na základě tohoto předpokladu byl stanoven cíl pro volbu nejvhodnější metody daňového odpisování. Cílem je, aby společnost pomocí daňových odpisů snižovala daňovou povinnost více až v pozdějších letech. Vybraná společnost tedy preferuje vyšší daňové odpisy až v momentě dosažení menší ztráty, nebo zisku. Veškeré úvahy o budoucím vývoji společnosti byly konzultovány formou řízeného rozhovoru s finančním ředitelem.

Společnost diferencuje několik kategorií dlouhodobého hmotného a nehmotného majetku. Jejich konkrétní uspořádání a označení bude popsáno v praktické části. Pro účely práce byly vybrány 4 vzorky dlouhodobého majetku, které jsou předmětem odpisování: dvě položky z dlouhodobého nehmotného majetku a dvě položky z dlouhodobého hmotného majetku. Z dlouhodobého nehmotného majetku byl jako zástupce softwaru vybrán New Data Warehouse a jako zástupce jiného nehmotného majetku Intranet. U dlouhodobého hmotného majetku byla zkoumána položka hmotné movité věci a jejich soubory na příkladu ovinovacího stroje a položka stavby pomocí majetku elektrických rolet. Procentuální zastoupení a hodnoty majetku vybraných kategorií jsou uvedeny v tabulce 4. Každý z vybraných vzorků majetku byl zvolen s cílem co nejvěrněji odrazit charakteristiku daného typu majetku a jeho odpisování. Dalším kritériem pro selekci vzorku bylo zvolení takového majetku, který co nejvhodněji ilustruje obecnou odpisovou politiku konkrétní kategorie. Daná aktiva byla vybrána i kvůli své době zařazení, která umožňuje zachycení vlivu odpisů na současnost a blízkou budoucnost..

Jako reprezentanti dlouhodobého nehmotného majetku byly vybrány tyto položky: New data warehouse (pořízen v částce 1 350 000 Kč dne 30. 04. 2021) a Intranet 2020 (zakoupen za 519 826 Kč dne 11. 06. 2020). Datové úložiště bylo vybráno z důvodu, že jeho pořizovací cena patří mezi nejvyšší v kategorii softwaru. Intranet je velmi charakteristickým prvkem pro ostatní nehmotný majetek a zároveň má nejvyšší hodnotu v této konkrétní skupině. Dalším kritériem pro zvolení právě těchto položek bylo datum jejich zařazení. Jeden ze vzorků je zařazen před novelizací ZDP v roce 2021 a druhý po ní.

Dlouhodobý hmotný majetek je zastoupen elektrickými roletami (pořízeny v hodnotě 233 490 Kč k datu 30. 11. 2023) a ovinovacím strojem WMS 15 s gravitačním dopravníkem (pořízen 19. 12. 2019 v částce 332 650 Kč). Elektrické rolety jsou jedním z nejnovějších aktiv v kategorii stavby, ostatní aktiva byla zařazen před 12 a více lety a neodrážela by vliv odepisování v současnosti. Ovinovací stroj byl předmětem zkoumání zejména kvůli zařazení do kategorie hmotných movitých věcí a jejich souborů. Tato kategorie představuje většinu dlouhodobého hmotného majetku, přičemž stroje jsou nejběžnějším typem aktiva v této skupině.

Tabulka 4 Vybrané vzorky v poměru k celkovému majetku společnosti

Kategorie dlouhodobého majetku	Brutto hodnota (v tis. Kč)	Procentní část z dl. nehmotného majetku	Pořizovací cena vybraného vzorku (v tis. Kč)
Software	47 127	<82,29 %	1 350
Jiný dlouhodobý nehmotný majetek	2 416	4,22 %	520
Kategorie dlouhodobého majetku	Brutto hodnota (v tis. Kč)	Procentní část z dl. hmotného majetku	Pořizovací cena vybraného vzorku
Stavby	12 981	5,25 %	233
Hmotné movité věci a jejich soubory	148 253	59,96 %	333

Zdroj: Výroční zpráva společnosti za rok 2022

V praktické části jsou nejprve zobrazeny stávající postupy výpočtu daňových a účetních odpisů u vybraných vzorků. Následně jsou představeny alternativní metody výpočtu odpisů pro každého zástupce kategorie dlouhodobého majetku. Výsledky výpočtů jsou zobrazeny pomocí grafů a porovnány v tabulkách. Závěry analýzy jsou reflektovány ve formě doporučení odpisových metod, které nejnějněji zohledňují stanovené cíle vybrané společnosti.

3 Praktická část

Praktická část práce se zaměřuje na hodnocení různých metod účetního a daňového odpisování dlouhodobého majetku vybrané společnosti. První podkapitola představuje vybranou společnost a její majetkovou strukturu. Následně se práce zaměřuje na rozbor dlouhodobého majetku společnosti. Prostřednictvím interních směrnic společnosti práce analyzuje koloběh dlouhého majetku, popisující pořizování, ocenění, technické zhodnocení a vyřazení dlouhodobého majetku.

V další části byla zkoumána stávající odpisová politika. Pro dlouhodobý majetek byly vybrány vzorky, u kterých byla provedena analýza současných i alternativních metod účetního a daňového odpisování těchto vzorků. Po sběru, analýze a vyhodnocení dat byly postupy odpisování porovnány a posouzeny s ohledem na stanovené cíle pro účetní a daňové odpisování.

3.1 Představení společnosti

Společnost, která poskytla data pro účely této bakalářské práce, si nepřála uvádět svůj název, dle kterého by byla přímo identifikovatelná. Jak společnost uvádí na svých internetových stránkách, je součástí mezinárodní skupiny složené z více firem. Tato skupina patří k pěti největším výrobcům kancelářského nábytku v Evropě. Obchoduje po celém světě a distribuuje své produkty do více než stovky zemí. Skládá se ze tří nábytkových značek. Každá značka má několik poboček po celém světě. Skupina navrhuje nábytek a poskytuje služby pro komerční interiéry.

Vybraná společnost byla, jak uvádí na svých webových stránkách, založena v Praze v roce 1991, původně pod jiným názvem. Jedním z prvních větších klientů byla společnost Ikea, do které byly dodávány lampy a později pro ni navrženy kancelářské doplňky. Roku 1993 byla zahájena výroba kancelářského nábytku. Po rozdělení Československa byla založena první zahraniční pobočka na Slovensku. V roce 2008 přechází společnost do vlastnictví nizozemské skupiny firem, se kterou dlouhodobě spolupracovala. Sloučením se skupina stává jednou z nejvýznamnějších v oblasti komerčních interiérů. V průběhu let společnost nadále expanduje do dalších zemí a jsou otevřeny další pobočky. V roce 2021 přebírá název vlastníka a nadále pokračuje v obchodování jako akciová společnost.

Vybraná společnost vlastní 100% podíl ve více dceřiných společnostech, které mají sídlo v Rumunsku, Slovensku, Maďarsku, Chorvatsku, Rakousku, Ukrajině, Polsku, Velké Británii, Bulharsku. Dále provozuje dvě pobočky v České republice. Všechny zmíněné pobočky se specializují na obchod s kancelářským nábytkem a jsou významnými odběrateli výrobků mateřské firmy.

Za cíl si společnost klade pomoc klientům proměnit jejich pracovní prostory v inspirativní prostředí podporující produktivitu, ve kterém se budou cítit dobře oni sami i jejich klienti. Filozofie firmy je založena na trvalých hodnotách nizozemského designu a jejím mottem je: „méně je vždy více“.

Jak společnost uvádí ve své výroční zprávě za rok 2022, oproti minulým letům byla evropská i celosvětová ekonomika v uvedeném roce již výrazně méně ovlivněna negativními dopady pandemie covid-19. Růst požadavků zaměstnavatelů na návrat zaměstnanců do kanceláře znamenal pro společnost oživení obchodních aktivit a růst objednávek zákazníků. Na celosvětové finanční a komoditní trhy měla značný vliv omezení spojená s ruskou invazí na Ukrajinu. Výše uvedené faktory ovlivnily ekonomiku a výsledek podnikání společnosti v roce 2022. Společnost dále uvádí, že i přes inflační tlaky a zvýšené náklady na vstupní materiály

a energie, se podařilo udržet celkový obrat na solidní úrovni. Čistý obrat se v roce 2022 meziročně zvýšil o 10,2 %. Nárůst byl způsoben z velké části oživením aktivit na většině trhů, kde společnost působí, po oslabení z důvodu celosvětové pandemie covid-19 v roce 2021. Mezi největší odběratele v daném roce patřily společnosti Česká spořitelna, Volkswagen Group, a ŠKODA AUTO. Obrat byl ze 49 % tržeb realizován v České republice, zbylých 51 % představují tržby z exportu na trhy evropské i trhy Afriky, Asie a Ameriky. Exportní aktivity byly uskutečňovány primárně prostřednictvím dceřiných společností, převážně ve Velké Británii, Rumunsku a na Slovensku.

Společnost v roce 2022 investovala velké částky do dlouhodobého majetku, konkrétně 85 mil Kč, jak uvádí společnost ve své výroční zprávě z roku 2022. Velká část byla vynaložena na zálohy strojního vybavení nové moderní výrobní linky. Ta v budoucnu zajistí vyšší kvalitu produktů, flexibilitu a produktivitu výroby. Hospodářským výsledkem byla v uvedeném roce ztráta v hodnotě -32 mil. Kč. Ztráta se meziročně zvýšila, i přes zvýšení obrátů. Tato skutečnost byla dána ekonomickou situací společnosti a výraznými investicemi do majetku. Invaze Ruska na Ukrajinu byla hlavní příčinou celosvětové inflace, která značně podražila režijní náklady. V důsledku této situace byla vybraná společnost nucena uzavřít pobočky v Rusku a na Ukrajině, což bylo spojeno s dalšími značnými výdaji. V tabulce 5 je zachycen vývoj výsledku hospodářství v letech 2018-2022, odrážející pokles výsledku hospodaření v posledních letech.

Tabulka 5 Výsledek hospodaření společnosti a netto hodnota stálých aktiv v letech 2018-2022

Rok	2018	2019	2020	2021	2022
Výsledek hospodaření po zdanění (mil. Kč)	+ 34	+ 25	+ 28	-26	-32
Stálá aktiva – netto (mil. Kč)	254	309	310	351	438

Zdroj: Výroční zprávy společnosti z let 2019-2022

3.2 Dlouhodobý majetek společnosti a jeho rozdělení

Dle rozvahy z výroční zprávy roku 2022 vybraná společnost vlastnila k 31. 12. 2022 aktiva a pasiva v netto hodnotě 1 086 648 tis. Kč. Pro předmět bakalářské práce jsou hlavní položkou rozvahy stálá aktiva, popis majetku bude zaměřen primárně na ně. Stálá aktiva tvoří 46,61 % z celkových aktiv. Skládají se z dlouhodobého hmotného, dlouhodobého nehmotného a dlouhodobého finančního majetku. Největší částí stálých aktiv je dlouhodobý finanční majetek, který s hodnotou 318 274 tis. Kč představuje 51,10 %. Vývoj netto hodnoty stálých aktiv v letech 2018-2022 je zobrazen v tabulce 5 výše, ukazující postupný růst této hodnoty a výraznější změnu ve výši dlouhodobého majetku v roce 2022.

Dlouhodobý majetek je popsán v Accounting manual (2023), neboli účetním manuálu, který je společnosti pravidelně zasílán v aktualizované verzi od mateřské společnosti. Manuál popisuje majetek jako zdroj ovládaný subjektem v důsledku minulých událostí (například nákupu nebo vlastní tvorby) a je očekáváno, že přinese budoucí ekonomické výhody (například příjmy v hotovosti nebo jiná aktiva). Jako dlouhodobý chápe majetek s životností delší než 1 rok a hodnotou přesahující 2 500 EUR. Manuál specifikuje dlouhodobý nehmotný majetek jako identifikovatelné nepeněžní aktivum bez fyzické podstaty a dlouhodobý hmotný majetek jako identifikovatelné nepeněžní aktivum s fyzickou podstatou. Výše uvedený manuál vybraná společnost od nizozemského vedení přebírá. Normy a standardizované postupy v něm jsou společností upraveny tak, aby byly v souladu s českou legislativou. Následně jsou veškerá takto získaná a upravená data zpracována do interních směrnic. Dlouhodobý majetek je upraven

převážně interní směrnici SM 99-22 O účetnictví a směrnici SM 06-05 O vedení evidence dlouhodobého majetku. Jak Accounting manual sám uvádí, limitní hodnotu, pro zařazení majetku jako dlouhodobý, si jednotlivé pobočky mohou měnit s přihlédnutím k zákonné úpravě v dané zemi.

Interní směrnice SM 99-22 O účetnictví specifikuje, že za dlouhodobý majetek považuje aktivum s dobou použitelnosti přesahující 1 rok. Zároveň musí pořizovací cena přesáhnout daný limit. Pro hmotný dlouhodobý majetek je touto hranicí částka 40 000 Kč, pro dlouhodobý nehmotný 60 000 Kč. Dále vnitřní směrnice popisuje, že do dlouhodobého majetku zařazuje i majetek s nižší pořizovací cenou, pokud je majetek: určen k pronájmu překračující 1 rok, je nabyt po ukončení leasingu, nebo zařazen do dlouhodobého majetku po schválení ekonomickým ředitelem. Směrnice udává, že ředitel posuzuje každý nákup majetku s pořizovací cenou nad 20 000 Kč.

Dlouhodobý hmotný majetek tvoří 18,50 % celkových aktiv společnosti, jak ukazuje rozvaha uvedená ve výroční zprávě společnosti z roku 2022. U vybrané společnosti je rozdělen na položky: pozemky, stavby, hmotné movité věci a jejich soubory, umělecká díla, pořízení dlouhodobého hmotného majetku a poskytnuté zálohy na dlouhodobý hmotný majetek. Jeho celková hodnota byla 247 252 tis. Kč k 31. 12. 2022. Jak již bylo zmíněno výše, společnost v roce 2022 investovala významné částky do záloh na dlouhodobý majetek. Zálohy se týkají pořízení nové výrobní linky. Díky této skutečnosti jsou poskytnuté zálohy na uvedený typ majetku druhou největší položkou. Jejich výše v částce 82 400 tis. Kč představuje 33,33 % dlouhodobého hmotného majetku. Nejvíce jsou zastoupeny hmotné movité věci a jejich soubory s hodnotou 148 253 tis. Kč. Tato položka tvoří nadpoloviční většinu. Nejmenší částí vlastněného dlouhodobého majetku jsou umělecká díla.

Dlouhodobý nehmotný majetek společnost, dle vnitřní směrnice SM 99-22 O účetnictví, zařazuje do položek: software, ocenitelná práva, jiný dlouhodobý nehmotný majetek a nedokončený dlouhodobý nehmotný majetek. Tento typ majetku představuje 4,29 % z celkových aktiv majetku. Celková hodnota dlouhodobého nehmotného majetku činila dle výroční zprávy za rok 2022 částku 57 271 tis. Kč k 31. 12. 2022. Největší částí z hodnoty je položka software s částkou 47 mil. Kč. Představuje 82,29 % celkového nehmotného majetku. Naopak nejméně je zastoupená položka ocenitelná práva.

Dlouhodobý finanční majetek je tvořen podíly v ovládaných společnostech. Tento typ majetku tvoří 23,82 % z celkových aktiv majetku a je největší položkou stálých aktiv. S hodnotou 318 274 tis. Kč představuje 51,10 % stálých aktiv. Z výroční zprávy 2022 vyplývá, že největší podíl na dlouhodobém finančním majetku má ovládaná společnost ve Velké Británii a v České republice.

Výroční zpráva z roku 2022 uvádí, že u všech přechodných rozdílů mezi zůstatkovou hodnotou aktiva nebo závazku v rozvaze a jejich daňovou hodnotou je vykazována odložená daň. Například u rozdílu mezi účetními a daňovými odpisy. Odložená daňová pohledávka je zaúčtována při pravděpodobném uplatnění v budoucnu. Odložená daňová pohledávka v roce 2022 dosáhla výše 10 337 tis. Kč.

3.3 Operace spojené s dlouhodobým majetkem organizace

Operace spojené s dlouhodobým majetkem vybraná organizace upravuje především interními směrnici SM 99-22 O účetnictví a SM 06-05 O vedení evidence dlouhodobého majetku. Obě směrnice vychází z už výše zmíněného Accounting manual, který pravidelně vydává nizozemská mateřská společnost. Vybraná společnost si následně upravené normy a standardizované postupy z manuálu upravuje tak, aby byly v souladu s českou legislativou.

3.3.1 Pořízení

Při zavedení nové investice do majetku je vytvořen protokol o zařazení předmětu do užívání. Protokol dále prochází schvalovacím procesem všech účastníků řízení. Mezi ně patří vedoucí střediska užívající majetek, člen představenstva a ekonomický ředitel. Majetek je evidován dle náležitostí uvedených ve směrnici SM 06-05 O vedení evidence dlouhodobého majetku. Po převzetí majetku je vystavena inventární karta vystavená pomocí účetního programu Feis. Je složena z Protokolu o zařazení předmětu do užívání, který zaznamenává základní údaje pro inventární účely, a Evidenční karty, která zobrazuje veškeré procesy týkající se daného majetku.

U každého majetku je stanovována doba životnosti (konkrétní doby uvedeny v textu níže). Ta vychází z doporučení uvedeného v Accounting manual (2023), interních směrnic (o účetnictví a evidenci dlouhodobého majetku viz. výše) a především z odborného posudku finančního ředitele. Finanční ředitel vychází z uvedených směrnic a profesních posudků provedených kvalifikovaným pracovníkem specializujícího se na obor, kterého se majetek týká.

3.3.2 Ocenění

Pořízený dlouhodobý hmotný a nehmotný majetek je primárně evidován v pořizovacích cenách, jak popisuje vnitřní směrnice SM 99-22 O účetnictví. Ceny zahrnují náklady na pořízení a náklady spojené s jeho nabytím. Pořizovací cena se tedy skládá z kupní ceny, nákladů na přípravu prostředí majetku, dopravy, manipulace, instalace, odhadovaných nákladů na demontáž a odstranění majetku. Pořizovací cena zobrazuje veškeré náklady spojené s pořízením majetku a jeho začlenění do stavu použitelnosti, bere v potaz i budoucí náklady na jeho vyřazení. Směrnice popisuje, že společnost k rozvahovému dni oceňuje dlouhodobý hmotný a nehmotný majetek v pořizovacích cenách snížených o odpisy.

Accounting manual (2023) popisuje, že je nehmotný dlouhodobý majetek prvotně oceněn pořizovací cenou. Následně je aktivum vedeno v pořizovací ceně snížené o odpisy. Dále manuál popisuje ocenění dlouhodobého hmotného majetku. Položka pozemky, stavby a vybavení by měly být zaznamenány pomocí pořizovací ceny. Po zařazení je dlouhodobý hmotný majetek veden v pořizovací ceně snížené o odpisy. Společností vyrobený dlouhodobý hmotný majetek je oceňován vlastními náklady. Tyto náklady zahrnují přímé materiálové, mzdové a výrobní režijní náklady.

3.3.3 Technické zhodnocení

Náklady na technické zhodnocení dlouhodobého hmotného majetku zvyšují jeho pořizovací cenu, jak uvádí společnost v interní směrnici SM 99-22 O účetnictví. Opravy a údržba se účtují do nákladů. Jako limit technického zhodnocení je, v interní směrnici o účetnictví, pro hmotný i nehmotný majetek stanovena částka 40 000 Kč. Limitní hodnota je platná i pro technické zhodnocení majetku vlastního dlouhodobého, drobného i najatého.

3.3.4 Vyřazení

Accounting manual (2023) uvádí, že je majetek vyřazen v momentě prodeje, vyřazení z užívání a nejsou-li u něj očekávány žádné budoucí ekonomické výhody z jeho odstranění. Zisk nebo ztráta z prodeje jsou rozdílem mezi výtěžkem a účetní hodnotou, která musí být uznána ve výkazu zisku a ztráty.

Dle směrnice SM 06-05 O vedení evidence dlouhodobého majetku je majetek vyřazován na základě likvidačního protokolu. Ten vystaví účetní jednotka na základě požadavku o likvidaci dlouhodobého majetku. Požadavek je zadán vedoucími příslušných odborných útvarů. Způsob

likvidace musí být schválen členem představenstva. Po likvidaci následuje zaznamenání veškerých potřebných údajů o likvidaci do zápisu o vyřazení dlouhodobého majetku, které má na starosti účetní oddělení. Po měsíční závěrce je zápis předán k podpisům a následně archivován.

3.4 Stávající odpisová politika

Účetní odpisy

Vybraná společnost účetní odpisování upravuje především ve směrnici SM 99-22 O účetnictví. Směrnice uvádí, že je hmotný i nehmotný dlouhodobý majetek odpisován dle odpisového plánu po dobu životnosti. Odpisy jsou vypočítány na základě pořizovací ceny a ekonomické životnosti. Standardní doby životnosti společnost uvádí ve směrnici. O tom, zda bude majetek odepisován po odlišnou dobu, než je uvedeno ve vnitřní směrnici, rozhoduje ekonomický ředitel. V tomto případě vychází z odborného posouzení vykonaného kompetentním zaměstnancem pracujícím v oboru, kterého se pořizovaný majetek týká. Ekonomický ředitel také rozhoduje o životnosti majetku, který není upraven směrnici. Odpisový plán ve směrnici SM 99-22 O účetnictví dále uvádí, že odpisy jsou prováděny měsíčně a jsou rovnoměrné. Společnost rovnoměrné odpisy pojmenovává slovem „termínované“. Odepisování začíná od měsíce následujícího po uvedení do provozu. V případě významného prodloužení doby ekonomické životnosti, v důsledku technického zhodnocení, je přiměřeně prodloužena i doba odpisování dle pokynů ekonomického ředitele.

Doba odepisování u hmotného majetku je stanovena v rámci odpisového plánu uvedeného ve směrnici SM 99-22 O účetnictví. Konkrétní doby životnosti jsou uvedeny v tabulce č. 6, která například stanovuje životnost pro automobily na dobu 3 až 4 roky a pro budovy 30 let. U majetku určeného k pronájmu a technického zhodnocení najímaných prostor je životnost rovna době trvání kontraktu.

Tabulka 6 Předpokládaná životnost vybraných typů majetku na základě odpisového plánu v letech

Typ majetku	Životnost v letech
Stroje, přístroje a zařízení	5-6
Dopravní prostředky	3-4
Kancelářské stroje	3
IS/IT zařízení	3
Nábytek	3-6
Budovy	30

Zdroj: Vnitřní směrnice SM 99-22 O účetnictví

Accounting manual (2023) dále specifikuje, že u dlouhodobého hmotného majetku je standardní zbytková hodnota nula. V manuálu je dále doporučena sazba ročního odpisu pro vybrané typy majetku, představují procento z pořizovací ceny. Je však nutné zvážit její použití u každého majetku individuálně a přihlížet ke stanovené životnosti. Příkladem jsou stroje, u kterých je doporučen roční odpis ve výši 6,67 % - 20 % z pořizovací ceny, pro renovace a úpravy budov 10 % z pořizovací ceny. Doporučení manuálu jsou zpracována do vnitřní směrnice SM 99-22

O účetnictví a vychází se především z ní. K manuálu je primárně přihlíženo v případě určování životnosti majetku, který neupravuje směrnice.

Vnitřní směrnice SM 99-22 O účetnictví stanovuje, že doba odepisování dlouhodobého nehmotného majetku je určena dle doby jeho ekonomické životnosti. Accounting manual (2023) specifikuje, že je doba životnosti určena dle odborného odhadu. Životnost delší než 20 let není nizozemskou mateřskou společností povolena. Předvídanou životnost si společnost u nehmotného majetku zvolila pro software 3 až 5 let a pro jiný dlouhodobý nehmotný majetek od 5 do 8 let, jak uvádí ve směrnici.

Daňové odpisy

Pro daňové odpisování dlouhodobého hmotného majetku vybraná společnost využívá zrychlených odpisů upravených dle § 32 ZDP. V posledních letech nevyužívá zvýšení odpisů v prvních letech, jak tomu bylo před rokem 2020.

V důsledku novelizace ZDP byla zrušena kategorie nehmotného majetku a daňová pravidla pro jeho odpisování. Daňové odpisy po novelizaci odpovídají účetním odpisům nehmotného majetku. Před touto novelizací vybraná společnost využívala pro nehmotný majetek rovnoměrných daňových odpisů.

3.5 Ovinovací stroj

Ovinovací stroj WMS 15 s gravitačním dopravníkem byl zkoumán především z důvodu zařazení do kategorie hmotných movitých věcí a jejich souborů. Tato položka představuje převážnou většinu dlouhodobého hmotného majetku, přičemž stroje jsou nejběžnějším typem aktiva v této skupině. Vybraný majetek tvoří 0,22 % z celkové hodnoty této konkrétní položky, která představuje nadpoloviční většinu dlouhodobého majetku. Stroj vybraná společnost pořídila v roce 2019 koupí na fakturu. Zařazen do užívání byl k 19. 12. 2019. Majetek se skládá pouze ze stroje zakoupeného v hodnotě 332 650 Kč bez DPH. Tato hodnota odpovídá pořizovací ceně. Náklady na dopravu a montáž jsou započteny v celkové ceně stroje.

Inventární karta majetku je složena z Protokolu o zařazení předmětu do užívání a Evidenční karty majetku. Protokol o zařazení stroje byl vytvořen 07. 01. 2020. Je v něm uvedena pořizovací cena, datum pořízení a informace pro inventární účely. Také je v něm určeno, že bude stroj účetně odepisován rovnoměrně, počínaje měsícem následujícím po měsíci zařazení. Pro daňové odpisování byla určena zrychlená metoda se zvýšeným odpisem v prvním roce o 10 % díky zařazení do daňové odpisové skupiny 2. Protokol je podepsán zaměstnankyní starající se o evidenci a procesy spojené s majetkem, vedoucím střediska vlastníci majetek a finančním ředitelem. Další částí inventární karty je Evidenční karta, na které jsou uvedeny vypočítané odpisy a detailnější informace. Je zde stanoveno, že pro účetní odpisy bude majetek odepisován 72 měsíců se zůstatkovou hodnotou 0. Pro daňové účely je zde stanovena doba odpisování 5 let, což odpovídá ZDP. Z evidenční karty vyplývá, že od zařazení nedošlo k žádné změně pořizovací ceny. Nedošlo tedy k technickému zhodnocení.

Doba životnosti byla určena na 72 měsíců neboli 6 let, což odpovídá životnosti strojů uvedené v interní směrnici SM 99-22 O účetnictví. Dále je ve stejné směrnici udáno rovnoměrné účetní odepisování platné i pro tento stroj. V souladu s obecnými pravidly pro odpisování, je i užití zrychlených odpisů pro daňové odpisování. Majetek byl zařazen před rokem 2020, kdy společnost využívala u daňového odpisování zvýšené odpisy v prvním roce odpisování majetku zařazeného do odpisové skupiny 1-3.

3.5.1 Účetní odpisy ovinovacího stroje

Analýza stávajícího postupu účetního odpisování stroje

Pro účetní odepisování vybraná společnost zvolila rovnoměrnou metodu, kterou nazývá jako odpisy „termínované.“ Účetní odpisování majetku započalo v následujícím měsíci po měsíci, ve kterém byl majetek zařazen do užívání. Odpisování započalo v lednu 2020. Stávající odpisy ovinovacího stroje jsou zobrazeny v tabulce č. 7, zobrazující roční odpisy, oprávky a zůstatkovou cenu v jednotlivých letech.

Tabulka 7 Stávající rovnoměrné účetní odpisy ovinovacího stroje v Kč

Rok	Roční odpis	Oprávky	Zůstatková cena
2020	55 442	55 442	277 208
2021	55 442	110 883	221 767
2022	55 442	166 325	166 325
2023	55 442	221 767	110 883
2024	55 442	277 208	55 442
2025	55 442	332 650	0

Zdroj: vlastní zpracování na základě odpisových plánů vybrané společnosti

Odepisování započalo v prvním měsíci roku 2020, díky tomu trvalo v daném roce celých 12 měsíců. Měsíční odpis byl vypočítán pomocí vzorce č. 1 (Holečková a Hyršlová, 2018, s. 69) jako podíl pořizovací ceny a doby životnosti v měsících. Výsledkem byl měsíční odpis v hodnotě 4 620 Kč. Následně byl měsíční odpis v každém roce vynásoben příslušným počtem měsíců odepisování. Stroj je po celých 6 let odepisován konstantě, roční odpis činí po zaokrouhlení na celé koruny nahoru 55 442 Kč. Společnost pro majetek určila zbytkovou hodnotu nula, proto bude pořizovací hodnota v roce 2025 zcela odepsána.

Ostatní metody účetního odpisování

Dalšími využitelnými metodami pro výpočet účetních odpisů ovinovacího stroje jsou metody degresivní (SYD a DDB) a progresivní metoda. Mezi další vhodné metody by se daly řadit výkonová metoda a stupňovitá degresivní metoda. Pro tyto metody nebylo možné získat odborné posudky, na jejichž základě by bylo možné metody aplikovat.

Po výpočet degresivních odpisů pomocí metody SYD byl využit vzorec č. 3 (Sedláček, 2016, s. 92). Roční odpis je postupně snižován. V prvním roce, tedy 2020, činí výše odpisu 95 043 Kč. Ve třetím roce má díky postupné degeneraci hodnotu 63 362 Kč. V posledním šestém roce odepisování je vypočítaná hodnota 15 840 Kč. Tímto rokem 2025 je majetek zcela odepsán. Konkrétní odpisy jsou zobrazeny v tabulce č. 8.

Další alternativní metodou, kterou lze pro účetní odpisy stroje využít je metoda DDB pro degresivní odepisování. K jejímu výpočtu byly použity vzorce č. 4 (Sedláček, 2016, s. 92). Roční odpis je v prvním roce odepisování vypočítán jako podíl dvojnásobku pořizovací ceny a počtu let životnosti. Tato hodnota činí 110 883 Kč, pro rok 2020. V následujících letech jsou roční odpisy dle vzorce vypočteny jako podíl dvojnásobku zůstatkové hodnoty a počtu let životnosti. Hodnota ročních odpisů je postupně snižována: v roce 2021 je hodnota ročního odpisu 73 922 Kč, v roce 2022 49 281 Kč, v roce 2023 činí odpis 32 854 Kč a v roce 2024 21 903 Kč. Při použití výpočtu metodou DDB nedochází k úplnému odepsání majetku. V posledním roce je odepsána celá zbývající hodnota majetku, jak uvádí Sedláček (2016, s. 92).

Z tohoto důvodu má odpis v posledním roce hodnotu rovnou zůstatkové ceně v roce 2024. Její výše dosahuje 43 806 Kč.

Další použitelnou metodou je progresivní metoda. Ta byla pro účetní odpisy ovinovacího stoje aplikována pomocí vzorce č. 5 (Sedláček, 2016, s. 93). Roční odpis činí v prvním roce odepisování 15 840 Kč. V průběhu dalších let byla hodnota ročních odpisů zvyšována. Třetí rok odepisování má roční odpis hodnotu 47 521 Kč a předposlední rok 79 202 Kč. V posledním roce činí odpis výši 95 043 Kč, tímto odpisem je majetek zcela odepsán. Hodnoty jsou shodné s hodnotami u degresivní metody SYD, ale jsou protichůdné v čase.

Tabulka 8 Degresivní účetní odpisy ovinovacího stroje v Kč vypočítány metodou SYD

Rok	Roční odpis	Oprávký	Zůstatková cena
2020	95 043	95 043	237 607
2021	79 202	174 245	158 405
2022	63 362	237 607	95 043
2023	47 521	285 129	47 521
2024	31 681	316 810	15 840
2025	15 840	332 650	0

Zdroj: vlastní zpracování

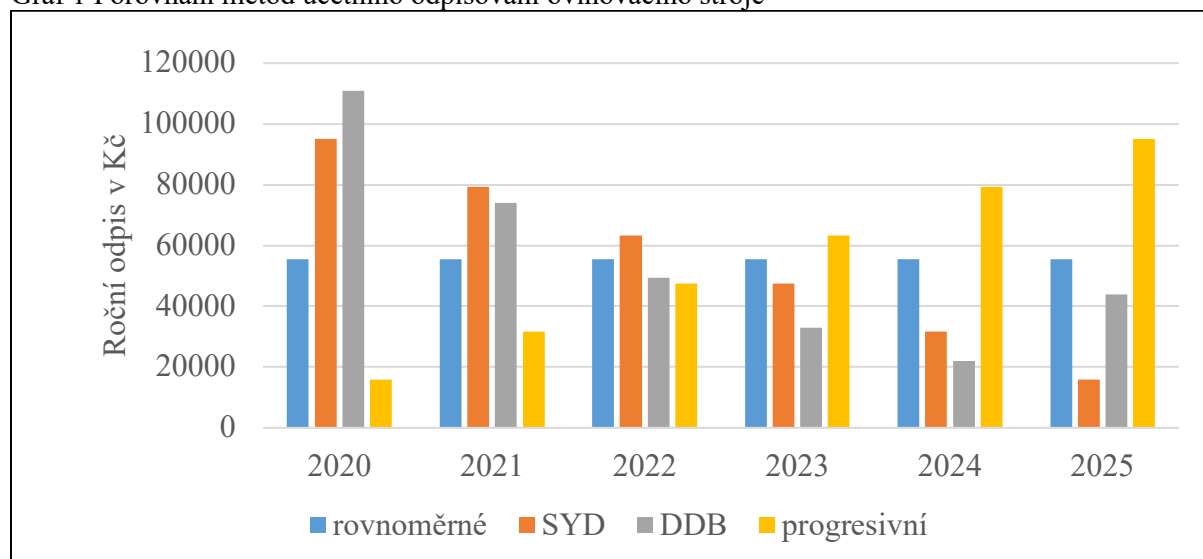
Porovnání metod účetního odpisování

Rozdíly v jednotlivých metodách pro odepisování ovinovacího stoje jsou znázorněny v grafu č. 1. Hlavním rozdílem jsou výše ročních odpisů v jednotlivých letech. U rovnoměrné metody je jejich výše neměnná, u degresivních metod jsou odpisy postupně snižovány a u progresivní metody je naopak výše ročních odpisů zvyšována. Hlavním rozdílem mezi přístupy k degresivní metodě je, že výpočet metodou DDB neodepisuje majetek do plné výše a v posledním roce je odepsaná zůstatková hodnota z předposledního roku odepisování. Důsledkem je zvýšení ročního odpisu v posledním roce. Naopak výpočet metodou SYD umožňuje proporcionální odepsání do plné výše hodnoty odepisovaného majetku.

Na základě cíle, kterým je zachycení postupného opotřebování majetku a posouzení potřeby akumulace zdrojů pro údržbu a náhradu majetku, se jako neoptimálnější hodnota jeví metoda degresivního odepisování. Tato metoda umožňuje, aby roční odpisy byly vyšší v počátečních letech životnosti stroje a postupně klesaly s každým rokem. Tento přístup lépe odráží skutečnost, že nově zakoupené stroje mají obvykle vyšší údržbové náklady a jejich hodnota se postupem času snižuje. Rychlejší pokles hodnoty strojů potvrzuje Knoflíček (2013) in Mikulka (2018, s. 26), který ve své práci popisuje základní pravidla amortizace.

Degresivní metoda umožňuje lépe zohlednit potřebu akumulace zdrojů pro údržbu a náhradu majetku, díky tomu, že vyšší odpisy v počátečních letech lépe pokrývají náklady na údržbu a opravy. To pomáhá zabezpečit, že majetek bude udržován a náhrady budou dostatečné k zachování jeho provozuschopnosti v průběhu celého životního cyklu. Oproti metodě DDB jsou odpisy u metody SYD konstantně snižovány a nedochází k výrazně vyšším odpisům v posledním roce odepisování vhodnější pro účely účetnictví, které se zaměřuje na věrné zobrazení opotřebení majetku. U stroje je vysoká pravděpodobnost, že bude po úplném odepsání nahrazen zcela novou technologií. Není tedy nutné akumulovat větší množství zdrojů v posledním roce a bude vhodnější rovnoměrná akumulace na údržbu během let.

Graf 1 Porovnání metod účetního odpisování ovinovacího stroje

Zdroj: Vlastní zpracování na základě výpočtů jednotlivých metod účetních odpisů

Při volbě optimálního postupu účetního odepisování je nutné brát ohled také na vliv odpisů na výsledek hospodaření. Vybraná společnost byla v roce 2021 a 2022 ve ztrátě. Předpokládá postupné snižování této ztráty a dosažení zisku. Pro posouzení vlivu účetních odpisů byly porovnány účetní odpisy vypočteny stávající rovnoměrnou metodou a metodou SYD, která se jeví jako neoptimálnější pro zobrazení postupného opotřebení majetku. Na základě těchto hodnot byl určen dopad na výsledek hospodaření v podobě nákladů účetních odpisů. Rovnoměrná metoda odepisování by přinesla roční konstantní snižování výsledku hospodaření. Degresivní metoda by ho snižovala více v prvních letech odepisování, oproti letům následujícím. Pokud je cílem společnosti dosahovat v budoucnu zisku, jeví se jako vhodnější rovnoměrná metoda, který by přinesla větší snížení výsledku hospodaření v pozdějších letech a znamenala by nižší daňové povinnosti.

3.5.2 Daňové odpisy ovinovacího stroje

Analýza stávajícího postupu daňového odepisování stroje

V rámci daňových odpisů byl ovinovací stroj zařazen do odepisové skupiny 2. Ta je dle § 10 ZDP odepisována 5 let. Vybraná účetní jednotka zvolila pro metodu daňového odepisování zrychlené odepisování se zvýšením odpisu v prvním roce o 10 % z pořizovací ceny. Zvýšení je možné využít díky zařazení do odepisové skupiny 2. Pro daný typ odepisování a odepisovou skupinu je dle § 32 ZDP stanoven koeficient pro zrychlené odepisování v prvním roce 5 a v dalších letech odepisování 6. Daňové odepisování ovinovacího stroje započalo v roce, kdy byl stroj zařazen do užívání, tedy v roce 2019.

Odpisování začalo v roce 2019. V prvním roce byl odpis vypočítán jako podíl vstupní ceny a příslušného koeficientu pro zrychlené odepisování, který je v prvním roce odepisování pro druhou odepisovou skupinu 5. Následně bylo k odpisu připočteno 10 % z pořizovací ceny, za podmínek § 32 ZDP. Výše odpisu i opravek v prvním roce činila 99 795 Kč, zůstatková cena měla výši 232 855 Kč. V druhém roce odepisování byl odpis vypočítán pomocí vzorce č. 8 (vlastní zpracování), jako podíl dvojnásobku zůstatkové ceny a příslušného koeficientu sníženého o počet let, ve kterých již byl majetek odepisován. Koeficient má pro druhý rok, dle § 32 ZDP, hodnotu 6. Stejný koeficient je platný i pro další roky odepisování. Výše ročního odpisu v druhém roce činí 93 142 Kč. Od druhého roku je výpočet odpisu vždy dle vzorce č. 8. Pro třetí rok je jeho výše 69 857 Kč a pro čtvrtý 46 571 Kč. Odepisová skupina 2 je dle § 30 ZDP

odpisována po dobu 5 let. Odpisování ovinovacího stroje je ukončeno v roce 2023. V daném roce je majetek zcela odepsán posledním odpisem v hodnotě 23 286 Kč. Stávající odpisy jsou uvedeny v tabulce č. 9. Ta zobrazuje vyšší odpisy v prvních dvou letech a následné postupné snižování jejich hodnoty.

Tabulka 9 Stávající metoda daňového odpisování ovinovacího stroje v Kč

Rok	Roční odpis	Oprávky	Zůstatková cena
2019	99 795	99 795	232 855
2020	93 142	192 937	139 713
2021	69 857	262 794	69 857
2022	46 571	309 365	23 286
2023	23 286	332 650	0

Zdroj: vlastní zpracování

Ostatní metody daňového odpisování

U ovinovacího stroje je možné daňové odpisy vypočítat jako zrychlené odpisy bez zvýšení odpisu v prvním roce, rovnoměrné odpisy a rovnoměrné odpisy se zvýšením odpisu v prvním roce. Níže budou popsány výpočty jednotlivými způsoby.

Zrychlené odpisování bez zvýšení odpisu v prvním roce je aplikováno dle § 32 ZDP. V prvním roce je roční odpis vypočítán jako podíl pořizovací ceny a přiřazeného koeficientu pro zrychlené odpisování. Tento koeficient má pro druhou odpisovou skupinu v prvním roce odpisování hodnotu 5. První roční odpis v roce 2019 získaný tímto způsobem má hodnotu 66 530 Kč. V dalších letech odpisování jsou roční odpisy vypočteny pomocí vzorce č. 8 (vlastní zpracování). Příslušný koeficient pro další roky odpisování má výši 6. V druhém roce mají roční odpisy vyšší hodnotu oproti prvnímu, konkrétně 106 448 Kč. Od třetího roku je výše odpisů postupně snižována. Zůstatková cena je v třetím roce 79 836 Kč a oprávky činí 252 814 Kč. Odpisy mají v tomto roce shodnou hodnotu se zůstatkovou cenou, tedy 79 836 Kč. Roční odpisy v dalším roce klesají na 53 224 Kč. V posledním pátém roce je stroj zcela odepsán odpisem 26 612 Kč.

Rovnoměrné odpisování je vypočítáno pomocí vzorce č. 7 (Sedláček, 2016, s. 95). Sazba je v prvním roce pro druhou odpisovou skupinu 11 a pro další roky odpisování 22,25. V roce 2019 je výše odpisu 36 592 Kč. Od druhého do posledního roku odpisování jsou roční odpisy konstantní a mají hodnotu 74 015 Kč.

Díky zařazení stroje do odpisové skupiny 2 lze, dle § 31 ZDP, využít zvýšení odpisu v prvním roce odpisování o 10 %. Roční odpisy jsou obdobně jako u rovnoměrného odpisování bez zvýšení vypočteny za pomoci vzorce č. 7 (Sedláček, 2016, s. 95). Rozdílem jsou příslušné sazby. Pro první rok odpisování je určena sazba 21 a pro ostatní roky sazba 19,75. V prvním roce je výše odpisu 69 857 Kč. Pro následující roky je výše ročního odpisu 65 698 Kč. Konkrétní výše odpisů jsou zobrazeny v tabulce č. 10, zobrazující konstantní roční odpisy v letech následujících.

Tabulka 10 Odpisování stroje rovnoměrně s využitím zvýšení odpisu v prvním roce o 10 % v Kč

Rok	Roční odpis	Oprávky	Zůstatková cena
2019	69 857	69 857	262 794
2020	65 698	135 555	197 095
2021	65 698	201 253	131 397
2022	65 698	266 952	65 698
2023	65 698	332 650	0

Zdroj: vlastní zpracování

Porovnání metod daňového odpisování

Metody jsou nejprve posouzeny pouze dle souladu se stávajícím cílem. Tím bylo umožněno zobrazit, jak výběr metody ovlivňuje úsporu na dani. Následně jsou metody posouzeny s přihlédnutím k faktu, že je majetek již odepisován. Tudíž již není možné změnit metodu daňového odpisování a prostor.

Jako nejoptimálnější se pro daňové odpisy ovinovacího stroje jeví rovnoměrné odpisování s ohledem na cíl výběru daňových odpisů, který bere v potaz předpokládaný vývoj společnosti a její strategii snižování daňové povinnosti v delším časovém horizontu. Konkrétní roční odpisy této metody jsou zobrazeny v příloze č. 1. Tento způsob umožňuje stabilní snižování daňového závazku a poskytuje společnosti jistotu v plánování daňových nákladů. Rovnoměrné odpisy rozkládají daňové zatížení rovnoměrně po celou dobu užívání majetku, což je vyhovující pro vybranou společnost očekávající postupné snižování ztráty a zvýšení zisku v budoucnu.

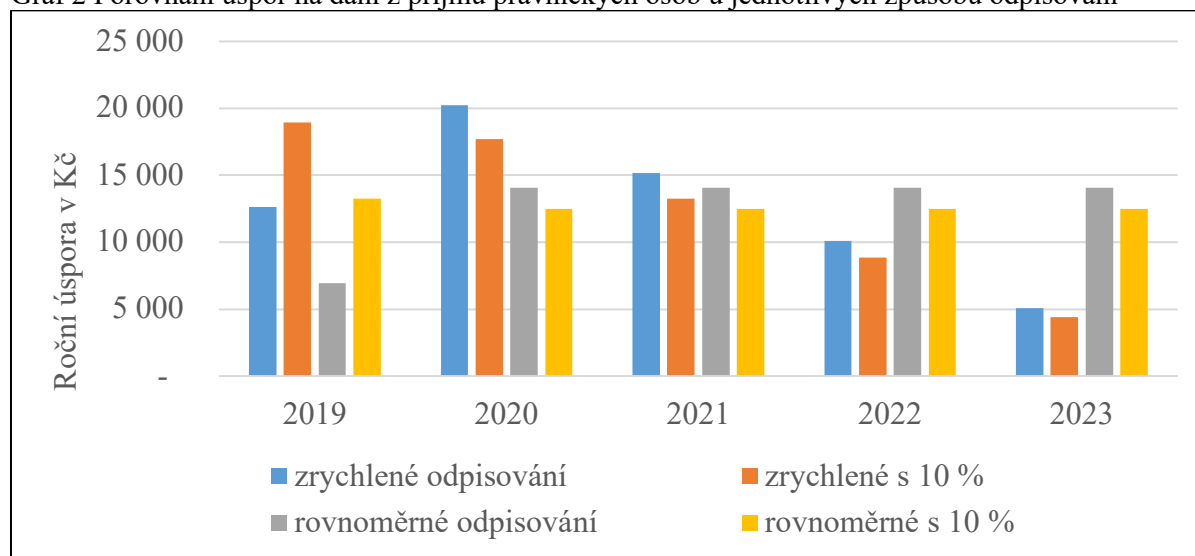
Metody byly porovnány na základě úspory na dani, kterou by přinesly. Kolik je možné ušetřit na dani v jednotlivých letech odpisování bylo zjištěno pomocí vynásobení ročního odpisu sazbou daně z příjmů právnických osob. Sazba činí 19 % pro dané zdaňovací období. Výše jednotlivých úspor na dani je zobrazena v grafu č. 2. Graf je popsán v porovnání se současným cílem výběru způsobu daňového odpisování.

Z grafu je čitelné, že první rok na dani uspoří nejvíce zrychlené odpisy se zvýšeným odpisem v prvním roce o 10 % s hodnotou úspory 18 961 Kč. Následně je však hodnota této metody snižována, což neodpovídá stávajícímu cíli pro výběr daňových odpisů. V posledním roce je úspora tohoto způsobu oproti ostatním nejmenší s částkou 4 424 Kč. Pokud u zrychlené metody odpisování nevyužijeme zvýšení odpisu v prvním roce o 10 % vstupní ceny, je úspora v prvním roce výrazně menší, než tomu bylo u stejné metody se zvýšením v prvním roce. V druhém roce je úspora naopak vyšší, s částkou 20 225 Kč. Postupně úspora klesá a nejmenší je v posledním roce odpisování, kdy dosahuje částky 5 056 Kč. Tato stávající metoda tedy také nesplňuje požadavek na vyšší úsporu v delším horizontu.

Dále je graficky znázorněn vývoj úspory na dani rovnoměrných daňových odpisů. Pro daný postup je úspora menší v prvním roce odpisování s hodnotou 6 952 Kč. Následně je úspora pro zbylé roky odpisování konstantní s částkou 14 063 Kč. Při použití rovnoměrné metody se zvýšením odpisu v prvním roce o 10 % je vyšší úspora v prvním roce 13 273 Kč. Zbylé roky odpisování je úspora konstantní, ale menší než v prvním roce. V jednotlivých letech dosahuje částky 12 483 Kč. Pro stávající cíl výběru metody se tedy jeví nejvhodnější využití rovnoměrné metody odpisování bez zvýšeného odpisu v prvním roce odpisování. Tento postup má nejmenší úsporu v prvním roce, v následujícím roce je úspora druhá nejmenší. Ve třetím roce jsou rozdíly v úsporách u jednotlivých metod nejmenší, rovnoměrná metoda má třetí nejmenší úsporu.

Poslední dva roky odpisování dosahuje rovnoměrná metoda nejvyšší úspory. Tento vývoj odráží požadavek na menší úspory při zařazení a vyšší úspory v pozdějších letech odpisu.

Graf 2 Porovnání úspor na dani z příjmu právnických osob u jednotlivých způsobu odpisování

Zdroj: Vlastní zpracování

Nejoptimálnější metodou se jeví metoda rovnoměrná. Nicméně dalším důležitým faktorem je, že stávající daňové odpisy již nelze měnit a je nutné odpisovat stejnou metodou po celou dobu odpisování. V době zařazení majetku byla celosvětová ekonomika v odlišné situaci a cíl pro výběr daňové metody byl zřejmě co nejrychleji odepsat majetek díky vysokým ziskům v době zařazení. Vybraná společnost nemohla očekávat markantní vlivy na výsledek hospodaření vlivem několika krizí trhu v posledních letech. Stav celosvětové ekonomiky zasáhl i společnost, což vedlo ke ztrátě v roce 2021 a 2022. Společnost do budoucna předpokládá postupné snižování ztráty. Na základě tohoto předpokladu byl stanoven cíl pro volbu nejvhodnější metody daňového odpisování. Cílem je, aby společnost pomocí daňových odpisů snižovala daňovou povinnost v delším časovém horizontu. Prostor pro dosažení stávajícího cíle u tohoto majetku by tvořilo přerušení daňového odpisování, které by umožnilo využití daňové úspory v pozdějších letech. U konkrétního majetku zbýval v roce 2023 poslední roční odpis a vybraná společnost se rozhodla této možnosti nevyužít.

3.6 Elektrické rolety

Elektrické rolety byly zvoleny jako vzorový příklad díky svému nedávnému zařazení mezi aktiva v kategorii staveb. Ostatní aktiva byla zařazena před dvanácti a více lety. V současnosti již neodrážejí současnou odpisovou politiku vybrané společnosti. Rolety sloužící k zastínění Showroomu společnosti jsou dlouhodobým hmotným majetkem společnosti pořízeným v listopadu 2023, v tentýž měsíc byl majetek zařazen do užívání. Pořizovací cena je 233 490 Kč bez DPH složena z 30 000 Kč za montáž a 203 490 Kč za rolety. V rámci dlouhodobého hmotného majetku byl majetek zařazen pod položku stavby. Z rozhovoru se zaměstnankyní odpovědnou za administrativní stránku evidence majetku vyplynulo, že byly rolety zařazeny pod položku stavby, protože budovu, se kterou jsou pevně spojeny, vybraná společnost nevlastní. Majetek představuje 1,79 % zmíněné položky.

Protokol o zařazení stroje byl vytvořen 30.11. 2023. Uvádí, že účetně jsou elektrické rolety odepisovány rovnoměrně, počínaje měsícem zařazení. Pro daňové odpisování byla určena zrychlená metoda. Protokol je podepsán zaměstnankyní starající se o evidenci a procesy spojené s majetkem, vedoucím střediska vlastníci majetek a finančním ředitelem. Evidenční karta

doplňuje Inventurní kartu o vypočítané odpisy a detailnější informace. Stanovuje, že pro účetní odpisy bude majetek odepisován 120 měsíců se zůstatkovou hodnotou 0. Pro daňové účely je zde stanovena doba odpisování 50 let, což odpovídá životnosti pro odpisovou skupinu 6 dle § 30 ZDP. Dále z evidenční karty vyplývá, že od zařazení nedošlo k žádné změně pořizovací ceny. Od zařazení zatím nedošlo k technickému zhodnocení majetku.

Doba životnosti byla stanovena na 10 let, který zohledňuje doporučení v Accounting manual (2023). Doporučená sazba ročního odpisu je u renovací a úprav budov 10 % z pořizovací ceny. Pro účetní odepisování byla zvolena rovnoměrná metoda, což odpovídá interní směrnici SM 99-22 O účetnictví. V souladu s obecnými pravidly pro odpisování, je i užití zrychlených odpisů pro daňové odpisování. Majetek byl zařazen po roku 2020, kdy už společnost nevyužívá u daňového odpisování zvýšené odpisy v prvním roce.

3.6.1 Účetní odpisy elektrických rolet

Analýza stávajícího postupu účetního odpisování rolet

Jako metodu účetního odpisování elektrických rolet vybraná společnost zvolila rovnoměrnou. Odepisování započalo ve stejný měsíc, kdy došlo k zařazení majetku do užívání, tedy od listopadu 2023. Odpisy vypočítané stávající metodou odepisování jsou zobrazeny v tabulce č. 11, která uvádí roční odpisy v jednotlivých letech. Pro první, druhý a poslední rok jsou uvedeny i oprávky a zůstatková cena.

Tabulka 11 Stávající rovnoměrné účetní odpisy elektrických rolet v Kč

Rok(y)	Roční odpis	Oprávky	Zůstatková cena
2023	3 892	3 892	229 599
2024	23 349	27 241	206 250
2025-2032	23 349	různé	různé
2033	19 458	233 490	0

Zdroj: vlastní zpracování na základě odpisových plánů vybrané společnosti

Odepisování započalo v listopadu 2023, zastínění tedy bylo první rok odepisováno pouze 2 měsíce. Měsíční odpis, vypočítán dle vzorce č. 1 (Holečková a Hyršlová, 2018, s. 69), má hodnotu 1 946 Kč. Pro první rok odepisování byl roční odpis 3 892 Kč. V následujících devíti letech (2024-2032) jsou odpisy konstantní. Jejich hodnota je rovna 23 349 Kč. V posledním roce bude odepsáno zbylých 10 měsíců. Vynásobením měsíčního odpisu počtem měsíců a následným zaokrouhlení na celé koruny nahoru získáme pro poslední rok roční odpis v hodnotě 19 458 Kč. Posledním odpisem bude zcela odepsána zůstatková cena.

Ostatní metody účetního odpisování

Ostatními použitelnými metodami pro výpočet účetních odpisů elektrických rolet jsou: degresivní a progresivní metoda. Pro výpočet degresivních odpisů bylo využito výpočtů metodou SYD a DDB.

Degresivní odpisy metodou SYD byly získány za pomoci vzorce č. 3 (Sedláček, 2016, s. 92). Roční odpis je postupně snižován. V prvním roce, tedy v roce 2023, činí výše odpisu 7 075 Kč. Ve druhém roce příčinou postupné degrese klesá odpis na hodnotu 41 745 Kč. V roce 2025 má roční odpis výši 37 500 Kč, následně 33 255 Kč, 29 009 Kč, 24 764 Kč, 20 519 Kč, 16 274 Kč, 12 028 Kč a v roce 2032 činí jeho hodnota 7 783 Kč. Posledním odpisem v hodnotě 3 538 Kč je majetek zcela odepsán.

Jinou alternativní metodou pro účetní odpisy stroje je degressivní metoda vypočítána pomocí metody DDB. Při výpočtu byly použity vzorce č. 4 (Sedláček, 2016, s. 92). Roční odpis je v prvním roce odepisování 7 783 Kč. Ve čtvrtém roce 2026 je výše ročního odpisu 28 890 Kč, oprávky 117 928 Kč a zůstatková hodnota 115 562 Kč. Odpisy stále postupně klesají a v sedmém roce činí 14 792 Kč. V posledním roce 2033 je odepsána zůstatková cena z předposledního roku v částce 30 294 Kč. Výše posledního ročního odpisu je značně vyšší oproti odpisům v posledních letech odepisování díky charakteru metody. Konkrétní roční odpisy, oprávky a zůstatkové ceny v jednotlivých letech životnosti jsou zobrazeny v tabulce č. 12. Tabulka zobrazuje, že roční odpis za desátý rok je vyšší než roční odpis ve třetím roce odepisování.

Tabulka 12 Degresivní účetní odpisy elektrických rolet v Kč vypočítány metodou DDB

Rok	Roční odpis	Oprávky	Zůstatková cena
2023	7 783	7 783	255 707
2024	45 141	52 924	180 566
2025	36 113	89 038	144 452
2026	28 890	117 928	115 562
2027	23 112	141 040	92 450
2028	18 490	159 530	73 960
2029	14 792	174 322	59 168
2030	11 834	186 156	47 334
2031	9 467	195 623	37 867
2032	7 573	203 196	30 294
2033	30 294	233 490	0

Zdroj: vlastní zpracování

Další alternativní metodou, která byla aplikována pro účetní odpisy zastínění, je progresivní metoda. Tato metoda byla použita pomocí vzorce č. 5 (Sedláček, 2016, s. 93). V prvním roce odepisování činil roční odpis 708 Kč. Během následujících let se hodnota ročních odpisů postupně zvyšovala. Ve čtvrtém roce odpisu dosahuje odpis částky 13 443 Kč. Pro sedmý rok, byl stanoven roční odpis 26 179 Kč, oprávky 94 104 Kč a zůstatková cena 139 386 Kč. V posledním roce je výše odpisu 35 377 Kč, což vede k úplnému odepsání majetku.

Porovnání metod účetního odpisování

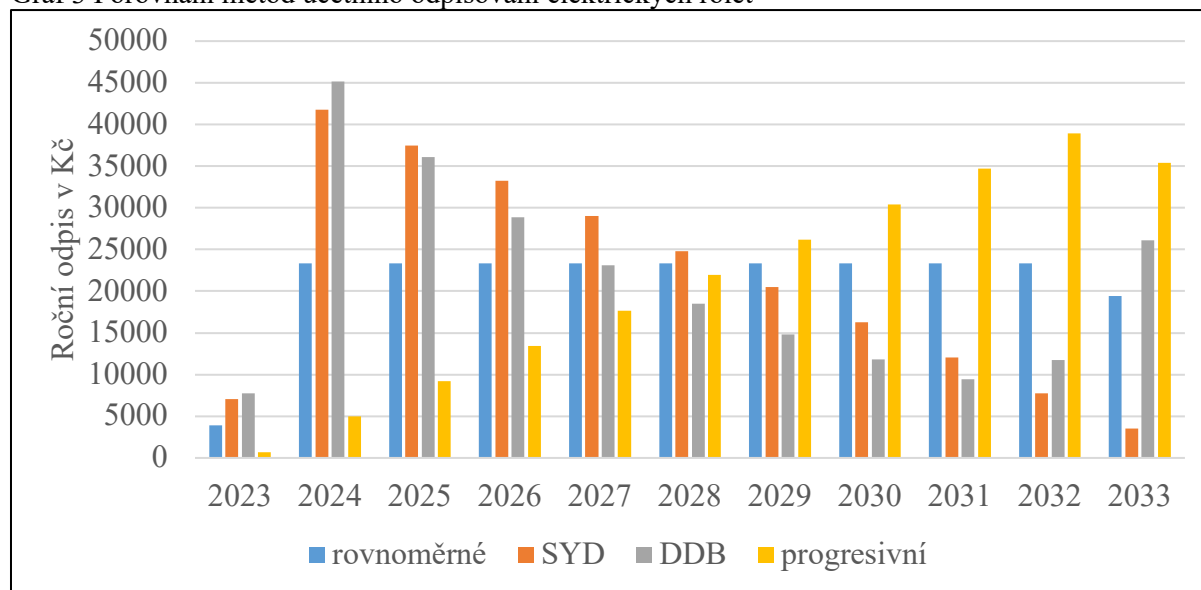
Jak vyplývá z rozhovoru se zaměstnancem vybrané společnosti, který je odpovědný za daný majetek, životnost elektrických rolet je značně ovlivněna různými faktory – počínaje řídicím systémem, podmínkami instalace a kvalitou materiálu. Dále životnost závisí na přírodních faktorech, jako je síla větru a množství slunečního záření, kterému jsou rolety vystaveny. Pro zajištění dlouhodobého a neporuchového provozu je nutné rolety pravidelně udržovat. Nejvíce jsou rolety opotřebeny v prvních letech vlivem UV záření, později je materiál opotřebováván méně. Nicméně je i nadále nutná pravidelná údržba.

Při porovnání jednotlivých metod účetních odpisů s přihlédnutím k informacím ohledně potřebné údržbě rolet se jeví jako optimální metody rovnoměrná nebo degressivní. Rovnoměrná metoda odpisování zachycuje postupné opotřebení a akumuluje zdroje na pravidelné údržby.

Její výhodou je i jednoduchost a rovnoměrné zatížení nákladů. Degresivní metody lépe zachycují větší opotřebení v prvních letech a nadále akumulují zdroje pro servisování.

Jako neoptimálnější se při zohlednění cílů doporučení optimální metody účetního odepisování jeví metoda DDB. Tato metoda reflektuje postupný pokles hodnoty majetku v průběhu jeho životnosti a umožňuje kumulaci prostředků pro jeho údržbu. V posledním roce odepisování následně akumuluje vyšší zdroje, oproti ostatním rokům, odepisování. Tyto zdroje by byly využitelné na náhradu celého majetku, případně na technické zhodnocení majetku. Příkladem technického zhodnocení by mohla být výměna řídicího systému elektrických rolet. Graf č. 3 zobrazuje vývoj ročních účetních odpisů elektrických rolet v průběhu jejich životnosti.

Graf 3 Porovnání metod účetního odepisování elektrických rolet

Zdroj: Vlastní zpracování na základě výpočtů jednotlivých metod účetních odpisů

Pro metodu DDB je v grafu v druhém roce použití zaznamenám vysoký roční odpis, který by optimálně odrazil vyšší opotřebení rolet v prvních letech vlivem UV záření. Roční odpisy postupně klesají a v průběhu dalších let je jejich hodnota menší než při použití výpočtu degresivních odpisů metodou SYD. V posledním roce odpisu však akumuluje větší množství zdrojů metoda DDB, která by zohlednila nutnou investici do obnovy či náhrady elektrických rolet. Na základě konzultace se zaměstnancem vybrané společnosti, který je zodpovědný za tento majetek, je vysoce pravděpodobné, že elektrické rolety bude nezbytně nutné po expiraci životnosti zcela nahradit nebo nákladně opravit. Délka životnost je tedy dle zaměstnance nastavena správně.

Při volbě optimálního postupu účetního odepisování je nutné zohlednit vliv odpisů na výsledek hospodaření. Pro posouzení dopadu účetních odpisů byly porovnány odpisy vypočteny stávající rovnoměrnou metodou a metodou DDB, která se jeví jako nejvhodnější pro zachycení opotřebení majetku. Na základě těchto hodnot byl určen dopad na výsledek hospodaření v podobě nákladů účetních odpisů. Rovnoměrná metoda odepisování by přinesla roční konstantní snižování výsledku, zatímco degresivní metoda by ho více snižovala v prvních letech odepisování a méně v následujících letech. Výjimkou je poslední rok odepisování, kdy by degresivní metoda přinesla vyšší náklady než metoda rovnoměrná. S ohledem na cíl společnosti se jeví jako vhodnější volba rovnoměrná metoda. Cíl je odvozen od skutečnosti, že byla vybraná společnost v posledních dvou letech ve ztrátě a předpokládá ziskovost v budoucnu. Vybraná společnost tedy preferuje vyšší účetní náklady odpisů až v momentě dosažení menší ztráty,

nebo zisku. Rovnoměrná metoda je v tomto případě optimálnější. Znamenala by konzistentnější snížení výsledku hospodaření v pozdějších letech a nižší daňové povinnosti.

3.6.2 Daňové odpisy elektrických rolet

Analýza stávajícího postupu daňového odpisování rolet

Pro účely daňového odpisování byl majetek zařazen do odpisové skupiny 6, jako součást administrativní budovy. Ta je dle § 10 ZDP odpisována po dobu padesáti let. Vybraná společnost zvolila způsob odepisovat zastínění zrychleně. Pro zrychlené odpisování, dle § 32 ZDP, je u odpisové skupiny číslo 6 stanoven koeficient v prvním roce 50 a v dalších letech odpisování koeficient 51. Odpisování započalo v roce 2023, kdy byly elektrické rolety zařazeny do majetku.

Zrychlené odpisy byly vypočteny v prvním roce jako podíl pořizovací ceny a přiřazeného koeficientu. Daný koeficient je pro odpisovou skupinu šest v prvním roce odpisování 50. Hodnota prvního odpisu je 4 670 Kč. Pro druhý rok je roční odpis vypočten vzorcem č. 8 (vlastní zpracování) za použití příslušného koeficientu 51, pro další roky odpisování. Jeho výše je 9 153 Kč. Výpočet v druhém roce je použit i pro následující roky odpisu. Roční odpisy postupně od druhého roku klesají. V desátém roce 2032 je hodnota odpisu 7 658 Kč, oprávky dosahují výše 80 321 Kč a zůstatková cena 153 169 Kč. Dvacátý rok činí odpis 5 791 Kč, následně klesá a třicátý rok odpisování dosahuje částky 3 923 Kč. V roce 2062, čtyřicátém roku odpisu, dosahuje odpis 2 055 Kč, oprávky 223 216 Kč a zůstatková cena 10 274 Kč. V posledním roce 2072 je majetek zcela odepsán ročním odpisem 187 Kč. Vybrané roky odpisu jsou zobrazeny v tabulce č. 13, promítající postupné snižování od druhého roku odpisování.

Tabulka 13 Vybrané roky stávajícího zrychleného daňového odpisování elektrických rolet v Kč

Rok	Roční odpis	Oprávky	Zůstatková cena
2023	4 670	4 670	228 820
2032	7 658	80 321	153 169
2042	5 791	146 632	86 858
2052	3 923	194 264	39 226
2062	2 055	223 216	10 274
2072	187	233 490	0

Zdroj: vlastní zpracování

Ostatní metody daňového odpisování

Další použitelnou metodou daňových odpisů, kterou by vybraná společnost mohla vzít v potaz je rovnoměrný způsob odpisování. Rovnoměrné odpisy byly vypočítány pomocí vzorce č. 7 (Sedláček, 2016, s. 95). Použitá sazba pro výpočet je v prvním roce odpisování pro šestou odpisovou skupinu 1,02. V roce 2023 činí 2 382 Kč. Pro další roky odpisu je stanovena, dle § 31 ZDP, sazba 2,02. Pro všechny ostatní roky 2024 až 2072 je roční odpis konstantní, mající hodnotu 4 716 Kč. Posledním odpisem v roce 2072 je majetek zcela odepsán.

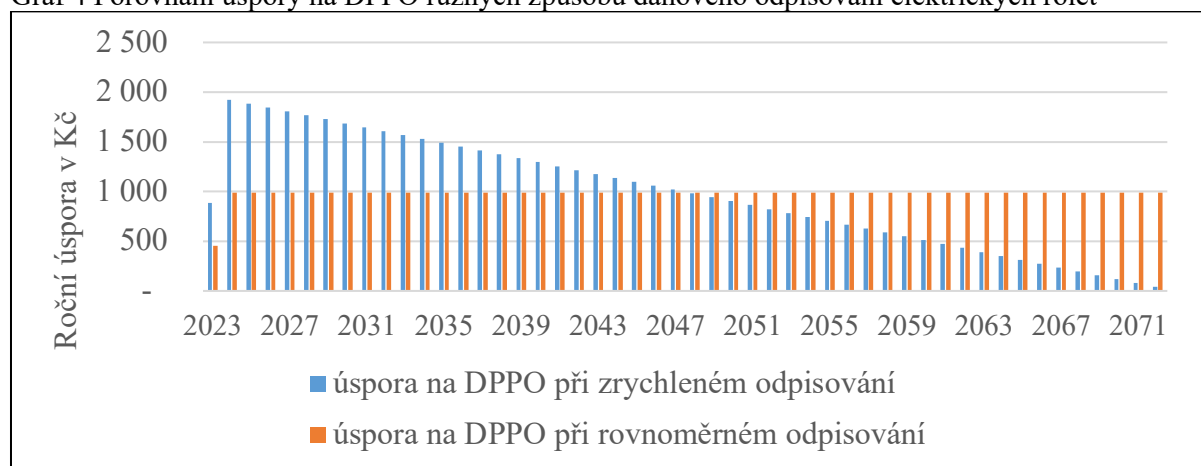
Porovnání metod daňového odpisování

Nejprve jsou metody porovnány pouze z hlediska souladu se stávajícím cílem výběru metody daňového odpisování. Toto porovnání umožňuje analyzovat, jakým způsobem volba metody ovlivňuje úsporu na dani. Následně jsou tyto metody přezkoumány s ohledem na skutečnost, že majetek již prochází procesem odpisování, což znamená, že není možné změnit metodu daňového odpisování.

Pro splnění cíle, kterým je dlouhodobé snižování daňové povinnosti a upřednostňování vyšších daňových odpisů v době menší ztráty nebo dosažení zisku, je nejvhodnější volbou metoda rovnoměrného odpisování. Konkrétní roční odpisy této metody jsou zobrazeny v příloze č. 2. Tato strategie umožňuje stabilní a vyvážené snižování daňových závazků v průběhu celého období využívání majetku, což odpovídá předpokládanému postupnému snižování ztráty společnosti a zvýšení zisku v budoucnosti. Zvolené odpisy rovnoměrně rozkládají daňovou zátěž a poskytují společnosti jistotu v plánování daňových nákladů. Díky tomu je umožněna dlouhodobá finanční stabilita a dosažení cíle snižování daňové povinnosti.

Jednotlivé způsoby odpisování byly porovnány na základě roční úspory na dani z příjmu právnických osob. Ta byla vypočtena jako součin ročního odpisu a sazby daně. Sazba daně je do roku 2023 19 %, od roku 2024 21 %, dle § 21 ZDP. Roční úspora na dani z příjmu právnických osob je znázorněna pomocí grafu č. 4.

Graf 4 Porovnání úspory na DPPO různých způsobů daňového odpisování elektrických rolet

Zdroj: Vlastní zpracování

Graf ukazuje, že zrychlené odpisování má vysoké úspory v prvních letech, které jsou postupně snižovány. V prvním roce odpisování je úspora menší než následující rok. Hodnota úspory je v prvním roce 887 Kč a ve druhém 1 922 Kč. Postupně je výše úspory snižována: v desátém roce odpisování 1 608 Kč, ve dvacátém 1 216 Kč, ve třicátém roce 824 Kč, ve čtyřicátém 431 Kč a v posledním padesátém roce odpisování úspora klesne až na hodnotu 39 Kč. V případě rovnoměrné metody je nižší úspora v prvním roce s hodnotou 453 Kč. V dalších letech odpisování je již úspora konstantní a dosahuje výše 990 Kč. Vyšší úsporu v pozdějších letech odpisování tedy dosahuje metoda rovnoměrná.

Majetek byl zařazen v roce 2023 a zvolena byla zrychlená metoda odpisování. Metodu daňového odpisování již nelze měnit. V úvahu tedy přichází pouze přerušení odpisování. Při době odpisování trávající 50 let je otázkou, do jaké míry je pro společnost s milionovými obraty relativně malá úspora na dani významná. Vzhledem k dlouhé době odpisování a nižší pořizovací ceně nebylo, po konzultaci s finančním ředitelem vybrané společnosti, shledáno přerušení daňového odpisování vhodné.

3.7 New Data Warehouse

New Data Warehouse je v Evidenční kartě majetku blíže popsán jako datový sklad. Byl vybrán jako reprezentativní vzorek dlouhodobého nehmotného majetku, protože jeho nákupní cena se řadí mezi nejvyšší v kategorii softwaru, do které se řadí. Majetek byl pořízen v dubnu 2021 a zařazen do užívání o měsíc později. Účetní odpisování začalo v následujícím měsíci po měsíci, ve kterém byl majetek zařazen. Pořizovací cena datového úložiště byla 1 350 000 Kč bez DPH, skládající se z nákladů na analýzu a následnou realizaci tvorby datového skladu. Fáze analýzy neboli budování, jak je uvedeno na faktuře vystavené 11. 02. 2021, datového úložiště měla hodnotu 485 000 Kč bez DPH. Další částí pořizovací ceny je 865 000 Kč bez DPH za druhou fázi obsahující vývoj úložiště a reportů neboli realizace datového skladu. Faktura za tuto část byla vybrané společnosti vystavená dodavatelem 13. 05. 2021. Datový sklad představuje 2,86 % veškerého softwaru vybrané společnosti.

Inventurní karta majetku obsahuje Protokol o zařazení předmětu do užívání a Evidenční kartu majetku. Protokol o zařazení stroje byl vytvořen 10. 06. 2021. Obsahuje informace o pořizovací ceně, datu pořízení a údaje pro inventurní účely. Dále specifikuje, že je datové úložiště účetně odepisováno rovnoměrně od měsíce následujícího po zařazení. Pro daňově odpisování byla zvolena metoda rovnoměrná pro nehmotný majetek, která odpovídá účetním odpisům. Protokol je podepsán zaměstnankyní zodpovědnou za evidenci majetku, vedoucím střediska vlastním majetek a finančním ředitelem. Další částí inventurní karty je Evidenční karta, na níž jsou uvedeny vypočítané odpisy a podrobnější informace. Je zde stanoveno, že pro účetní odpisy bude majetek odepisován po dobu 36 měsíců se zůstatkovou hodnotou 0. Pro daňové účely je stanovena doba odpisování totožná s účetními odpisy. Z evidenční karty je patrné, že od zařazení nedošlo k žádné změně pořizovací ceny a majetek nebyl technicky zhodnocen.

Doba životnosti byla stanovena na 36 měsíců neboli 3 roky, což odpovídá životnosti IS/IT strojů uvedené v interní směrnici SM 99-22 O účetnictví. Tato směrnice dále stanovuje použití rovnoměrného účetního odepisování, které je platné i pro daňové úložiště. Dalším kritériem pro zvolení vzorku bylo zařazení až po vstoupení novelizace ZDP v platnost. Zákon po ní již neupravuje nehmotný majetek a pro daňové účely jsou uplatňovány účetní odpisy.

3.7.1 Účetní odpisy datového skladu

Analýza stávajícího postupu účetního odpisování datového skladu

Pro účetní odpisování vybraná společnost zvolila rovnoměrnou metodu. Účetní odepisování majetku bylo zahájeno v prvním měsíci následujícím po měsíci, ve kterém byl majetek uveden do užívání. Odepisování započalo v červnu 2021. Stávající odpisování datového úložiště je zobrazeno v tabulce 14, zobrazující změnu ročních odpisů, oprávek a zůstatkové ceny v letech.

Tabulka 14 Současné rovnoměrné účetní odpisy New Data Warehouse v Kč

Rok	Roční odpis	Oprávký	Zůstatková cena
2021	262 500	262 500	1 087 500
2022	450 000	712 500	637 500
2023	450 000	1 162 500	187 500
2024	187 500	1 350 000	0

Zdroj: vlastní zpracování na základě odpisových plánů vybrané společnosti

V prvním roce bylo datové úložiště odepisováno po dobu 7 měsíců. Měsíční odpis činí hodnotu 37 500 Kč, vypočítáno pomocí vzorce č. 1 (Holečková a Hyršlová, 2018, s. 69). Pro první rok 2021 má roční odpis hodnotu 262 500 Kč. Druhý a třetí rok je odepisováno celých 12 měsíců. Díky charakteru rovnoměrné metody je výše odpisů v těchto letech konstantní a oba roky byla do nákladů promítnuta částka 450 000 Kč. Posledním rokem odpisu je rok 2024, kdy je posledním odpisem 187 500 Kč odepsána celková pořizovací cena datového skladu.

Ostatní metody účetního odpisování

Mezi další použitelné metody se řadí degresivní a progresivní. Nejprve bude popsáno degresivní odepisování metodou SYD. Tyto odpisy byly získány výpočtem za použití vzorce č. 3 (Sedláček, 2016, s. 92). Roční odpis je postupně snižován. V prvním roce odepisování dosahuje odpis výše 393 750 Kč, díky odepisování po dobu 7 měsíců dle doby zařazení. Ve druhém roce, 2022, má roční odpis hodnotu 543 750 Kč. Ve třetím roce odpis klesá na hodnotu 318 750 Kč, oprávky jsou ve výši 1 256 250 Kč a zůstatková hodnota 93 750 Kč. Třetí a poslední rok odpisu má výši 93 750 Kč. V tomto roce je pořizovací hodnota zcela odepsána.

Degresivní metoda byla následně vypočítána metodou DDB za použití vzorců č. 4 (Sedláček, 2016, s. 92). Roční odpis v prvním roce, vypočítán jako podíl pořizovací ceny a doby životnosti 3 roky, dosahuje po zohlednění data zařazení hodnoty 525 000 Kč. Tímto odpisem je odepsáno 38,89 % pořizovací ceny datového úložiště. Druhým rokem je odpis vyšší než v prvním roce, kdy je majetek odepisován 7 měsíců, o 25 000 Kč. Ve třetím roce se odpis postupnou degresí snižuje na 212 500 Kč. V posledním roce je odepsána zůstatková cena z roku 2022 v částce 62 500 Kč.

Poslední vypočítanou alternativní metodou byla metoda progresivní. Aplikována pro účetní odpisy datového skladu pomocí vzorce č. 5 (Sedláček, 2016, s. 93). V prvním roce odepisování činí roční odpis 131 250 Kč. Postupně se v průběhu dalších let hodnota ročních odpisů zvyšuje. V roce 2022 dosahuje hodnoty 356 250 Kč a v roce 2023 výše 581 250 Kč. V posledním roce činí odepisována hodnota 281 250 Kč, čímž je majetek zcela odepsán. Poslední odpis je menší než rok předcházející díky odepisování pouze po dobu pěti měsíců. Postupná progrese ročních odpisů je zobrazena v tabulce 15.

Tabulka 15 Roční účetní odpisy New Data Warehouse v Kč vypočítány progresivní metodou

Rok	Roční odpis	Oprávky	Zůstatková cena
2021	131 250	131 250	1 218 750
2022	356 250	487 500	862 500
2023	581 250	1 068 750	281 250
2024	281 250	1 350 000	0

Zdroj: vlastní zpracování

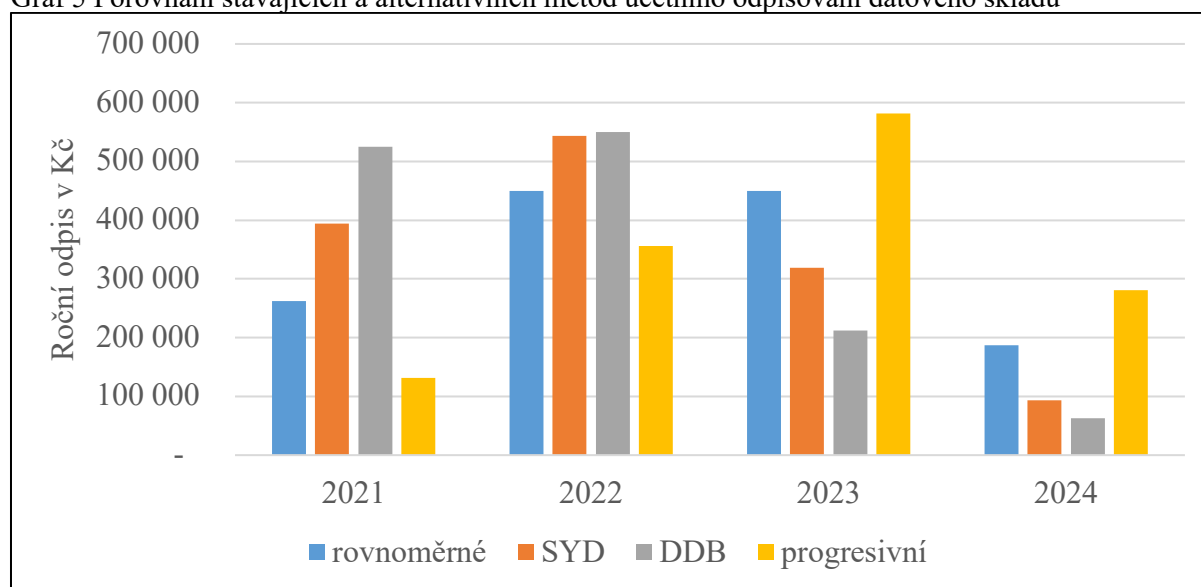
Porovnání metod účetního odpisování

Pro daný cíl účetních odpisů se jako optimální metoda jeví stávající rovnoměrná metoda odepisování. Metoda umožňuje konzistentní zohlednění postupného opotřebování datového skladu v čase. Odpisy jsou rovnoměrné a jednoduché po administrativní stránce, což usnadňuje sledování účetních záznamů a plánování finančních toků. Nebyla zjištěna potřeba vynaložit vyšší náklady v prvních letech. Zároveň opotřebování datového úložiště nemá progresivní charakter. Progresivní a degresivní metody by tak mohly vést k nerealistickým odhadům

odepisované hodnoty v pozdějších letech životnosti datového skladu. Rovnoměrná metoda odepisování se jeví jako nejstabilnější a nejefektivnější způsob, jak dosáhnout stanovených cílů účetních odpisů pro datový sklad, jak vyplývá z konzultací s finančním ředitelem a zaměstnancem odpovědným za daný majetek.

Vývoj účetních ročních odpisů jednotlivých metod pro datové úložiště je znázorněn v grafu 5. Graf znázorňuje konzistentní rovnoměrné odpisy. U degresivních metod SYD a DDB je viditelná vyšší hodnota ročních odpisů v prvních letech, a naopak výrazně menší hodnota v posledním roce odepisování oproti ostatním metodám. Díky krátké době životnosti vidíme poměrně výrazné výkyvy v hodnotách odpisů. Stabilnější a optimální se tedy jeví rovnoměrná metoda.

Graf 5 Porovnání stávajících a alternativních metod účetního odepisování datového skladu

Zdroj: Vlastní zpracování na základě výpočtů jednotlivých metod účetních odpisů

Při posuzování vlivu účetních odpisů na výsledek hospodaření se jeví jako neoptimálnější, bez ohledu na opotřebenost majetku, metoda progresivní. Přinesla by nejvyšší účetní náklady snižující výsledek hospodaření v pozdějších letech, což je momentálním cílem společnosti. Druhou neoptimálnější metodou by byla rovnoměrná, která pravidelně snižuje výsledek hospodaření. Degresivní metody mají oproti předchozím metodám nižší náklady. Bereme-li v potaz cíl nejvěrnějšího zobrazení opotřebenosti majetku a zároveň snižování výsledku hospodaření, jeví se jako neoptimálnější rovnoměrná metoda.

3.7.2 Daňové odpisy datového skladu

Analýza postupu daňového odepisování datového skladu

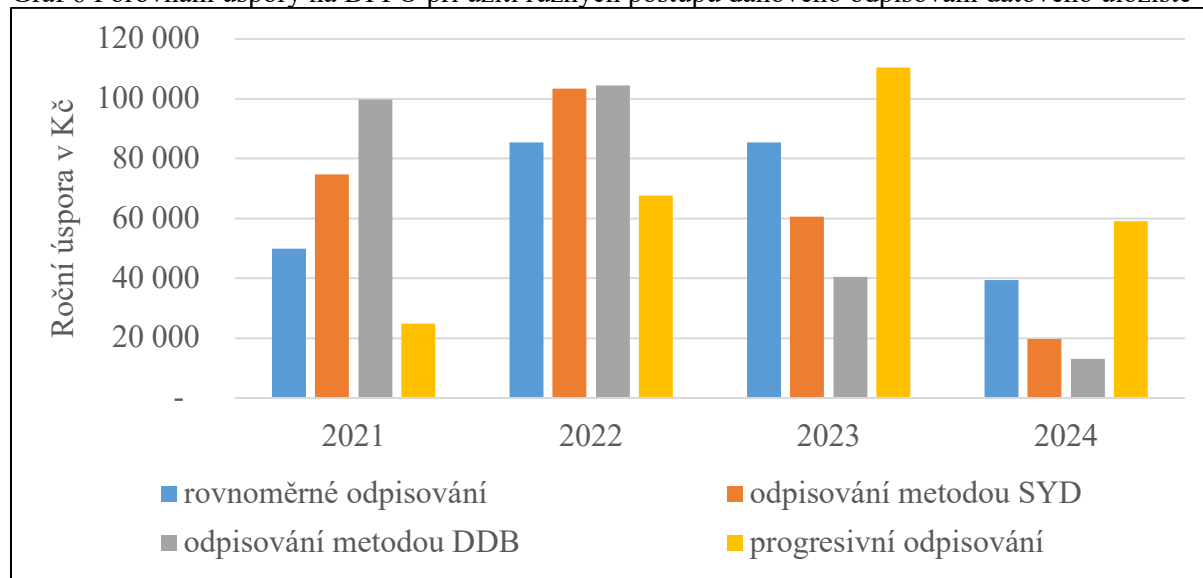
Datový sklad je nehmotným majetkem zařazeným po roce 2021, není tedy upravován ZDP. Pro daňové účely jsou používány účetní odpisy, nedochází tedy k rozdílu mezi účetními a daňovými náklady. U konkrétního majetku je použito rovnoměrné odepisování. Pro daňové odpisy datového úložiště tedy platí stejné možnosti a hodnoty jako pro účetní odepisování, viz. výše.

Porovnání metod daňového odepisování

Pro daňové odpisy datového úložiště tedy platí stejné možnosti jako pro účetní odepisování. Při zvolení optimální metody účetního odepisování je nutné brát ohled i na daňové odepisování. Zvolit takový postup odepisování, který by odpovídal cílům pro účetní i daňové odpisy zároveň.

Pokud je brán v potaz pouze cíl pro daňové odpisování, jeví se jako neoptimálnější metoda rovnoměrná nebo progresivní. Rovnoměrná metoda poskytuje pravidelné a stabilní roční částky, které odpovídají požadavkům na vyšší úsporu na dani v delším časovém horizontu. Rovnoměrné daňové odpisy umožňují postupné a stabilní snižování daňové zátěže. Metoda progresivní ještě lépe zachycuje potřeby pro dosažení cíle daňových odpisů, tedy nižší odpisy v prvních letech a vyšší odpisy v letech pozdějších. V posledních dvou letech odpisování dosahuje tato metoda nejvyšších úspor. Výše jednotlivých úspor, vypočítaných, jako součin ročního odpisu a příslušné sazby daně z příjmu právnických osob, jsou zobrazeny v grafu č. 6. Grafické znázornění ukazuje, že rovnoměrná i progresivní metoda umožňují vyšší úspory v pozdějších letech odpisování.

Graf 6 Porovnání úspory na DPPO při užití různých postupů daňového odpisování datového úložiště

Zdroj: Vlastní zpracování na základě výpočtů jednotlivých metod účetních odpisů

Graf ukazuje, že úspora při využití rovnoměrného odpisování v prvním roce dosahuje s 49 875 Kč druhé nejmenší hodnoty. V druhém roce dosahuje její hodnota 85 500 Kč. Třetí rok odpisování má druhou nejvyšší úsporu a dosahuje stejné výše jako v druhém roce. Ve čtvrtém roce už dosahuje tato metoda úspory ve výši 39 375 Kč. Degresivní metody SYD a DDB dosahují vyšší úspory v prvních letech a následně klesají. V prvním roce odpisování činí metoda DDB nejvyšší úsporu ze všech metod s hodnotou 99 750 Kč, metoda SYD umožňuje v daném roce druhou nejvyšší o 24 938 Kč menší úsporu. V druhém roce dosahuje metoda DDB úsporu s částkou 104 500 Kč a SYD metoda 103 313 Kč. Předposlední rok je hodnota u DDB metody 40 375 Kč a u SYD metody 60 563 Kč. V posledním roce pak obě metody tvoří nejmenší úspory s částkou 13 125 Kč u DDB metody a 19 688 Kč u SYD metody. Progresivní metoda dosahuje nejvyšší úspory v třetím roce odpisování v částce 110 438 Kč. Do této výše se postupně dostala z 24 938 Kč v prvním roce a 67 688 Kč ve druhém roce odpisování. V posledním roce je úspora získaná díky této metodě nejvyšší s hodnotou 59 063 Kč.

V rámci účetních odpisů byla jako neoptimálnější metoda také vybrána rovnoměrná. Tato metody by tedy nejlépe zachytila postupně opotřebení majetku a zároveň vyhověla požadavkům, na vyšší úsporu na dani až v pozdějších letech. Zároveň se jedná o momentálně používanou metodu odpisování.

3.8 Intranet 2020

Intranet je interní síťová platforma vybrané společnosti. Majetek byl pořízen v červnu 2020 a téhož měsíce byl uveden do provozu. Účetní odpisování začalo v následujícím měsíci po měsíci, ve kterém byl majetek zařazen. Pořizovací cena činila 519 826 Kč bez DPH, skládající se z nákladů na vývoj a tvorbu daného serveru. Majetek byl zařazen do kategorie jiný dlouhodobý nehmotný majetek. Jako vzorek byla platforma vybrána z důvodu, že je velmi charakteristickým prvkem pro ostatní nehmotný majetek, tvořící 21,52 % této kategorie. Zároveň je majetkem s nejvyšší hodnotou dané položky. Doba životnosti byla určena na 5 let.

Protokol o interní síťové platformě byl vytvořen 16. 10. 2020. Uvádí, že pro účetní odepisování byla stanovena rovnoměrná metoda. Odepisování začalo měsíc po měsíci, ve kterém byl majetek zařazen. Pro daňové odepisování byla určena rovnoměrná metoda pro nehmotný majetek. Protokol je podepsán všemi příslušnými odpovědnými zaměstnanci. Evidenční karta doplňuje Inventurní kartu o vypočítané odpisy a detailnější informace. Stanovuje, že pro účetní odpisy je majetek odepisován 60 měsíců se zůstatkovou cenou nula. Pro daňové účely je stanovena doba odepisování 72 měsíců, představující minimální dobu odepisování pro ostatní nehmotný majetek dle § 32a ZDP (verze platná v době zařazení majetku). Z evidenční karty vyplývá, že od zařazení nedošlo k žádné změně pořizovací ceny, nedošlo k technickému zhodnocení. Pořizovací cena je součtem celkem čtrnácti faktur za vývoj platformy, tvorbu webu, doplňkové práce, tvorbu a kódování produktové části Intranetu, grafické služby a další. První faktura byla vystavena již k 25. 04. 2017, poslední 24. 04. 2020.

Doba životnosti 5 let je v souladu se směrnicí SM 99-22 O účetnictví stanovující pro ostatní nehmotný majetek životnost 5 až 8 let. Pro účetní odepisování byla zvolena rovnoměrná metoda, také v souladu se směrnicí. Dalším kritériem pro zvolení vzorku bylo zařazení před novelizací ZDP v roce 2021. V souladu se zákonem byla využita minimální stanovená doba životnosti 72 měsíců.

3.8.1 Účetní odpisy Intranetu

Analýza stávajícího postupu účetního odpisování Intranetu

Vybraná společnost zvolila pro účetní odpisování metodu rovnoměrnou. Účetní odpisování majetku započalo v následujícím měsíci po měsíci, ve kterém byl majetek zařazen do užívání. Odpisy tedy začaly v červenci 2020. Aktuální odpisy Intranetu 2020 jsou zobrazeny v tabulce č. 16, zobrazující roční odpisy, oprávký a zůstatkovou cenu v jednotlivých letech.

Tabulka 16 Stávající rovnoměrné účetní odpisy serveru Intranet 2020 v Kč

Rok	Roční odpis	Oprávký	Zůstatková cena
2020	51 983	51 983	467 843
2021	103 965	155 948	363 878
2022	103 965	259 913	259 913
2023	103 965	363 878	155 948
2024	103 965	467 843	51 983
2025	51 983	519 826	0

Zdroj: vlastní zpracování na základě odpisových plánů vybrané společnosti

Odepisování majetku začalo v červenci 2020. V daném roce byl Intranet odepisován půl roku. V dalších čtyřech letech byla platforma odepisována vždy 12 měsíců. V posledním roce byl majetek odepisován do plné hodnoty pořizovací ceny během šesti měsíců, stejně jako první rok. Roční odpis je tedy stejný pro první a poslední rok, v hodnotě 51 983 Kč. Pro druhý až pátý rok jsou odpisy také konstantní, ve výši 103 965 Kč. Měsíční odpisy byly vypočítány aplikací vzorce č. 1 (Holečková a Hyršlová).

Ostatní metody účetního odpisování

Degresivní odpisy pomocí metody SYD byly získány s využitím vzorce č. 3 (Sedláček, 2016, s. 92). V roce 2020 činí roční odpis 86 638 Kč. Poté odpis postupně klesá. V roce 2021 dosahuje výše 155 948 Kč, ve třetím roce klesá na 121 293 Kč. V roce 2022 mají oprávky výši 363 878 Kč a zůstatková cena 155 948 Kč. Postupně se roční odpis snižuje na hodnoty 86 638 Kč a 51 983 Kč. Posledním odpisem ve výši 17 328 Kč je server zcela odepsán.

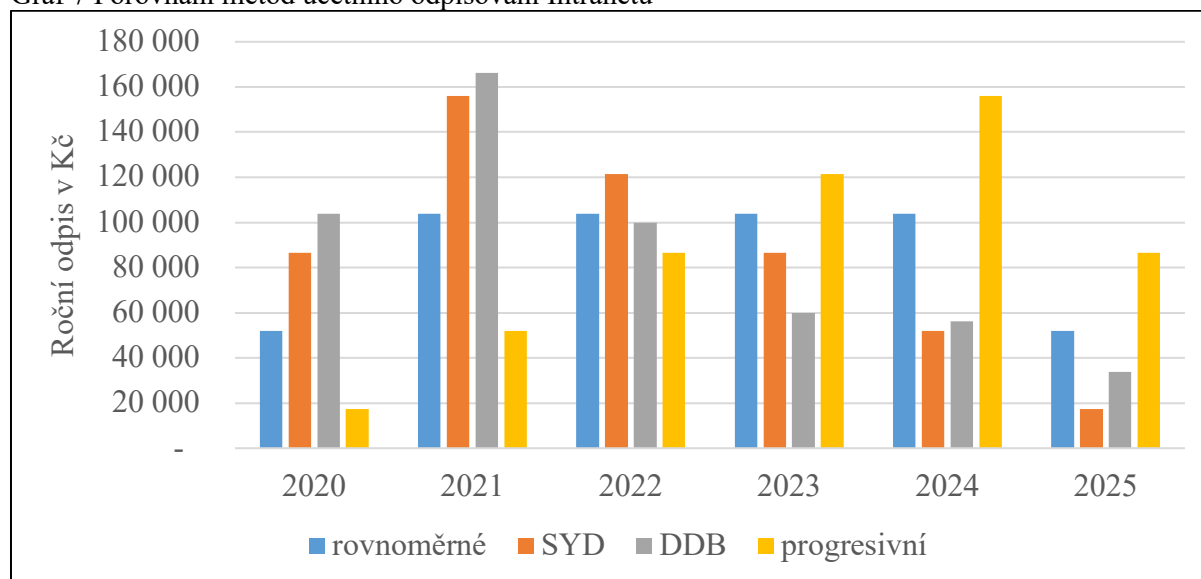
Další alternativní metodou, kterou lze pro účetní odpisy serveru Intranet použít, je degresivní metoda vypočítána metodou DDB. K výpočtu byly použity vzorce č. 4 (Sedláček, 2016, s. 92). Roční odpis v prvním roce odepisování činí 103 965 Kč. Následně byly roční odpisy vypočteny jako podíl dvojnásobku zůstatkové hodnoty a počtu let životnosti. Odpisy postupně klesají z hodnoty v druhém roce 166 344 Kč na 99 807 Kč, 59 884 Kč a 56 141 Kč. V posledním roce je odepsána celá zůstatková hodnota 33 685 Kč.

Další aplikovanou metodou byla progresivní. Pro výpočty byl použit vzorec č. 5 (Sedláček, 2016, s. 93). Roční odpis činí v prvním roce odepisování 17 328 Kč. Postupně je hodnota ročních odpisů zvyšována na hodnoty 51 983 Kč, 86 638 Kč, 121 293 Kč a 155 948 Kč. V posledním roce je odpis snížen, díky době odepisování po dobu půl roku, na částku 86 638 Kč, čímž je majetek zcela odepsán.

Porovnání metod účetního odpisování

Pro účetní odpisy interní síťové platformy Intranet 2020 se jako optimální metoda jeví metoda DDB (Double Declining Balance) s ohledem na cíl, kterým je věrné zachycení postupného opotřebování majetku. Konkrétní roční odpisy této metody jsou zobrazeny v příloze č. 3. Metoda DDB umožňuje diferencovaný přístup k účtování odpisů v průběhu životnosti majetku. Jedním z důvodů, proč byla doporučena je její vyšší flexibilita a schopnost lépe reflektovat skutečný průběh opotřebení síťové platformy. Začíná s vyššími účetními odpisy, což lépe zohledňuje počáteční náklady na údržbu a uzpůsobení nastavení vyhovující podmínkách společnosti, které mohou být vyšší v prvních letech provozu. Náklady jsou vyšší zejména kvůli aplikaci změn platformy, jejichž potřeba se často projevuje až po uvedení serveru do užívání. Veškeré informace ohledně životnosti a vlivů na opotřebení byly konzultovány se zaměstnancem vybrané společnosti odpovědným za daný majetek. Díky uvedeným faktům nebyla doporučena rovnoměrná metoda, která má výrazně nižší roční odpisy v prvním roce odepisování. Další vhodnou metodou by byla degresivní metoda vypočítána metodou SYD, která také věrně zachycuje větší náklady v prvních letech životnosti majetku. Rozdíly v jednotlivých metodách pro odepisování Intranetu jsou znázorněny v grafu č. 7.

Graf 7 Porovnání metod účetního odpisování Intranetu

Zdroj: Vlastní zpracování na základě výpočtů jednotlivých metod účetních odpisů

Graf zobrazuje kontinuální odpisy při použití rovnoměrné metody. U degresivních metod SYD a DDB je vidět vyšší akumulace zdrojů v počátečních letech odepisování a postupné snižování odpisů. Roční odpisy metody SYD jsou krom prvních dvou let a posledního roku odepisování lehce vyšší, než u metody DDB. Ta vykazuje vyšší náklady v prvním a druhém roce, které u síťové platformy lépe zobrazují vysoké náklady na údržbu a náklady spojené na dovyvinutí platformy a její úpravu v rámci požadavků firmy, jak vyplynulo z rozhovoru s osobou odpovědnou za majetek. Poslední zobrazenou metodou je progresivní, u které je zachyceno postupné zvyšování hodnot odpisů v rámci let. Krom posledního roku, díky výpočtu odpisů na měsíce a jejich začátku v polovině roku.

Při volbě optimální metody pro účetní odepisování je důležité zvážit vliv odpisů na výsledek hospodaření. Porovnání mezi stávající rovnoměrnou metodou a metodou DDB ukazuje, že rovnoměrná metoda zajišťuje konstantní snížení výsledku, zatímco degresivní metoda dosahuje většího snížení v prvních letech. I přes to, že poslední rok odepisování DDB metoda přináší vyšší náklady, rovnoměrná metoda je preferovaná pro snížení daňové povinností díky své konzistentnosti.

3.8.2 Daňové odpisy Intranetu

Analýza postupu odpisování daňového Intranetu

Intranet byl zařazen ještě před novelizací ZDP v roce 2021. V této době ZDP stále upravoval nehmotný majetek a jeho odepisování. Verze ZDP, platná v době zařazení majetku, uváděla, že nehmotný majetek je odepisován rovnoměrně bez přerušení. Ostatní nehmotný majetek musí být odepisován nejméně 72 měsíců dle § 32a ZDP platného v době zařazení majetku. Vybraná společnost tedy majetek odepisuje rovnoměrně s životností 72 měsíců.

Měsíční odpis je vypočítán jako podíl pořizovací ceny a doby odepisování. Roční odpis je následně určen vynásobením měsíčního odpisu počtem měsíců, ve kterých je majetek v daném roce odepisován. Odpisování započalo v červenci 2020. V tomto roce byl majetek odepisován 6 měsíců. Roční odpis činil hodnotu 43 319 Kč. Pro následujících 5 let je majetek odepisován celých 12 měsíců. Odpis každý rok dosahuje hodnoty 86 638 Kč. V posledním roce 2026 odpis znovu dosahuje hodnoty 43 319 díky odepisování po dobu šesti měsíců. Po tomto odpisu

dosahuje zůstatková cena nuly. Vývoj hodnot odpisů je zobrazen v tabulce č. 17, ukazující konstantnost odpisů v letech 2021 až 2025 a shodu v prvním a posledním ročním odpisu.

Tabulka 17 Rovnoměrné daňové odpisy internetové platformy v Kč

Rok	Roční odpis	Oprávky	Zůstatková cena
2020	43 319	43 319	476 507
2021	86 638	129 957	389 870
2022	86 638	216 594	303 232
2023	86 638	303 232	216 594
2024	86 638	389 870	129 957
2025	86 638	476 507	43 319
2026	43 319	519 826	0

Zdroj: vlastní zpracování na základě odpisových plánů vybrané společnosti

Ostatní metody daňového odpisování

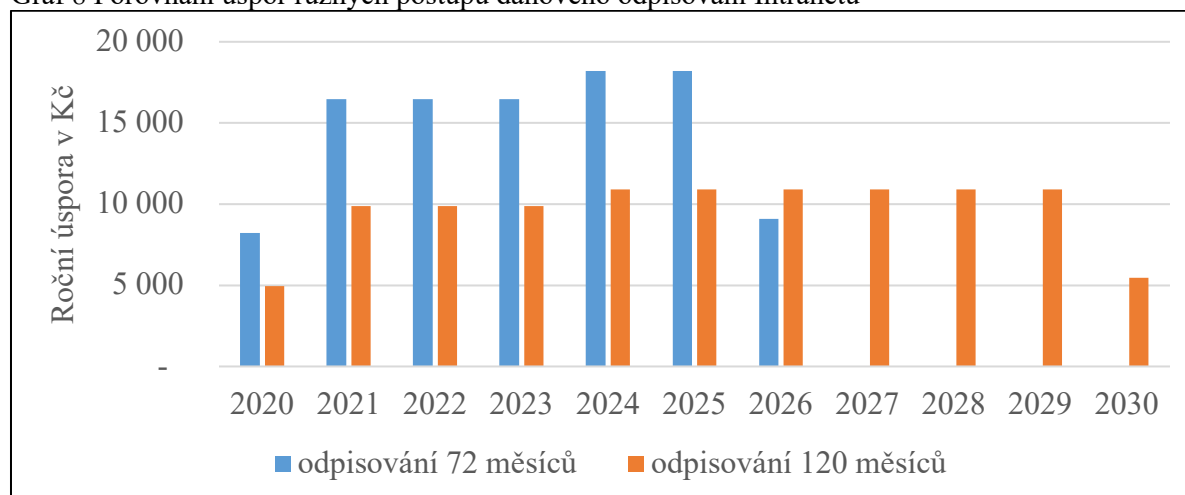
Díky zařazení majetku před novelizací ZDP je další možností daňového odpisování pouze prodloužení doby, po kterou je majetek odpisován. Pokud by byla uvažována potřeba úspory na dani v delším časovém horizontu. Mohla by být doba odpisu například 120 měsíců, tedy 10 let. V tomto případě by byl měsíční odpis vypočítán jako podíl pořizovací ceny a doby odpisování, tedy 120 měsíců. Měsíční odpis by byl následně vynásoben počtem měsíců odpisování v daném roce. Odpis pro první a poslední rok činí 25 991 Kč. V obou případech je majetek odpisován po dobu šesti měsíců. Druhý až devátý rok má roční odpis hodnotu 51 983 Kč, odpisy jsou tedy konstantní.

Porovnání metod daňového odpisování

Pokud by byla zvažována úspora před zahájením daňového odpisování a cílem by byla vyšší úspora na dani v budoucnu, byla by vhodnější delší doba odpisů. Konkrétní roční odpisy této metody jsou zobrazeny v příloze č. 4. Dále by vybraná společnost mohla zvážit očekávaný vývoj svého výsledku hospodaření i celosvětové ekonomiky. Na základě předpokladů by pak odhadla nejoptimálnější dobu pro odpisování.

Odpisování majetku po dobu delší než 72 měsíců, což je minimální doba odpisování stanovená v §32a ZDP (jeho verze platná v době zařazení majetku), nebylo v momentě uvedení internetové platformy do užívání v souladu s cíli pro daňové odpisování. Bylo tedy zvoleno odpisování po dobu 72 měsíců. Pro znázornění úspory na dani z příjmu právnických osob je použit graf č. 8. Ten znázorňuje, že při odpisování po dobu 72 měsíců jsou roční úspory na dani vyšší, ale mají kratší dobu aplikovatelnosti. V prvním roce má tato úspora hodnotu 8 231 Kč, v následujících třech letech odpisování má výši 16 462 Kč. Poté je díky změně daňové sazby v roce 2024 zvýšena na 18 194 Kč. V posledním roce činí hodnota úspory 9 097 Kč. Při odpisování po dobu 120 měsíců je roční úspora menší, ale je využitelná pro delší dobu. V prvním roce je její hodnota 4 938 Kč. V druhém až čtvrtém roce dosahuje výše 9 877 Kč. V pátém až desátém roce dosahuje 10 916 Kč a v posledním roce činí 5 458 Kč. Úspora byla vypočtena jako násobek příslušné daňové sazby a daného ročního odpisu.

Graf 8 Porovnání úspor různých postupů daňového odpisování Intranetu

Zdroj: Vlastní zpracování

Na příkladu internetové platformy bylo ukázáno, jak bylo možné odpisovat nehmotný majetek před novelizací ZDP. Byl znázorněn vliv zvolení doby odpisu na výši daňové úspory. Čím delší odpisování, tím delší dobu bylo možné zvyšovat úsporu. Zároveň platí, že čím delší doba odpisu, tím nižší byla aplikovaná úspora.

3.9 Závěr analýzy a zhodnocení

Analýzou současných postupů odpisování bylo zjištěno, že v případě účetního odpisování je používána výhradně rovnoměrná metoda bez stanovení zbytkových hodnot. V případě daňového odpisování je používána převážně metoda zrychleného odpisování, která byla zvolena s ohledem na vývoj daňového výsledku hospodaření v minulých letech.

Analýza ovinovacího stroje WMS 15 s gravitačním dopravníkem naznačuje, že optimální metodou účetního odepisování je degresivní přístup, který lépe reflektuje postupné opotřebení majetku. Tato metoda umožňuje vyšší odpisy v počátečních letech, což lépe zohledňuje vyšší údržbové náklady a postupné snižování hodnoty stroje. Vezmeme-li v potaz vliv účetních odpisů na výsledek hospodaření, jeví se jako optimální metoda rovnoměrná. Ta zajišťuje stabilní snižování výsledku, což je v souladu s cíli vybrané společnosti, která byla poslední dva roky ve ztrátě a očekává ziskovost. Správná volba metody účetního odepisování má klíčový vliv na finanční plánování a výsledky hospodaření společnosti.

Posouzením stávajícího postupu daňového odpisování ovinovacího stroje vyplývá, že zvolená metoda zrychleného odpisování s 10% zvýšením v prvním roce poskytovala nejvyšší úsporu na dani v roce zahájení odpisování, avšak postupně tato úspora klesala. Rovnoměrné daňové odpisy bez zvýšení v prvním roce se jeví jako neoptimálnější volba s ohledem na dlouhodobý finanční plán, umožňující stabilní snižování daňového závazku a jistotu v plánování nákladů. Porovnání metod ukazuje, že rovnoměrné odpisy bez zvýšení v prvním roce jsou nejefektivnější s ohledem na stávající cíl výběru daňových odpisů. Avšak, nelze opomenout, že změna metod odpisování po zařazení majetku do odpisového systému není možná a jediným prostorem pro splnění cíle pro volbu daňového odpisování je přerušení odpisování.

Pro elektrické rolety vybraná společnost zvolila rovnoměrnou metodu, která zachycuje postupné opotřebení majetku a umožňuje pravidelné údržby. Nicméně, porovnání s degresivními metodami ukazuje, že degresivní přístup lépe reflektuje větší opotřebení v počátečních letech, což může být vhodnější pro dlouhodobé plánování. Přestože degresivní metoda věrněji zachycuje opotřebení majetku, je nutné vzít v úvahu cíle společnosti ohledně

výsledku hospodaření. Pro tento případ se jeví vhodnější volit rovnoměrnou metodu pro dosažení stabilních výsledků v pozdějších letech a nižší daňové povinnosti, což je v souladu se strategií společnosti směrem k budoucímu zisku.

Zkoumáním daňového odpisování elektrických rolet ukazuje, že zrychlená metoda odpisování zpočátku přináší vyšší úspory na dani, které se postupně snižují. Naopak, rovnoměrná metoda zajišťuje stabilní a vyvážené snižování daňových závazků po celou dobu užívání majetku, což odpovídá předpokládanému postupnému snižování ztráty a předpokládanému zvyšování zisku společnosti. Přestože nižší úspory v prvních letech mohou působit jako nevýhoda, v dlouhodobém horizontu poskytuje rovnoměrná metoda větší jistotu a stabilitu v plánování daňových nákladů. Vzhledem k dlouhé době odpisování a relativně malému rozdílu v úsporách na dani mezi zrychlenou a rovnoměrnou metodou se přerušení daňového odpisování nejeví jako optimální i díky dlouhé době odpisování. Není možné určit, jaké budou finanční plány společnosti v tak velkém časovém horizontu.

Z analýzy účetního odpisování datového úložiště vyplývá, že pro dosažení stanovených cílů účetních odpisů je nejvhodnější metodou rovnoměrné odepisování. Tato metoda umožňuje konzistentní a stabilní snižování hodnoty majetku v souladu s postupným opotřebením. Naopak, degresivní a progresivní metody mohou vést k nerealistickým odhadům hodnoty majetku v pozdějších letech životnosti. Z tohoto důvodu se rovnoměrná metoda jeví jako nejstabilnější a nejefektivnější způsob dosažení stanovených cílů účetních odpisů. Při posuzování vlivu účetních odpisů na aktuální vývoj výsledku hospodaření se zdá být nejvhodnější metoda progresivní. Ta by přinesla vyšší účetní náklady až v pozdějších letech, což je momentální cíl společnosti. Nicméně, pokud je snaha najít metodu, který nejvěrněji zobrazuje opotřebením majetku a zároveň snižuje výsledek hospodaření do budoucna, jeví se jako nejoptimálnější rovnoměrná metoda.

Postupy daňového odpisování datového úložiště ukazují, že pro současný cíl účetního odepisování, se jeví jako nejoptimálnější volba rovnoměrná metoda. Tato metoda umožňuje stabilní a pravidelné snižování hodnoty majetku v čase. Progresivní metoda by sice přinesla vyšší úspory v pozdějších letech. Nicméně roční odpisy vypočítané touto metodou neodpovídají skutečnému opotřebením daného typu majetku, které je vyšší v prvních letech užívání. Z hlediska věrného zobrazení opotřebením majetku a současně požadavku na vyšší náklady v budoucnu se jeví jako nejoptimálnější volba rovnoměrná metoda odpisování.

Hodnocením postupů účetního odpisování interní síťové platformy Intranet 2020 bylo zjištěno, že degresivní metoda DDB se jeví jako optimální, oproti stávající rovnoměrné metodě, pro lepší zohlednění vysokých nákladů v prvních letech provozu a údržby. Metoda DDB poskytuje diferencovaný přístup k účtování odpisů, který lépe reflektuje reálné náklady a opotřebením majetku v průběhu jeho životnosti. I když poslední rok odepisování metodou DDB přináší vyšší náklady, rovnoměrná metoda zůstává preferovanou volbou pro snížení daňové povinnosti v důsledku své konzistence.

Analýzou metod daňového odpisování Intranetu bylo zjištěno, že důležitost správné volby doby odpisování je klíčová pro dosažení optimálních daňových úspor. Porovnání úspory na dani při odpisování po dobu 72 měsíců a po dobu 120 měsíců ukazuje, že zvolení delší doby odpisů sice snižuje roční úspory, ale zároveň umožňuje využití této úspory po delší časové období.

3.10 Návrhy pro zlepšení

Na základě provedených analýz a zhodnocení současné situace je možné identifikovat několik oblastí, ve kterých lze zlepšit odpisovou politiku vybrané společnosti. Důraz je kladen na optimalizaci metod odpisování, které by co nejpřesněji odrážely stanovené cíle a zároveň podpořily efektivní správu aktiv společnosti.

V souladu s cíli věrného zachycení postupného opotřebení majetku a akumulace zdrojů pro údržbu a náhradu majetku je vhodné pravidelně aktualizovat odpisovou politiku podle konkrétního stavu majetku a jeho potřeb. Analýzou bylo zjištěno, že pro účetní odpisy není vždy zvolena neoptimálnější metoda zachycující opotřebení. Je nutné brát v potaz i finanční plán společnosti a její požadavky na využití nákladů. Pokud by se společnost chtěla zaměřit pouze na věrné zobrazení opotřebení majetku, bylo by vhodnější u některých typů majetku účetní metody přehodnotit. Vyskytly se tedy dva cíle, které se mohou u některých typů majetku zdát protichůdné. Řešením se jeví nalezení takové metody, která by vyhovovala stávajícímu cíli, více snižovat výsledek hospodaření až v delším časovém horizontu, a zároveň by se alespoň velmi přibližovala k věrnému zachycení opotřebení majetku. Této tzv. zlaté střední cestě, u většiny majetku odpovídá rovnoměrná účetní metoda. Ta je zároveň stávající standardní metodou účetního odepisování.

Nároky na volbu vhodné metody se mohou v čase měnit. Požadavek na věrné zachycení opotřebení majetku bude platný vždy, neboť je základním pravidlem výběru účetní metody. Může se však měnit finanční plán vybrané společnosti a v návaznosti na něj i požadavky na uplatnění nákladů plynoucích z odpisů. Doporučuje se pravidelně provádět revizi a aktualizaci odpisové politiky v souladu se změnami ve vývoji společnosti a celosvětové ekonomiky, které mohou ovlivnit finanční výkonnost a potřeby společnosti.

Dalším aspektem vyžadující pozornost, který byl zjištěn při analýze majetku, je správné nastavování životnosti. Určitá část majetku byla již plně odepsána, ale majetek není vyrazen a nadále se používá. Převážně výrobní formy a korpusové listy z položky hmotné movité věci a jejich soubory. V rámci zachování věrného zobrazení opotřebení majetku by bylo vhodné pravidelně konzultovat v rámci inventarizace stav jednotlivých kusů majetku s příslušným správcem majetku a průběžně životnost prodlužovat, případně nastavovat delší doby životnosti u zmíněného typu majetku.

Při zkoumání současné odpisové politiky bylo také zjištěno, že společnost nestanovuje u majetku zbytkovou hodnotu. Konkrétně Accounting manual (2023) uvádí, že u dlouhodobého hmotného majetku je standardní zbytková hodnota nula. Využití zbytkové hodnoty při odpisování přispívá k lepšímu zobrazení skutečné hodnoty majetku v průběhu času. Umožňuje společnosti lépe plánovat náklady na údržbu a náhradu majetku, což je klíčové pro finanční stabilitu a kontinuitu provozu. Jevilo by se tedy jako velice vhodné zbytkovou hodnotu u majetku určovat, například jako 20 % ze vstupní ceny majetku. Nicméně, vybraná společnost je podřízená své nizozemské mateřské společnosti a musí se řídit jejími pravidly. Nebylo zjištěno, do jaké míry může vybraná společnost rozporovat normy ohledně zbytkové hodnoty.

Dalším prostorem pro zefektivnění odpisové politiky vybrané společnosti by bylo posouzení nastavených účetních hranic pro zařazení do dlouhodobého majetku. Současně stanovené hodnoty jsou vzhledem k cenovému vývoji poměrně nízké – pro dlouhodobý hmotný majetek je stanoven limit 40 tis. Kč a pro dlouhodobý nehmotný 60 tis. Kč. Accounting manual (2023) stanovuje jako hranici zařazení u obou typů dlouhodobého majetku 2,5 tis. EUR, v přepočtu přibližně 60 tis. Kč. Hranici pro zařazení do dlouhodobého hmotného majetku by tedy bylo možné zvýšit v souladu s manuálem. Větší změna hranice by zřejmě musela být diskutována s nizozemským vedením. Při případném jednání by mohl být opěrným bodem ZDP

doporučující hranici pro zařazení 80 tis. Kč, v manuálu jsou povoleny úpravy v souladu s legislativou dané země. Pokud by byla posunuta hranice pro zařazení do dlouhodobého majetku, bylo by vhodné posunout i hranici pro zařazení do technického zhodnocení. Je tedy doporučeno prodiskutovat výši nastavených hranic s ohledem na vývoj nákladů a výsledku hospodaření.

Stávajícím cílem při výběru metody pro daňové odpisování je snižování daňové povinnosti vybrané společnosti do budoucna. V současnosti tedy vyžaduje, s ohledem na vývoj základu daně, nižší odpisy a jejich postupný růst do budoucna. Těmto požadavkům by u vybraných příkladů majetku vyhovovala rovnoměrná metoda odpisování. Společnost má v odpisovém plánu stanovené jako standardní daňové odpisy zrychlené. Z analýzy odpisů vyplývá, že by bylo vhodné jako standardní metodu pro daňové odpisování stanovit rovnoměrnou. Rovnoměrné odpisy poskytují stabilitu a vyváženost snižování daňových závazků. Mimo jiné usnadňují budoucí finanční plánování a umožňují větší transparentnost.

Pro efektivitu odpisové politiky je nutné zajistit co možná největší konzistenci, i přes odlišné cíle, mezi účetními a daňovými odpisy a zohlednit dlouhodobé strategické cíle společnosti při rozhodování o ní. Důležitou součástí je i kooperace a kvalifikovaná spolupráce finančního ředitele, správce majetku a zaměstnankyně odpovědné za účetní a inventární stránku majetku. Jejich pravidelné konzultace ohledně stavu majetku jsou klíčem k úspěšnému plánování odpisové politiky a dosahování stanovených cílů společnosti. Tato opatření by měla přispět k efektivnímu řízení finanční stability společnosti a optimalizaci výsledků hospodaření v souladu s dlouhodobými strategickými cíli.

4 Závěr

Tato práce se zabývala problematikou odpisování dlouhodobého majetku. Cílem bakalářské práce bylo zhodnotit procesy odpisování dlouhodobého majetku ve vybrané společnosti z účetního i daňového hlediska. Hlavním zaměřením bylo nalezení metod, které nejoptimálněji reflektují postupné opotřebenění majetku a současně efektivně shromažďují prostředky na jeho obnovu.

Práce zkoumala aktuální postupy odpisování ve společnosti. Ke zkoumání bylo využito několik metod. Teoretická část zahrnovala revizi odborné literatury prostřednictvím literární rešerše. V praktické části byla provedena analýza dat, dokumentace a stávajících postupů, komparativní analýza různých metod odpisování, zhodnocení dopadů na hospodaření, posouzení daňových důsledků a přezkoumání postupů odpisování. Dalšími použitými metodami byly rozhovory s interními kvalifikovanými pracovníky, kteří poskytli hlubší porozumění stávajícím odpisovým metodám a postojům managementu. Díky syntéze těchto poznatků byl získán komplexní pohled na odpisovou politiku a navrženy strategie pro její optimalizaci a strategické rozhodování.

V teoretické části byla analyzována povaha dlouhodobého majetku z hlediska účetního a daňového. Byly v ní popsány klíčové operace spojené s tímto majetkem. Následně se práce věnovala problematice odpisování z hlediska účetního i daňového. Byly popsány různé metody odpisování, jejich aplikace a výpočty.

Praktická část studie se zaměřila na odpisovou politiku dlouhodobého majetku ve vybrané společnosti. Nejprve byla představena vybraná společnost a popsáno, jak nakládá s dlouhodobým majetkem. V práci byly vybrány 4 vzorky dlouhodobého majetku, které jsou předmětem odpisování: dvě položky z dlouhodobého nehmotného majetku a dvě položky z dlouhodobého hmotného majetku. U těchto vzorků byly vypočteny hodnoty odpisů pomocí stávajících metod. Poté byly použity alternativní metody a následně byly analyzovány a porovnány. Závěry analýzy jsou reflektovány ve formě doporučení odpisových metod, které nejlépe vyhovují cílům vybrané společnosti.

Účetní metody byly posuzovány s ohledem na zachycení postupného opotřebenění majetku a potřebu akumulace zdrojů pro údržbu a náhradu majetku. U daňového odpisování byl zohledněn předpokládaný vývoj výsledku hospodaření společnosti, který byl konzultován v rámci řízeného rozhovoru s finančním ředitelem. Stanoveným cílem pro volbu nejvhodnější metody daňového odpisování, bylo větší snižování daňové povinnosti až v pozdějších letech. Společnosti byly preferovány vyšší daňové odpisy až v momentě dosažení menší ztráty, nebo zisku.

Analýzou stávajících postupů odpisování se ukázalo, že společnost u účetního odpisování používá pouze rovnoměrnou metodu bez stanovení zbytkových hodnot. V případě daňového odpisování byla používána výhradně metoda zrychleného odpisování, která odpovídala vývoji daňového výsledku hospodaření společnosti v minulých letech.

Po analýze a posouzení stávající situace byly identifikovány oblasti, ve kterých lze vylepšit odpisovou politiku vybrané společnosti. Důraz je kladen na optimalizaci metod odpisování, které by co nejpřesněji reflektovaly stanovené cíle a zároveň podpořily efektivní řízení aktiv společnosti. Požadavky na volbu optimální metody se mohou s vývojem ekonomiky společnosti měnit. Bylo by vhodné odpisovou politiku pravidelně přezkoumávat a aktualizovat, v souladu se změnami ve vývoji společnosti a celosvětové ekonomiky.

Z analýzy vyplývá, že rovnoměrná metoda účetního odpisování se u většiny zkoumaných vzorků jeví jako vhodná pro dlouhodobé plánování, umožňuje konstantní a předvídatelné

snižování hodnoty majetku v čase a poskytuje jistotu při plánování nákladů. Tato metoda nejlépe reflektuje cíle společnosti spojené s výsledkem hospodaření a zároveň se nejlépe přibližuje optimálnímu zobrazení postupného opotřebení majetku. Pro daňové odpisy se v souladu s cíli a aktuálním vývojem daňového výsledku hospodaření společnosti jeví jako neoptimálnější metoda rovnoměrná. Umožňuje větší snižování daňové povinnosti v pozdějších letech. Tento přístup poskytuje společnosti konzistentnost a transparentnost ve výpočtu daňových povinností, což je klíčové pro finanční stabilitu a dlouhodobou udržitelnost podnikání.

Navrhovaná zlepšení odpisové politiky zahrnují přesnější určování délky životnosti a stanovení zbytkové hodnoty majetku. V rámci zachování věrného zobrazení opotřebení majetku by bylo vhodné v rámci inventarizace pravidelně konzultovat stav jednotlivých kusů majetku s příslušným správcem majetku a průběžně životnost prodlužovat, případně nastavovat delší doby životnosti. Nastavení zbytkové hodnoty by společnosti umožnilo lépe plánovat náklady na správu majetku, což je klíčové pro finanční stabilitu. Dalším prostorem pro zlepšení odpisové politiky je zhodnocení stanovených účetních hranic pro zařazení do dlouhodobého majetku. Důležitou součástí je také kooperace a konzultace mezi relevantními odděleními společnosti, jako jsou finanční oddělení, správa majetku a účetní oddělení. Jejich pravidelné konzultace o stavu majetku jsou klíčem k úspěšnému plánování odpisové politiky a dosahování stanovených cílů společnosti.

Celkově lze konstatovat, že správně zvolená a pravidelně aktualizovaná odpisová politika je klíčovým prvkem efektivního finančního řízení a strategického plánování společnosti. Pouze komplexní přístup ke správě odpisů může zajistit dlouhodobou finanční stabilitu a kontinuitu provozu v neustále se měnícím podnikatelském prostředí.

Literatura

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD *Klasifikace produkce (CZ-CPA) platná od 1. 1. 2015: Metodická část – CZ-CPA* [online]. 2015 [cit. 2024-03-07]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/klasifikace-produkce-cz-cpa-platna-od-1-1-2015->.

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD *Standardní klasifikace produkce – SKP – N: Úvod*. Český statistický úřad [online]. 2003 [cit. 2024-02-28]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/czso/0217-03--predmet_klasifikace.

ČIŽINSKÁ, R. *Základy finančního řízení podniku*. Praha: Grada Publishing, 2018. 240 s. ISBN 978-80-271-0194-8.

HOLEČKOVÁ, L. a HYRŠLOVÁ, J. *Ekonomika podniku*. Praha: Odborné nakladatelství Vysoké školy ekonomie a managementu, 2018. 288 s. ISBN 978-80-87839-90-4.

KNOFLÍČEK, R. *Stanovení technické hodnoty, ceny časové a obvyklé strojů, zařízení, vybavy a příslušenství, z majetku společnosti*. Brno, 2013. 71 s. Znalecký posudek.

MIKULKA, T. *Životní cyklus stroje*. Diplomová práce. Brno: VÚT, 2018. Vedoucí práce Radek Knoflíček.

NIGRIN, J. *Hmotný a nehmotný majetek v podnikání*. Praha: Wolters Kluwer, 2020. 128 s. ISBN 978-80-7598-738-9.

NOVOTNÝ, P. *Účetnictví pro úplně začátečníky*. Praha: Grada, 2023. 216 s. ISBN 978-80-271-3979-8.

SEDLÁČEK, J. *Základy finančního účetnictví*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2016. 191 s. ISBN 978-80-7380-612-5.

SKÁLA, M. *Zvláštnosti zdaňování nemovitých věcí*. Praha: Wolters Kluwer, 2015. 338 s. ISBN 978-80-7478-820-8.

ŠTEKER, K. a OTRUSINOVÁ, M. *Jak číst účetní výkazy: Základ českého účetnictví a výkaznictví*. 2., aktualizované a rozšířené vydání. Praha: Grada Publishing, 2016. 288 s. ISBN 978-80-271-9351-6.

ŠTEKER, K. a OTRUSINOVÁ, M. *Jak číst účetní výkazy: Základ českého účetnictví a výkaznictví*. 3., aktualizované vydání. Praha: Grada Publishing, 2021. 296 s. ISBN 978-80-271-4438-9.

Vyhláška č. 500/2002 Sb. ze dne 5. prosince 2002, kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, pro účetní jednotky, které jsou podnikateli účtujícími v soustavě podvojného účetnictví ze dne 31. prosince 1991, zákon o účetnictví.

Zákon č. 89/2012 Sb. ze dne 22. března 2012, občanský zákoník.

Zákon č. 151/1997 Sb. ze dne 10.07.1997, o oceňování majetku a o změně některých zákonů (zákon o oceňování majetku).

Zákon č. 563/1991 Sb. ze dne 31. prosince 1991, o účetnictví.

Zákon č. 586/1992 Sb. ze dne 18. prosince 1992, České národní rady o daních z příjmů. Aktuální znění platné od 01.01.2024 a verze platná od 01.01.2020.

Zákon č. 593/1992 Sb. ze dne 21. prosince 1992, České národní rady o rezervách pro zjištění základu daně z příjmů.

Ostatní zdroje

Accounting manual vydaný mateřskou společností v roce 2023.

Evidenční karty majetku pro uvedené vzorky majetku vybrané společnosti.

Vnitřní směrnice o evidenci dlouhodobého majetku vybrané společnosti

Vnitřní směrnice o účetnictví vybrané společnosti.

Výroční zprávy vybrané společnosti z roku 2019, 2020, 2021 a 2022

Webové stránky vybrané společnosti.

Seznam Příloh

Příloha 1 Rovnoměrná metoda daňového odpisování ovinovacího stroje v Kč	I
Příloha 2 Vybrané roky rovnoměrná metoda daňového odpisování elektrických rolet v Kč	I
Příloha 3 Degresivní DDB metoda účetních odpisů serveru Intranet v Kč	I
Příloha 4 Rovnoměrné daňové odpisy internetové platformy při době odpisování 120 měsíců v Kč	II

Přílohy

Příloha 1 Rovnoměrná metoda daňového odpisování ovinovacího stroje v Kč

Rok	Roční odpis	Oprávký	Zůstatková cena
2019	36 592	36 592	296 059
2020	74 015	110 606	222 044
2021	74 015	184 621	148 029
2022	74 015	258 635	74 015
2023	74 015	332 650	0

Zdroj: vlastní zpracování

Příloha 2 Vybrané roky rovnoměrná metoda daňového odpisování elektrických rolet v Kč

Rok	Roční odpis	Oprávký	Zůstatková cena
2023	2 382	2 382	231 108
2032	4 716	44 830	188 660
2042	4 716	91 995	141 495
2052	4 716	139 160	94 330
2062	4 716	186 325	47 165
2072	4 716	233 490	0

Zdroj: vlastní zpracování

Příloha 3 Degresivní DDB metoda účetních odpisů serveru Intranet v Kč

Rok	Roční odpis	Oprávký	Zůstatková cena
2020	103 965	103 965	415 861
2021	166 344	270 310	249 516
2022	99 807	370 116	149 710
2023	59 884	430 000	89 826
2024	56 141	486 141	33 685
2025	33 685	519 826	0

Zdroj: vlastní zpracování

Příloha 4 Rovnoměrné daňové odpisy internetové platformy při době odpisování 120 měsíců v Kč

Rok	Roční odpis	Oprávky	Zůstatková cena
2020	25 991	25 991	493 835
2021	51 983	77 974	441 852
2022	51 983	129 957	389 870
2023	51 983	181 939	337 887
2024	51 983	233 922	285 904
2025	51 983	285 904	233 922
2026	51 983	337 887	181 939
2027	51 983	389 870	129 957
2028	51 983	441 852	77 974
2029	51 983	493 835	25 991
2030	25 991	519 826	0

Zdroj: vlastní zpracování

Řešená problematika

úvod

Práce byla zaměřena na analýzu odpisové politiky ve vybrané společnosti. Analyzuje metody účetního a daňového odpisování u dlouhodobého hmotného a nehmotného majetku.

problém

Cílem práce je zhodnotit postupy odepisování majetku z účetního i daňového hlediska, posoudit vhodnost zvolených metod a celkovou odpisovou politiku společnosti.

přístup

Ve vybrané společnosti byly nejprve analyzovány procesy spojené s majetkem. Následně byl vybrán vzorek materiálu, u kterého bylo detailněji zkoumáno využití metod odpisování.

Postup řešení

zdroj

Ke zdrojům praktické části práce patřily materiály poskytnuté společností. Výroční zprávy, interní směrnice, evidenční karty majetku, atd.

získávání

Data byla sbírána analýzou poskytnutých dat a doplněna o rozhovory s kvalifikovanými pracovníky vybrané společnosti

zpracování

Po analýze veškerých dat ze společnosti byly dopočteny alternativní metody odpisování. Následně došlo ke komparaci a vyhodnocení.

Cíle společnosti

→ **ÚČETNÍ ODPISY**

→ věrné zachycení opotřebení majetku

→ **DAŇOVÉ ODPISY**

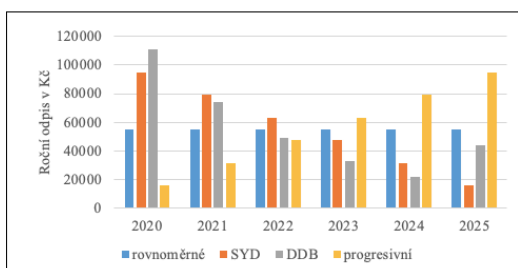
→ Snížení daňové povinnosti v delším časovém horizontu

→ Soulad s předpokládaným vývojem výsledku hospodaření

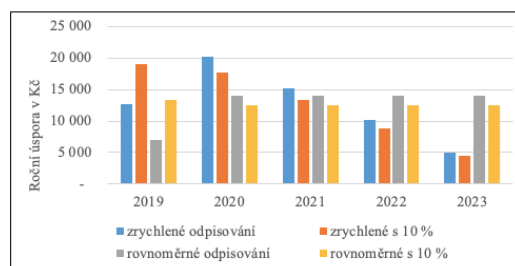
Výsledky práce

- Optimalizace metod a jejich přizpůsobení cílům společnosti - klíč k finanční stabilitě
- Pravidelná aktualizace, spolupráce odpovědných osob
- Z dat lze vyčíst fakta:**
 - účetní odepisování – rovnoměrná metoda
 - Daňové odepisování – rovnoměrná metoda
 - Prostor pro úpravu odepisové politiky – nastavení zbytkové hodnoty, změna hranic zařazení

Ovinovací stroj

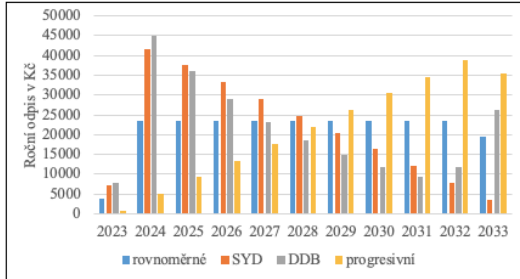

Zdroj: Vlastní zpracování na základě výpočtů jednotlivých metod účetních odpisů

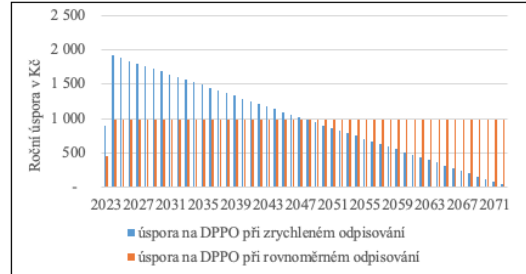

Zdroj: Vlastní zpracování

Elektrické rolety

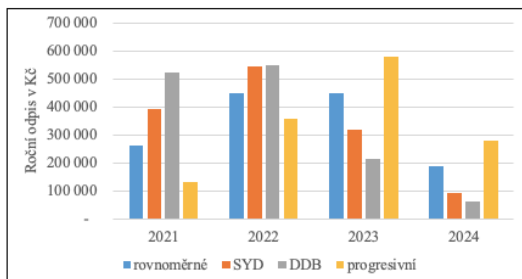

Zdroj: Vlastní zpracování na základě výpočtů jednotlivých metod účetních odpisů

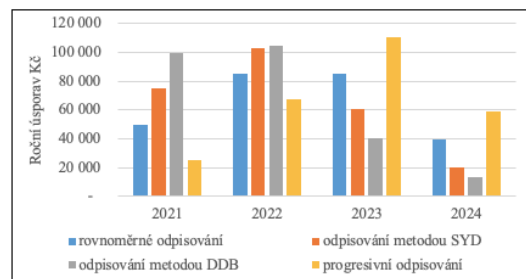

Zdroj: Vlastní zpracování

New Data Warehouse

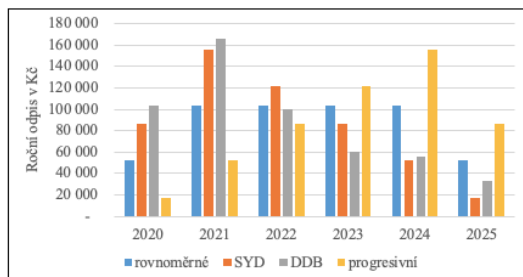

Zdroj: Vlastní zpracování na základě výpočtů jednotlivých metod účetních odpisů

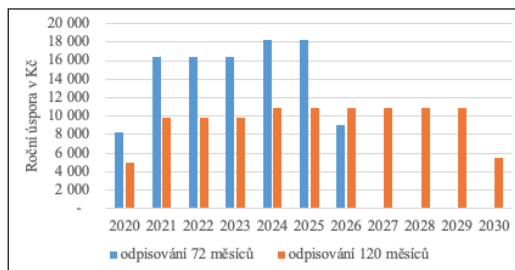

Zdroj: Vlastní zpracování na základě výpočtů jednotlivých metod účetních odpisů

Intranet 2020

Zdroj: Vlastní zpracování na základě výpočtů jednotlivých metod účetních odpisů

Zdroj: Vlastní zpracování

Doporučení

1. Optimalizace metod odpisování, jejich přizpůsobení cílům společnosti

2. Pravidelná aktualizace odpisové politiky a analýza stavu majetku

3. Změna standardních metod, nastavení zbytkové hodnoty, změna limitu pro zařazení

Závěr

- Cílem práce: identifikace a porovnání metod odepisování dlouhodobého majetku v souladu s cíli společnosti
- V praktické části: analýza odpisové politiky vybrané společnosti na základě čtyř vybraných položek majetku, formulována doporučení
- Závěry a doporučení:
 - vhodné metody pro dlouhodobé plánování a finanční stabilitu rovnoměrné účetní i daňové odpisy
 - Návrhy na zlepšení odpisové politiky

